

Estadística Econòmica

**Evolució
de les principals
macromagnituds de
l'economia catalana
1990-94**

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia
i Finances
**Direcció General
de Programació Econòmica**

Generalitat de Catalunya
**Institut d'Estadística
de Catalunya**

© Generalitat de Catalunya
Institut d'Estadística de Catalunya
1a. edició: Barcelona, abril 1996
Tiratge: 600 exemplars
ISBN: 84-393-3888-0
Dipòsit legal: B-24546-1996

Presentació

Conèixer amb rigor i puntualitat l'evolució de les principals macromagnituds de l'economia catalana és, sens dubte, un objectiu prioritari per a l'estadística oficial de la Generalitat. El caràcter de síntesi de les principals macromagnituds (com ara el valor afegit brut o la renda disponible familiar), la pluralitat de les fonts d'informació implicades i la consistència dels seus resultats en el temps, fan que el procés d'ajust d'aquestes estimacions es pugui allargar d'una forma considerable. Per aquesta raó, l'Oficina d'Estadística de les Comunitats Europees, l'EUROSTAT, ha fixat un llarg període, fins a quatre anys, per publicar les estimacions definitives de l'economia dels països de la Unió Europea. Al llarg d'aquest termini, es presenten estimacions qualificades com a "primeres estimacions", "estimacions avanç" i "estimacions provisionals" en funció del retard respecte al corresponent període de referència.

Per a la nostra economia, des de la Generalitat de Catalunya, comptem amb una doble aproximació a les macromagnituds. D'una banda, en els primers mesos de l'any tenim una aproximació al creixement de l'economia catalana que estimen conjuntament la Direcció General de Programació Econòmica i l'Institut d'Estadística de Catalunya. Aquesta estimació proporciona un primer balanç de l'exercici anterior, encara fonamentat en informació provisional. D'altra banda, a la tardor tenim una segona aproximació, de l'Institut d'Estadística de Catalunya, que perd en puntualitat allò que guanya en articulació dels resultats, que passen a ser facilitats en pessetes corrents i constants. A més del producte interior brut i la desagregació sectorial dels valors afegits bruts, s'incorporen altres macromagnituds com la renda disponible o el consum privat. Aquesta segona aproximació és la que presentem a continuació.

Els resultats de l'economia catalana l'any 1994 han estat molt favorables. Després de la crisi econòmica, la recuperació s'ha manifestat amb intensitat. Així, s'ha passat d'un -1,6% a un 2,3%, amb un procés d'acceleració d'activitat progressiu al llarg de l'any. Els resultats més rellevants provenen del sector exterior, on les exportacions van créixer un 23,1%, en contrast amb una evolució més moderada de les importacions (14,6%). Això ha significat que bona part del creixement s'ha generat gràcies a la demanda externa. En canvi, l'evolució d'altres indicadors de la demanda interna com el consum privat continua amb una tendència positiva, però feble. Per branques d'activitat s'ha de ressenyar l'evolució positiva dels serveis (2,6%) i, sobretot, la recuperació del sector industrial que ha estat molt important (3,2%) i en bona part induïda per l'augment de l'activitat exportadora. El sector de la construcció no manifesta gran dinamisme, malgrat que els indicadors disponibles per al 1995 i la pròpia evolució favorable al llarg de l'any presenten bones expectatives d'una recuperació ferma per al sector.

L'evolució de la renda disponible ha estat discreta (1,2%). El 1994 ha estat inferior a la del PIB, a diferència del que va passar el 1993, on els resultats negatius sobretot de la remuneració d'assalariats van quedar esmorteïts gràcies a les transferències compensatòries del sector públic. La naturalesa de la recuperació, encara no prou difosa a través de l'increment d'ocupació i la limitació de les transferències públiques, ha provocat aquest increment moderat de la renda disponible, malgrat la clara millora de l'economia catalana.

Per acabar, cal ressenyar que aquest treball és fruit de la col·laboració entre l'Institut d'Estadística de Catalunya i la Direcció General de Programació Econòmica, del Departament d'Economia i Finances. L'Institut d'Estadística ha fet les estimacions de macromagnituds i ha seleccionat les informacions de fonts alienes. Per la seva banda, la Direcció General de Programació Econòmica ha fet l'anàlisi dels principals resultats que es poden trobar a la primera part d'aquesta publicació.

Barcelona, desembre de 1995

Macià Alavedra i Moner
Conseller d'Economia i Finances

Presentació	3
--------------------------	----------

Anàlisi dels principals resultats

L'economia catalana durant el 1994	11
L'economia europea i espanyola durant el 1994	27

1. Informació de síntesi

1.1 Principals macromagnituds de l'economia catalana. Valors absoluts	35
1.2 Principals macromagnituds de l'economia catalana. Taxes de variació	36

2. Macromagnituds: valor afegit brut

2.1.1 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Valors a preus corrents	39
2.1.2 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Estructura percentual	39
2.1.3 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Taxes de variació a preus constants	39
2.2.1 Valor afegit brut a preus de mercat. Per components i sectors. Valors a preus corrents	40
2.2.2 Valor afegit brut a preus de mercat. Per components i sectors. Estructura percentual	41
2.3.1 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Valors a preus corrents	42
2.3.2 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Índex total Catalunya=100	42
2.3.3 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Taxes de variació a preus constants	42

3. Macromagnituds: renda bruta disponible i consum de les famílies

3.1.1 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Valors a preus corrents	45
3.1.2 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Índex base 1986=100	45
3.1.3 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Taxes de variació a preus constants	45
3.2.1 Renda bruta disponible de les famílies. Per principals components. Valors a preus corrents	46
3.2.2 Renda bruta disponible de les famílies. Per principals components. Ponderació de components	46
3.3.1 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Valors a preus corrents	47
3.3.2 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Índex base 1986=100	47
3.3.3 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita. Taxes de variació a preus constants	47

4. Mercat de treball

4.1.1 La població en relació amb l'activitat. Valors absoluts	51
4.1.2 La població en relació amb l'activitat. Taxes significatives	51
4.1.3 La població en relació amb l'activitat. Taxes de variació	51
4.2.1 Població ocupada. Per sectors. Valors absoluts	52
4.2.2 Població ocupada. Per sectors. Estructura percentual	52
4.2.3 Població ocupada. Per sectors. Taxes de variació	52
4.3.1 Població assalariada. Per sectors. Valors absoluts	53
4.3.2 Població assalariada. Per sectors. Taxes de salarització	53
4.3.3 Població assalariada. Per sectors. Taxes de variació	53
4.4.1 Població assalariada. Per tipus de contracte. Valors absoluts	54
4.4.2 Població assalariada. Per tipus de contracte. Estructura percentual	54
4.4.3 Població assalariada. Per tipus de contracte. Taxes de variació	54

4.5.1 Població assalariada. Per sector contractant. Valors absoluts	55
4.5.2 Població assalariada. Per sector contractant. Estructura percentual	55
4.5.3 Població assalariada. Per sector contractant. Taxes de variació	55

5. Preus i salaris

5.1.1 Índex de preus al consum. General i per grups. Taxes de variació de la mitjana anual	59
5.1.2 Deflactor del valor afegit brut a preus de mercat i del consum privat. Índex base 1986=100	59
5.1.3 Deflactor del comerç amb l'estranger. Índex base 1988=100	59
5.2.1 Salaris per ocupat. Per sectors. Valors absoluts	60
5.2.2 Salaris pactats en convenis col·lectius. Per sectors. Taxes de variació	60

6. Sector exterior

6.1.1 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació. Valors a preus corrents	63
6.1.2 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació. Estructura percentual	63
6.2.1 Comerç amb l'estranger. Per àrees geogràfiques. Valors a preus corrents	64
6.2.2 Comerç amb l'estranger. Per àrees geogràfiques. Estructura percentual	64
6.3.1 Comerç amb l'estranger. Per seccions i principals subseccions CCAE-93. Valors a preus corrents	65
6.3.2 Comerç amb l'estranger. Per seccions i principals subseccions CCAE-93. Estructura percentual	66
6.4.1 Inversió estrangera. Per divisions CNAE-74 i procedència dels inversors. Valors a preus corrents	67
6.4.2 Inversió estrangera. Per divisions CNAE-74 i procedència dels inversors. Estructura percentual	67
6.4.3 Inversió estrangera. Per seccions CCAE-93 i procedència dels inversors. Valors a preus corrents	68
6.4.4 Inversió estrangera. Per seccions CCAE-93 i procedència dels inversors. Estructura percentual	69

7. Macromagnituds de l'economia espanyola

7.1 Principals macromagnituds de l'economia espanyola. Valors absoluts	73
7.2 Principals macromagnituds de l'economia espanyola. Taxes de variació	74
7.3 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya. Valors a preus corrents	75
7.4. Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya. Taxes de variació a preus constants	75
7.5 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya. Índex total Espanya=100	75
7.6 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Espanya. Valors a preus corrents	76
7.7 Població ocupada. Per sectors. Espanya. Valors absoluts	76
7.8 Índex de preus al consum. General i per grups. Espanya. Taxes de variació de la mitjana anual	76
7.9 Salaris per ocupat. Per sectors. Espanya. Valors absoluts	77
7.10 Comerç exterior. Per grups de destinació. Espanya. Valors a preus corrents	77

8. Macromagnituds de l'economia de la Unió Europea

8.1 Principals macromagnituds econòmiques de la Unió Europea. Valors absoluts	81
8.2 Principals macromagnituds econòmiques de la Unió Europea. Taxes de variació	81

9. Gràfics comparatius de l'economia de Catalunya, Espanya i Unió Europea

9.1 Producte interior brut a preus de mercat. Taxes de variació a preus constants	85
9.2 Renda bruta disponible familiar per càpita. Taxes de variació a preus constants	85
9.3 Producte interior brut a preus de mercat per càpita. Segons paritat de poder de compra	86
9.4 Producte interior brut a preus de mercat per càpita. Taxes de variació a preus constants ...	86
9.5 Renda bruta disponible familiar per càpita. Segons paritat de poder de compra	87
9.6 Renda bruta disponible familiar per càpita. Taxes de variació a preus constants	87
9.7 Producte interior brut a preus de mercat per ocupat. Segons paritat de poder de compra ..	88

9.8	Producte interior brut a preus de mercat per ocupat.	
	Taxes de variació a preus constants	88
9.9	Consum de les famílies per càpita. Segons paritat de poder de compra	89
9.10	Consum de les famílies per càpita. Taxes de variació a preus constants	89
9.11	Població activa. Taxes de variació	90
9.12	Població activa. Taxa d'activitat	90
9.13	Població ocupada. Taxes de variació	91
9.14	Població ocupada. Taxa d'ocupació	91
9.15	Població desocupada. Taxes de variació	92
9.16	Població desocupada. Taxa d'atur	92
9.17	Índex de preus al consum. Taxes de variació de la mitjana anual	93
9.18	Deflactor del producte interior brut a preus de mercat. Taxes de variació	93
9.19	Exportacions. Taxes de variació a preus corrents	94
9.20	Importacions. Taxes de variació a preus corrents	94

10. Annexos

Annex 1.	Definició de conceptes i fonts	99
Annex 2.	Notes metodològiques	109
Annex 3.	Revisions de les estimacions	115

Anàlisi dels principals resultats

L'economia catalana durant el 1994

Introducció

L'any 1994 l'economia catalana reprèn la via expansiva amb un creixement d'un 2,3% després del parèntesi que va representar la davallada del producte interior brut (PIB) de 1993. La represa de l'economia a Catalunya s'inscriu dins la recuperació del conjunt de l'àrea comunitària i la demanda provinent d'aquesta zona esdevé el puntal de la seva expansió. L'impuls de les exportacions afavoreix l'activitat, en especial la industrial, mentre la millora de la demanda turística també incideix positivament en l'oferta de serveis. D'altra banda, la dinàmica de la demanda exterior rep l'empenta que representa per als sectors exportadors els diversos realineaments de la paritat de la pesseta els quals, en el transcurs de 1993, ja van començar a donar fruits en millorar el nivell de competitivitat d'aquests sectors per via dels preus.

La recuperació de la demanda interna es produeix d'una manera més pausada; no obstant això, el consum privat avança 2,9 punts en relació amb el 1993 i se situa en un creixement d'un 0,8% en el conjunt de l'any. D'altra banda, l'evolució de la inversió va prenent impuls al llarg de l'any a mesura que es van consolidant les expectatives favorables a la continuïtat de la recuperació. La relaxació dels tipus d'interès per part del banc emissor fins al mes d'agost de 1994 i l'avanç significatiu dels beneficis empresarials, afavoreixen aquesta dinàmica.

L'any 1994 el creixement de l'economia catalana només supera l'espanyola de tres dècimes, si bé l'acceleració de la recuperació és molt més forta atès que es partia d'un comportament més feble durant l'any anterior. Els resultats de l'economia el 1994 i l'augment més reduït de la població expliquen l'avanç de la posició del PIB per habitant a Catalunya, que l'any 1994 se situa un 22% per sobre de la mitjana espanyola. L'avanç relatiu de la renda bruta disponible de les famílies és superior a la del PIB, atès que en aquest agregat el comportament a Catalunya i a l'Estat ha estat més diferenciat i de signe distint, ja que a Catalunya ha augmentat i en l'àmbit estatal s'ha reduït. D'aquesta manera, l'any 1994 la posició de la renda bruta disponible i consum de les famílies (RBDF) per habitant a Catalunya se situa un 17,6% per sobre de la mitjana espanyola; tanmateix, després de la correcció derivada del nivell de preus d'amdós àmbits, aquesta diferència no és tan elevada: un 12,5% en valors comparables.

El creixement de l'economia a Catalunya l'any 1994 ha estat una mica inferior al de la Unió Europea (UE-15), que ha crescut d'un 2,7%. Cal considerar que l'economia catalana va acusar amb més intensitat la crisi de 1993 i que partia, per tant, d'un nivell més baix; no obstant això, la dinàmica del darrer trimestre de l'any 1994 i la del primer trimestre de 1995 mostren ja una evolució similar en tots dos àmbits. La posició del PIB per habitant a Catalunya respecte del de la UE-12, mesurada en termes de paritat de poder de compra, ha millorat durant el 1994 i se situa en un 94% de la mitjana comunitària.

Dins del mercat de treball, la recuperació de l'ocupació en el conjunt de l'any ha tingut poca importància (0,1%) a causa de l'actitud de reserva a l'hora de fer noves contractacions, malgrat les reformes introduïdes en la normativa de relacions laborals. Tanmateix, l'evolució en el transcurs de l'any ha tendit a millorar, de tal manera que en el quart trimestre de 1994 l'ocupació creix a una taxa d'un 2,1%. D'altra banda, les millors expectatives econòmiques han induït a un augment de la població que es declara en disposició de treballar, fet que repercuteix en un creixement de la taxa d'atur que, segons l'enquesta de població activa, és d'un 21,2% en mitjana de 1994.

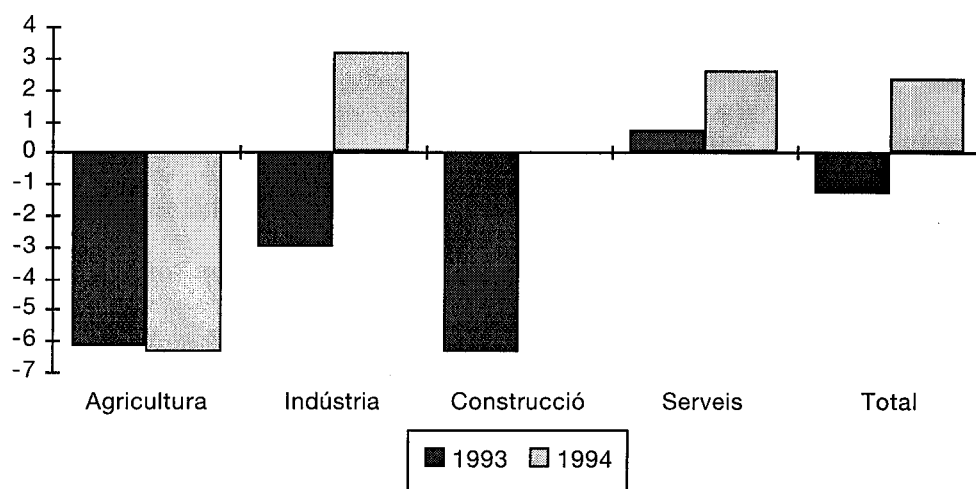
Evolució de l'activitat econòmica

El producte interior brut generat per l'economia catalana l'any 1994 és de 12.284,4 milers de milions

de pessetes, quantitat que representa un 19% del PIB espanyol i un 1,6% del PIB de la UE-12. La recuperació econòmica dels principals països de la UE s'estén al conjunt de l'àrea i és el punt de partida de la represa del creixement de l'economia catalana durant el 1994, la qual ha mantingut una tendència creixent que es fa extensiva als primers mesos de 1995.

Dins dels sectors productius, l'industrial és el que experimenta la dinàmica més activa, amb un creixement del valor afegit brut xifrat en un 3,2%. El sector de la construcció obté un creixement nul en el conjunt de l'any, si bé comparativament és el sector que té un avanç més significatiu en relació amb el 1993, en què va caure d'un -6,4%. El sector serveis evoluciona fins a un creixement d'un 2,6% i és el que contribueix més al creixement de l'economia l'any 1994, atès el seu pes dins l'estructura productiva. Finalment, el valor afegit brut del sector agrari obté uns resultats negatius, per bé que una mica menys acusats que l'any anterior. En conjunt, l'any 1994 el valor afegit dels quatre grans sectors productius augmenta d'un 2,4%, enfront de la caiguda d'un -1,3% experimentada el 1993, en què la reducció del VAB va ser, fins i tot, més acusada que la del PIB.

Gràfic 1. Evolució del valor afegit brut a Catalunya

Font: IEC

El sector agrari

L'any 1994 la producció final agrària es manté, en conjunt, a un nivell pràcticament equivalent al de 1993. Hi ha hagut, tanmateix, comportaments diferenciats en les diverses produccions, sobretot en el cas de la producció final agrícola: la collita de cereals ha estat sensiblement inferior a causa de la sequera i també ho han estat els resultats de la verema i de la collita d'oliva. En canvi, la producció de fruita, tant en el cas de la fruita fresca com en el de la fruita seca, ha millorat respecte de l'any anterior.

En termes del valor afegit brut generat pel sector, la primera estimació de 1994 assenyalava que s'ha produït una reducció d'un 4,9%, en termes constants. Aquest resultat és imputable bàsicament a l'augment dels consums intermedis de fora del sector (com ara els fertilitzants, els productes zoosanitaris, etc.), ja que l'evolució de la producció gairebé no hi ha incidit.

Tot i aquests resultats negatius en termes constants, el valor afegit brut en valors nominals ha avançat d'una manera significativa gràcies a l'evolució dels preus. En efecte, les cotitzacions han millorat sensiblement, tant en el cas de la producció agrícola com en el de la ramadera, amb uns augments a l'entorn d'un 10% i d'un 6,5%, respectivament. Aquest comportament dels preus, afegit a l'augment de les subvencions d'explotació, ha permès un augment significatiu de la renda agrària. En concret, l'any 1994 les subvencions d'explotació presenten un augment important a causa de l'aplicació de la reforma de la política agrària comuna (PAC). Segons les dades del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, el 1994 aquestes subvencions representen una quantitat propera a un 20% de la renda agrària total.

D'altra banda, l'evolució de l'ocupació en aquest sector ha estat positiva per primera vegada de 1989

ençà, amb un increment d'un 4,5% segons les dades de l'enquesta de població activa. L'avanç de la renda agrària ha estat superior a l'augment de l'ocupació i a l'evolució dels preus generals de l'economia cosa que ha possibilitat un increment de la renda agrària real per ocupat.

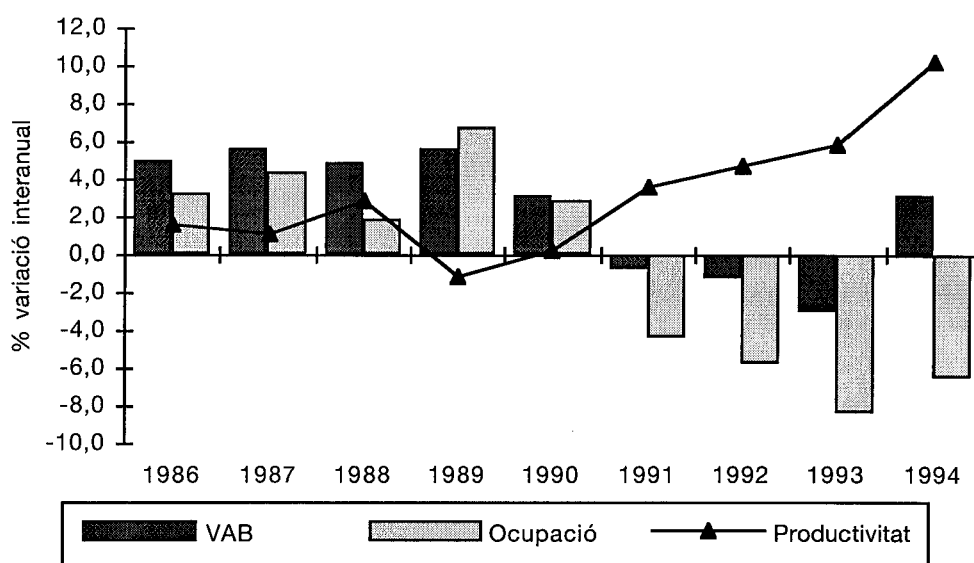
El sector industrial

Després de tres anys consecutius de recessió de l'activitat industrial, l'any 1994 assenyala un canvi de rumb en el sector que es tradueix en un creixement d'un 3,2% en termes de valor afegit brut. L'evolució de l'índex de producció de productes industrials (IPPI) palesa de forma prou explícita aquest redreçament del sector, amb un creixement d'un 9,6% l'any 1994 mentre que l'any anterior aquest mateix índex mostrava una caiguda d'un 5,1%.

La base de la recuperació del sector industrial és el comportament expansiu de la demanda externa impulsada per la represa econòmica de l'entorn comunitari. D'altra banda, la forta embranzida de les exportacions industrials no és aliena a la millora de la competitivitat, per via dels preus, facilitada per la nova paritat de la pesseta després dels diversos realineaments del seu valor de canvi dins del sistema monetari europeu.

En l'àmbit del mercat de treball la millora del sector industrial segueix un ritme més lent. L'ocupació decau al llarg de tot l'any, si bé d'una manera cada cop més desaccelerada, i no és fins als primers mesos de 1995 que hi ha una creació neta de llocs de treball. En mitjana, el 1994 l'ocupació industrial disminueix d'un 6,5% que combinada amb el creixement positiu del valor afegit brut del sector, comporta un fort increment de la productivitat aparent del treball. De fet, de 1990 ençà s'estaven produint guanys de productivitat, si bé aquests guanys es devien exclusivament a la superioritat de les reduccions que experimentava l'ocupació enfront de les de la producció.

Gràfic 2. Evolució de la productivitat aparent del treball
Sector industrial

Font: elaboració amb dades IEC i INE

La distribució de la renda generada pel sector industrial l'any 1994 palesa la importància del creixement de la participació de l'excedent brut d'explotació, que augmenta en més de cinc punts en relació amb el 1993. Aquest guany de pes específic es correspon amb la pèrdua que experimenta la participació de les remuneracions dels assalariats. Hi ha diversos factors que han influït en aquesta recomposició: d'una banda, la millora de la productivitat i del marge empresarial i, d'altra, la caiguda del nombre d'assalariats (-8,2%) i la moderació salarial que registren els convenis col·lectius pactats.

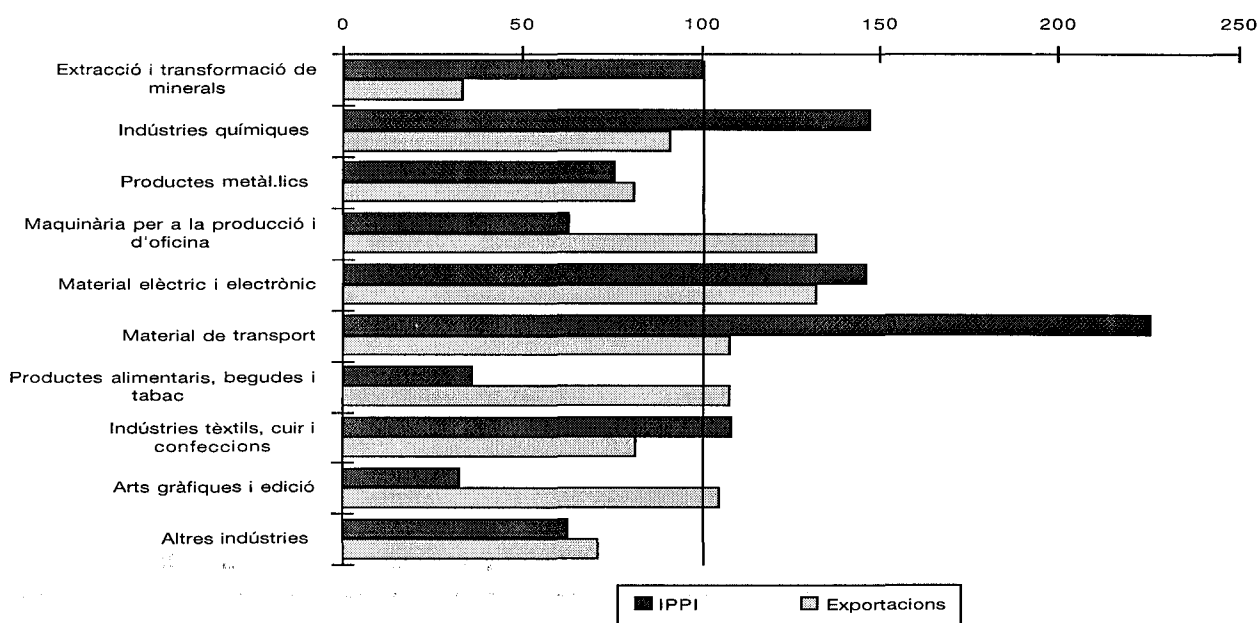
La millora de la producció industrial es manifesta d'una manera més acusada en la producció de béns d'equipament que creix d'un 12% en mitjana de 1994 gràcies, sobretot, als bons resultats de la producció de les construccions metàl·liques i de material de transport que, globalment, augmenta d'un

18,8%. Entre els altres grups de destinació econòmica dels béns, els adreçats al consum final creixen d'un 8,5% i en els béns intermedis la producció augmenta fins a un 10,1%.

Per sectors i seguint la Classificació d'activitats econòmiques de 1974, que és la que l'IPPI pren com a referència, el creixement relatiu més important és el de la producció del material de transport (21,7%), per bé que també destaquen els creixements de la producció química (14,2%), de la producció de material elèctric i electrònic (14,1%) i el del conjunt d'indústries integrat pel tèxtil, el cuir i les confeccions (10,5%). La participació més important en el creixement global de la producció del sector industrial català (d'un 9,6%) cal imputar-la a la producció química (amb una contribució de 2,6 punts), seguida per la producció de material de transport amb 1,8 punts i la de les indústries tèxtils, de cuir i de confecció que, conjuntament, contribueixen amb 1,5 punts. La producció de material elèctric i electrònic hi ha aportat 1,2 punts, mentre que en la resta de sectors l'aportació -que sempre és positiva- és inferior a la unitat.

L'impuls de la demanda externa, que ha estat determinant en la reactivació del sector industrial, presenta diferències notables per sectors. Globalment, el creixement de les exportacions industrials en termes nominals ha estat d'un 28,4%; en especial, destaca el ritme de creixement de les exportacions de maquinària per a la producció i d'oficina, i les de material elèctric i electrònic. El gràfic 3 permet comparar l'evolució de la producció i de les exportacions en relació amb la mitjana del conjunt de la indústria per als deu grans sectors considerats. Malgrat que el comportament de les exportacions ha estat de signe positiu en tots els sectors, la incidència en el creixement de la producció presenta diferències notables perquè l'aportació de la demanda interna i de la demanda procedent de la resta d'Espanya també ha estat desigual. Aquesta situació es fa especialment evident en el cas del material de transport i de la indústria química, on la dinàmica en relació amb la mitjana de la indústria és molt més activa en el cas de la producció que no pas en el de l'exportació. Aquesta situació és justament la inversa en altres sectors, en especial en el cas de la maquinària per a la producció i d'oficina, els productes alimentaris, begudes i tabac i per a la indústria d'arts gràfiques i edició.

Gràfic 3 . Evolució de la producció i de les exportacions industrials l'any 1994

Font: elaboració amb dades IEC

El sector de la construcció

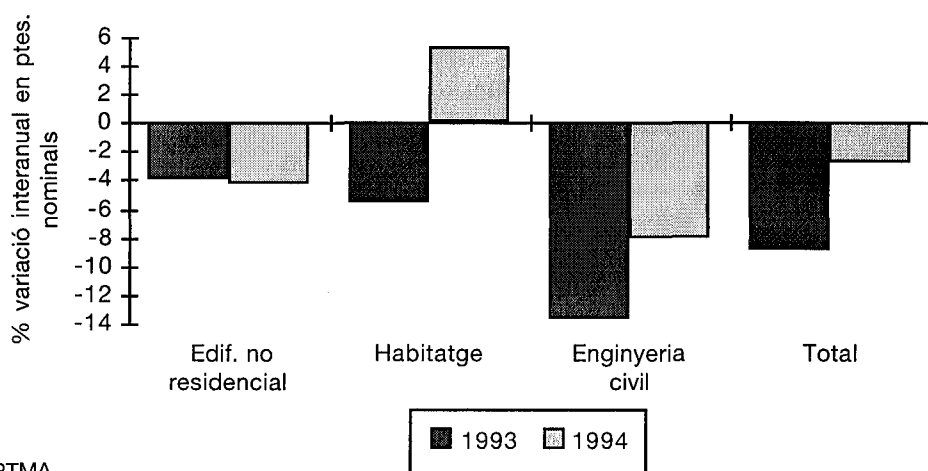
Per a la construcció l'any 1994 representa l'inici d'un gir en la dinàmica negativa dels dos anys anteriors en què l'activitat, mesurada en termes de valor afegit brut, va decaure en més d'un 6%. Durant la primera meitat de l'any el valor afegit brut del sector continua disminuint, tot i que a un ritme inferior, mentre que en els darrers trimestres assoleix uns valors positius. Aquesta recuperació no ha estat suficient per aconseguir resultats positius en el conjunt de 1994, però sí que ha permès compensar

el descens de l'activitat dels sis primers mesos; així doncs i de manera global, el valor afegit de l'any 1994 se situa al mateix nivell que l'any anterior en valors constants.

La progressiva millora de l'activitat en la construcció se centra en el subsector de l'habitatge, ja que en la resta de subsectors es manté una activitat deprimida que comença a millorar en la primera meitat de 1995. Aquesta recuperació del subsector de l'habitatge es comença a detectar cap al final de 1993 i la forta embranzida que experimenta el nombre d'habitatges visats pels col·legis d'aparelladors n'és un dels indicadors més evidents. Aquesta dinàmica expansiva de l'habitatge es manté durant tot el 1994 i té l'origen en diversos factors, entre els quals cal destacar, bàsicament, la relaxació dels tipus hipotecaris i els ajuts provinents del Pla de l'habitatge, que té una acollida i uns resultats que depassen les previsions inicials.

Dins de l'àmbit de l'edificació no residencial es manté una situació recessiva de l'activitat que, segons les dades de l'enquesta de conjuntura de la construcció del MOPTMA, és d'una magnitud similar a la de l'any 1993. L'excés d'oferta d'oficines, que no té sortida en el mercat, continua frenant l'activitat d'aquest segment del sector, tot i que la construcció d'edificis comercials ha solucionat parcialment aquesta dinàmica.

Gràfic 4. Treballs realitzats per les empreses constructores

Font: MOPTMA

La construcció d'obra civil és el segment que obté uns resultats més negatius, per bé que d'una magnitud inferior a la de l'any anterior en què l'activitat va caure a un ritme més acusat. El notable creixement de la licitació oficial durant el 1993 augurava per a 1994 un comportament més dinàmic de l'obra pública del que es produeix finalment.

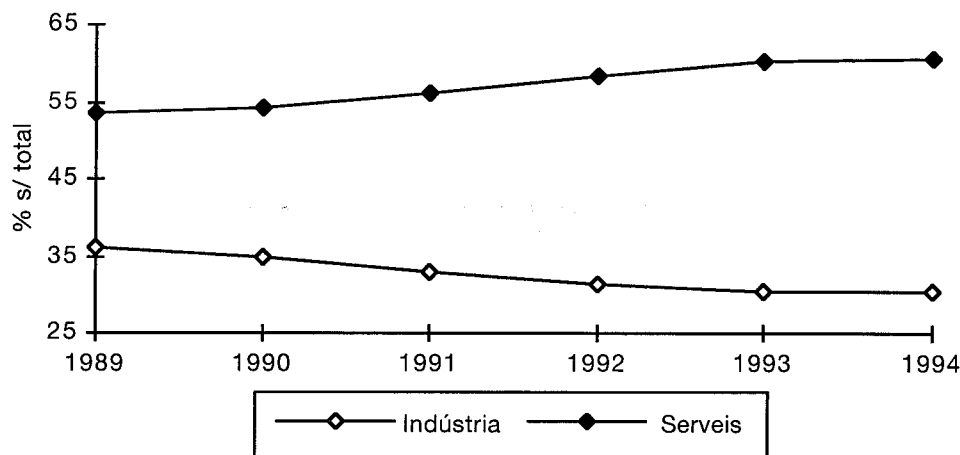
Els resultats del mercat de treball mostren una caiguda de l'ocupació en el sector de la construcció per tercer any consecutiu; el 1994 aquesta caiguda és d'un 6,5%, enfront d'un 9,7% el 1993, que és quan s'arriba al nivell màxim de destrucció de llocs de treball. La dinàmica de l'ocupació en el decurs de 1994 permet apreciar el canvi de tendència que manifesta el sector: a principi de l'any encara es dona una reducció acusada de l'ocupació que es va desaccelerant poc a poc fins que, en el darrer trimestre de l'any, s'arriba a una creació neta de llocs de treball que es mantindrà en els mesos següents de 1995. Aquesta dinàmica és similar a la que es produeix a l'Estat, si bé en aquest cas la reactivació del sector és d'una magnitud superior.

El sector serveis

L'any 1994 l'activitat en el sector serveis mostra una revitalització després dels febles resultats obtinguts l'any anterior. El creixement estimat del valor afegit brut és d'un 2,6%, taxa una mica superior a la del conjunt estatal (2,2%). El pes del sector serveis dins de l'estructura productiva de l'economia catalana se situa en un 60,6% del total, percentatge pràcticament igual al de l'any anterior. Això representa una aturada del ritme d'avanç relatiu d'aquest sector, que havia mantingut un creixement continuat en els darrers anys, sobretot en relació amb el sector industrial. La frenada que experimen-

ta l'augment de pes del sector serveis l'any 1994 es deu, principalment, al comportament del deflactor dels preus, que en aquest exercici ha evolucionat d'una manera més continguda, al mateix ritme que el deflactor del sector industrial. Aquest fet contrasta amb l'evolució dels anys anteriors, caracteritzats per un creixement força més elevat del deflactor dels preus dels serveis cosa que explica, en part, el guany de pes que ha anat experimentant aquest sector en relació amb la indústria.

Gràfic 5. Evolució del pes dels sectors industrial i de serveis

Font: IEC

La represa de les activitats terciàries l'any 1994 està relacionada amb la que experimenta la demanda més vinculada a aquests tipus d'activitats, és a dir, el consum privat i la demanda turística; també hi ha incidit, tot i que en un grau més baix, l'impuls del sector industrial que desvia, cap al sector terciari, serveis que abans se satisfien internament.

L'any 1994 el consum privat té un creixement d'un 0,8%, que tot i l'escassa magnitud representa un canvi substancial davant la davallada d'un 2,1% experimentada el 1993. La incidència d'aquest canvi de tendència ha estat força significativa, ja que més d'un 50% de la demanda final de consum privat a Catalunya s'adreça al sector serveis. Pel que fa a la demanda turística, les dades sobre l'entrada de visitants a Catalunya (amb un creixement d'un 6,9%) donen fe de la millora de la demanda exterior de serveis durant l'any 1994 que ha estat impulsada especialment per la recuperació de l'economia europea i pels diversos reajustaments de la paritat de la pesseta.

En total, el nombre de visitants estrangers ha estat de 16,2 milions de persones, dels quals 10,8 milions han pernoctat a Catalunya; la resta, o bé han estat de pas (3,7 milions), o bé es tracta de visitants d'un sol dia que no arriben a fer-hi nit (1,7 milions). En conjunt, s'estima que la despesa turística en termes corrents ha augmentat a l'entorn d'un 8,7% l'any 1994. Segons l'origen geogràfic dels visitants estrangers, els canvis més significatius respecte al 1993 són la baixada relativa de turistes procedents de França (lloc d'origen de la majoria dels visitants a Catalunya) i, en un grau més baix, d'Itàlia. En aquest darrer cas es produeix, a més, una pèrdua de turistes en termes absoluts, tendència que ja es va iniciar l'any 1993.

Entre els països amb una dinàmica més activa cal esmentar el turisme britànic, que augmenta per sobre de la mitjana i incrementa la seva participació des d'un 3,5% del total l'any 1993 a un 4,4% l'any 1994. Aquesta dinàmica trenca la tendència descendent que experimentava el nombre de turistes britànics de 1990 ençà. De tota manera, l'increment més important de visitants a Catalunya se centra en el conjunt d'*altres països*, que inclou, entre altres, els països de la Comunitat d'Estatos Independents (CEI) i de l'antiga Europa de l'Est.

Dins de l'àmbit laboral la millora de les activitats terciàries es reflecteix en el creixement de l'ocupació en un 4,4%, mentre que l'any 1993 va decaure d'un -2%. La dinàmica en els diversos subsectors posa de manifest que el millor comportament de l'ocupació es produeix, d'una banda, en el conjunt d'activitats relacionades amb l'Administració pública, l'educació, la sanitat i altres serveis col·lectius i, d'una altra, en el grup format pel comerç, l'hoteleria i les reparacions. En les activitats relacionades amb el transport i les telecomunicacions l'ocupació augmenta dèbilment, si bé la tendència és creixent durant el transcurs

de l'any. En canvi, dins de les activitats financeres la generació d'ocupació ha estat negativa.

El fet que el creixement de l'ocupació sigui superior al del valor afegit brut ha comportat un descens d'un 1,8% de la productivitat aparent del treball mesurada per la ràtio del VAB per ocupat. Val a dir que és probable que aquest descens en termes d'hores treballades sigui d'una magnitud inferior, ja que una part important de la nova ocupació del sector pot correspondre a contractacions a temps parcial.

La dinàmica del mercat laboral durant el 1994 posa de manifest que el creixement de l'ocupació en el sector de serveis es concentra en la població assalariada, que creix un 6,7% en el conjunt de l'any, mentre que l'ocupació no assalariada en el mateix sector decau en un 2,1%. Com a conseqüència d'això, la taxa de salarització del sector augmenta 1,6 punts percentuals en relació amb el 1993 i s'acaba situant en un 76,5%.

La renda disponible i el consum de les famílies

La millora de la situació econòmica l'any 1994 es reflecteix en la renda bruta disponible de les famílies de Catalunya (RBDF), amb un creixement d'un 1,2% en valors constants (5,8% en valors corrents). La base d'aquest augment de la RBDF ha estat l'excedent brut d'explotació que s'incorpora a les rendes familiars i que té un creixement d'un 8,9% en valors corrents respecte de l'any 1993. D'altra banda, les remuneracions dels assalariats, que constitueixen el component principal dels ingressos familiars, evolucionen per sota de la inflació, amb un creixement d'un 4,2% en valors corrents; no obstant això, aquesta dinàmica és millor que no pas la de l'exercici anterior, que estava dominada per la caiguda del nombre d'assalariats.

L'altre gran component dels ingressos familiars són les prestacions socials, que l'any 1993 van arribar a representar un 25,4% dels ingressos bruts després d'un procés ininterromput d'augment de pes des de 1990. L'any 1994 aquesta tendència cedeix lleugerament en créixer les prestacions socials per sota de la RBDF, concretament d'un 4,2%; no obstant això, en el cas de les prestacions per jubilació es produeix un avanç en relació amb l'any anterior.

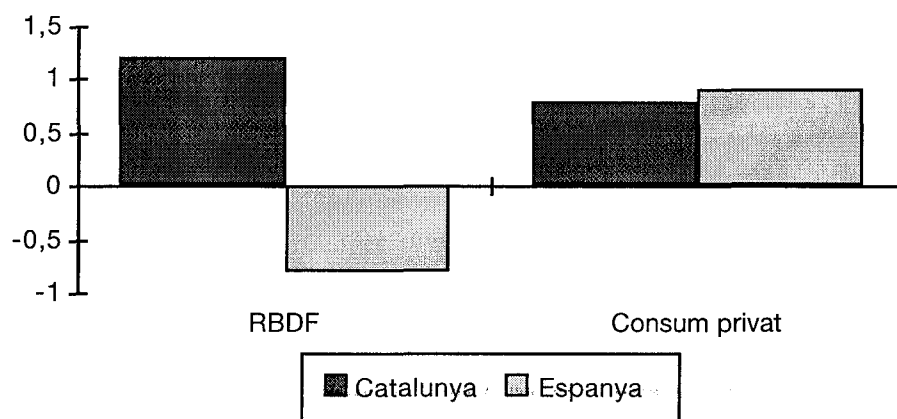
Dins dels components que minven els ingressos familiars, l'efecte de les cotitzacions socials ha estat, proporcionalment, gairebé igual que l'any anterior, mentre que la repercussió dels impostos sobre la renda i el patrimoni ha disminuït lleument malgrat que la no deflació de les tarifes de l'IRPF implicava un augment de la pressió fiscal. El creixement dels pagaments per impostos ha estat del mateix nivell que el creixement dels preus, cosa que, de fet, implica un creixement nul en valors constants.

En el conjunt estatal la RBDF ha crescut tan sols d'un 3,8% en valors corrents, la qual cosa representa una reducció en termes reals. La RBDF per càpita a Espanya decau un -0,9% en relació amb el 1993, mentre que a Catalunya augmenta d'un 1,1%. Tots els components dels ingressos familiars tenen un comportament més favorable a Catalunya que no pas a Espanya; la contribució diferencial és molt similar en els tres components principals dels ingressos, si bé es pot establir una gradació on la remuneració dels assalariats ocupa el primer lloc, seguida per l'excedent brut d'explotació i les prestacions socials.

La millora de la RBDF durant el 1994 ha estat un dels determinants principals de la recuperació del consum privat, el qual en el conjunt de l'any creix un 0,8% mentre que el 1993 havia disminuït un -2,1%. Entre els dos components principals del consum privat es produeix una dinàmica diferenciada, amb un creixement més actiu del consum alimentari (1,7%) que no pas de la resta del consum (0,6%).

El consum privat creix més a nivell estatal (0,9%) que no pas a Catalunya, malgrat que la seva RBDF té una evolució negativa. Aquesta tendència més prudent del consum a Catalunya es reflecteix en l'evolució de la taxa mitjana de consum catalana, que el 1994 és d'un 86,9% (el mateix nivell que l'any 1993) mentre a l'Estat és d'un 89,3% (1,9 punts més que l'any 1993). Vist des d'un altre punt de vista, això indica que la taxa d'estalvi a Catalunya, que el 1993 ja va assolir un nivell comparativament elevat, el 1994 es manté al mateix nivell (13,1%), mentre que a l'Estat s'ha reduït. En efecte, la taxa mitjana d'estalvi del conjunt de les famílies espanyoles va experimentar una pujada notable el 1993 (12,6%), però l'any 1994 ha decaigut fins un 10,7%.

Gràfic 6. Evolució de la RBDF i del consum privat

Font: IEC

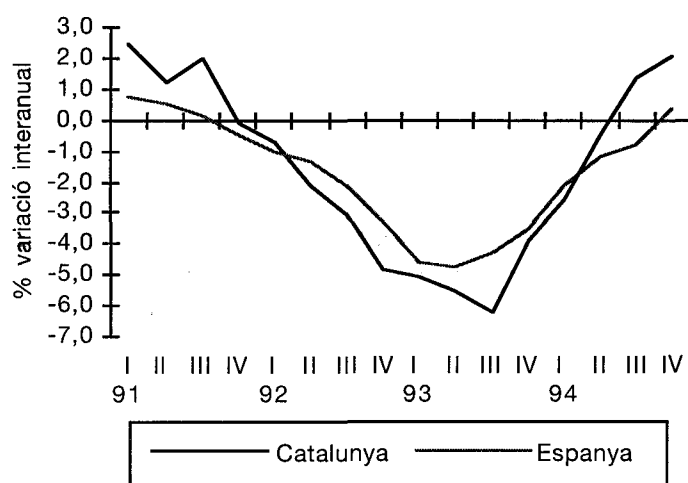
Mercat de treball

Durant l'any 1994 es frena el procés de destrucció d'ocupació, que el 1993 va ser especialment dur. En els darrers mesos de 1993 i a començament de l'any 1994 entren en vigor una sèrie de normes noves que afecten el funcionament del mercat laboral, entre les quals destaca la reforma de l'Estatut dels Treballadors i altres normes laborals relacionades bàsicament amb les modalitats de contractació, la mobilitat geogràfica i funcional, la distribució de la jornada de treball, l'extinció de la relació laboral i la potenciació de la negociació col·lectiva. En matèria de contractació, els aspectes més destacats són l'eliminació de la contractació temporal no causal de foment d'ocupació (la qual se substitueix per actuacions selectives sobre determinats col·lectius d'aturats) i la reforma dels contractes de formació (nous contractes de pràctiques i d'aprenentatge) i a temps parcial.

La millora del context econòmic, l'efecte de la reforma laboral i el procés de moderació salarial han propiciat la recuperació de l'ocupació durant el 1994. Segons l'enquesta de població activa (EPA), en el primer semestre de l'any encara es registrava una caiguda del nombre de llocs de treball, però a partir d'aquest moment s'inicia un canvi de tendència i després d'onze trimestres de disminucions consecutives l'ocupació presenta un creixement interanual d'1,3% en el tercer trimestre i de 2,1% en el quart.

Per tipus de jornada, destaca el creixement dels ocupats a temps parcial (12.800 persones), mentre que hi ha un descens d'11.400 persones amb una ocupació a jornada completa.

Gràfic 7. Evolució de la població ocupada

Font: EPA, INE

L'evolució de la població ocupada presenta trets diferencials entre els homes i les dones. Així, mentre entre el col·lectiu masculí hi ha una caiguda de l'ocupació (-12.900 persones), les dones ocupades

augmenten de 14.300. Per edats, els grups extrems (de 16 a 24 anys i de més de 55 anys) presenten disminucions de la població ocupada i, en canvi, el grup de 24 a 54 anys mostra un increment de 45.000 persones (13.600 homes i 31.400 dones).

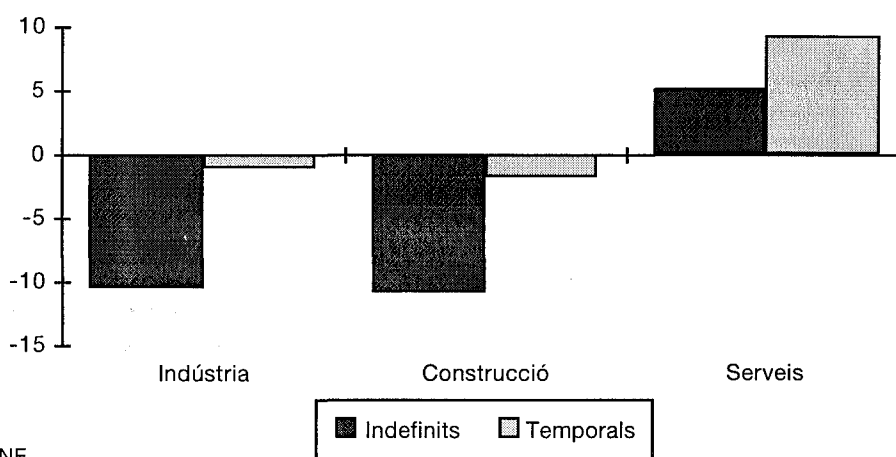
Per sectors, el creixement de l'ocupació s'ha concentrat en els serveis, amb un increment de 51.800 persones en relació amb l'any anterior. De fet, durant l'etapa de crisi, la caiguda de l'ocupació en el sector terciari se circumscriu a sis trimestres i, a les darreries de 1993, ja s'observen taxes de creixement positives que mostren un perfil creixent durant l'any 1994. En el sector agrari també hi ha un guany d'ocupació després de quatre anys de pèrdues consecutives. Finalment, el sector de la construcció i el sector industrial presenten una caiguda equivalent a 11.700 i 41.600 ocupats, respectivament. En ambdós casos hi ha una tendència a l'alentiment del ritme de caiguda en el decurs de l'any; en la construcció, però, ja es detecta una creació neta de llocs de treball en el quart trimestre, mentre que en el cas de la indústria aquest punt d'inflexió no es produeix fins al primer trimestre de 1995.

Segons la situació professional dels treballadors, destaca l'augment del col·lectiu d'assalariats (5.800 persones), mentre que el de no assalariats presenta una disminució de 4.300 persones. Dins dels treballadors pel seu compte, els empresaris amb assalariats augmenten d'un 6,6% en relació amb l'any anterior, mentre que els empresaris sense treballadors ho fan a un ritme d'un 1,5%. Les ajudes familiars també evolucionen favorablement, però en l'epígraf *d'altres* s'observa una davallada considerable que fa que els no assalariats en conjunt presentin una evolució negativa.

Dins dels assalariats, es produeix un augment de 7.300 persones ocupades en el sector públic i per contra, els assalariats en el sector privat presenten una lleugera caiguda. L'evolució trimestral d'ambdós sectors contractants és força diferent, ja que mentre els assalariats del sector privat comencen a mostrar una evolució interanual positiva a partir del tercer trimestre, els assalariats del sector públic, que havien mantingut uns creixements força elevats durant la primera meitat de l'any, cauen en taxa interanual a partir del quart trimestre de 1994 i aquesta tendència negativa es manté durant els primers trimestres de 1995.

Segons el tipus de contracte, es produeix un augment dels contractes temporals d'un 5,5% (29.100 persones) que correspon majoritàriament al sector serveis. Els contractes indefinits mostren una caiguda d'un 2,2% (-24.000 persones) i el sector que té un balanç més negatiu és la indústria. Al sector serveis el nombre de contractes indefinits presenta una evolució positiva, però insuficient per compensar la caiguda registrada en els altres sectors. Amb tot, és important destacar que en el quart trimestre de 1994 el nombre total de contractes indefinits experimenta un augment en termes interanuals després de molt temps de caigudes consecutives.

Gràfic 8. Evolució dels assalariats per tipus de contracte. Any 1994
% Variació interanual

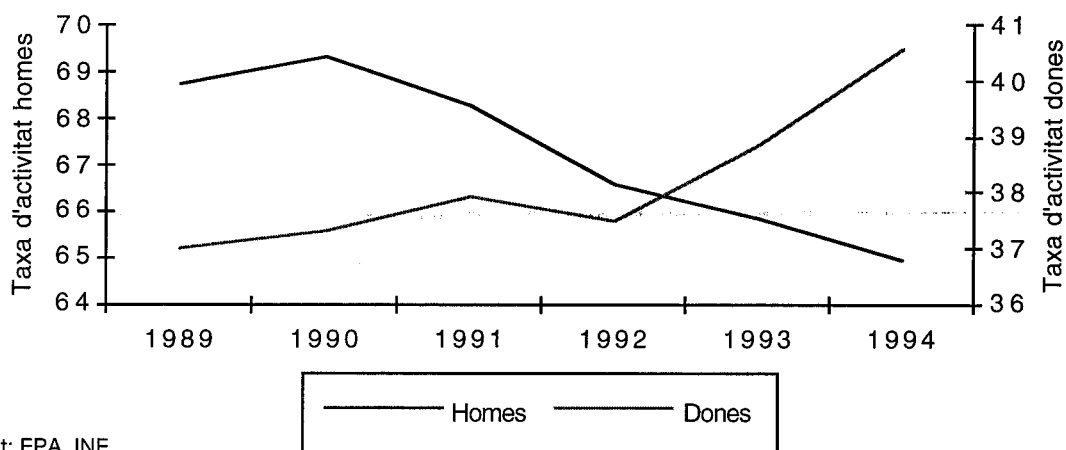

Font: EPA, INE

L'evolució de la població activa reflecteix la millora de les expectatives amb un avanç d'un 2,3%, que representa la incorporació de 59.500 persones al mercat laboral. Aquest increment és molt significatiu i tan sols es pot equiparar a les taxes que es van registrar en els moments més àlgids de l'anterior fase de creixement econòmic. Per edats, els nous actius es concentren en la franja central (24 a 55

anys), ja que en els grups extrems s'observen caigudes. Les entrades més significatives són les del col·lectiu femení, cosa ja habitual en els darrers anys, el qual constitueix un 88,1% de l'increment total. Malgrat que la taxa d'activitat de les dones se situa en el nivell històric més elevat (40,6%), es manté força allunyada de la masculina (64,9%) que presenta el nivell més baix des que es disposa d'informació.

Gràfic 9. Evolució de la taxa d'activitat per sexe

Font: EPA, INE

Quant al nombre de persones en atur, durant el 1994 es produeix un increment de 58.000 desocupats en relació amb l'any anterior. Aquesta xifra, tot i ser elevada, contrasta amb l'increment de 154.200 persones de 1993 i es deu, sobretot, a l'evolució de la població activa. L'increment més important, tant en termes absoluts com relatius, es dona en el grup de 24 a 54 anys i, dins d'aquest, les dones són les que presenten un avanç més important. Aquest creixement de l'atur entre les dones està estretament relacionat amb la seva incorporació a l'activitat, la qual cosa comporta que, en no poder ser absorbides pel mercat, passin a augmentar el nombre de desocupats. Segons l'EPA, la taxa d'atur se situa en un 21,2% de la població activa (17,3% els homes i 27% les dones). El 1994 l'atur de llarga durada (desocupats que fa més de dos anys que busquen feina) representa una proporció més elevada que no pas l'any passat (31,4% del total el 1994 i 24,3% el 1993), amb un creixement anual d'un 44,1%. Tanmateix, el perfil temporal mostra una millora clara, amb una reducció de la taxa de creixement a partir de la segona meitat de l'any.

Preus i salaris

En el conjunt de 1994 l'increment de preus a Catalunya, mesurat per l'índex de preus al consum (IPC), ha estat d'un 4,5%. Aquest resultat és el més moderat dels darrers anys i representa un avenç en la contenció dels preus en relació amb l'any anterior, en què l'IPC va augmentar d'un 5,2%. En el conjunt de l'Estat l'increment de preus mitjà s'ha situat lleugerament per sobre, en un 4,7% i supera una dècima el resultat de l'any 1993. Amb tot, el mes de desembre l'IPC acaba l'any 1994 amb una taxa interanual encara més reduïda, d'un 4,1% a Catalunya i d'un 4,3% a Espanya.

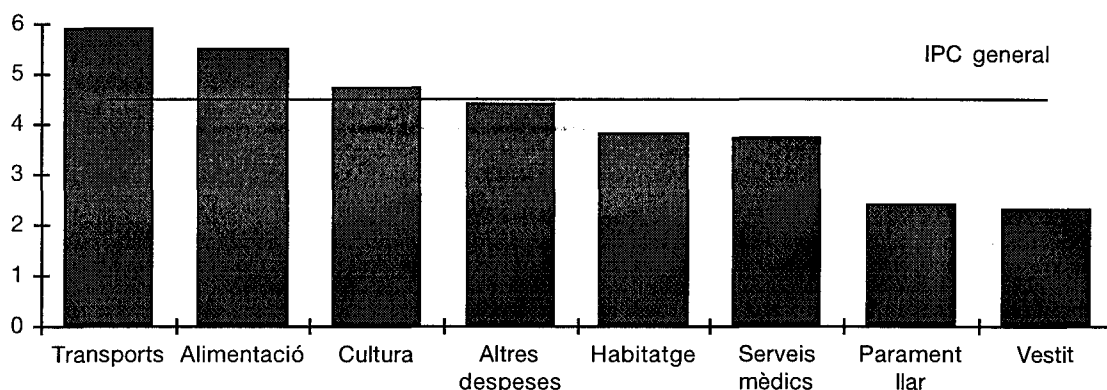
Pel que fa a l'evolució dels diversos components de l'IPC cal destacar el comportament alcista dels preus dels aliments, que s'explica bàsicament per l'elevació dels preus agraris en els mercats internacionals i per la situació de sequera a l'interior del país. Durant el 1993 els preus alimentaris van mostrar un creixement dèbil, només interromput en els darrers mesos de l'any, en què es van començar a observar unes pujades que es van mantenir durant una bona part de 1994. De fet, a l'agost s'arriba a un punt màxim amb un creixement dels preus d'un 6,7% en termes interanuals. A partir d'aquest moment s'atura aquesta tendència ascendent; el 1994 s'acaba amb un increment dels preus d'un 4,3% i amb un 5,6% de mitjana anual.

L'IPC general no alimentari té una evolució més moderada: un 3,9% a Catalunya, cosa que representa una disminució d'un punt i mig en relació amb els resultats de 1993. La inflació subjacent que exclou els components més volàtils de l'IPC (l'alimentació no elaborada i els productes energètics) i

de la qual només es disposa d'informació per al conjunt de l'Estat, també experimenta uns resultats millors que el 1993 i situa la seva variació en un 4,5% en acabar l'any.

A Catalunya, deixant de banda l'alimentació, els grups de despesa que tenen un creixement superior a l'índex general en mitjana anual són els transports (5,9%) i la cultura (4,7%). Entre els components amb un comportament de preus més moderat trobem el vestit i calçat (2,3%) i el parament de la llar (2,4%).

Gràfic 10. Evolució de l'IPC a Catalunya. Any 1994
% variació en mitjana anual

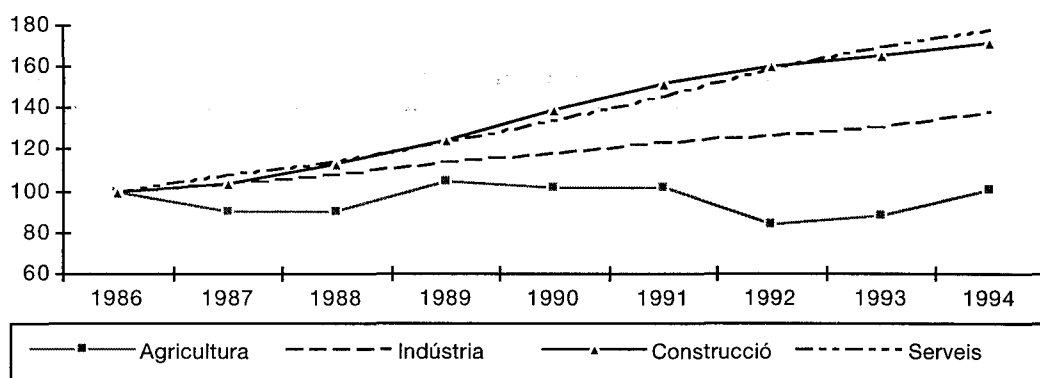

Font: INE

Llevat dels apartats de parament de la llar i de cultura, en la resta de grups s'observa un millor comportament dels preus a Catalunya que no pas en el conjunt de l'Estat.

L'IPC no és l'única variable agregada que mesura el nivell general de preus. Hi ha altres mesuradors, com ara la taxa d'augment del deflactor del PIB; aquest indicador registra un increment d'un 5% durant el 1994, 0,7 dècimes per sota de l'any anterior. Per sectors, el deflactor de l'agricultura és el que experimenta un creixement més elevat durant el 1994, un 14,5%. El deflactor de la indústria va augmentar de 4,9% davant d'un 3,4% de l'any anterior. Aquest increment està relacionat, en part, amb l'augment dels preus internacionals de les primeres matèries, el qual va determinar un encariment dels consums intermedis importants. El deflactor dels serveis ha experimentat uns creixements força importants en els darrers anys, superiors al 8% els anys 1990, 1991 i 1992. Durant el 1993 va iniciar una inflexió a la baixa que s'estén a l'any 1994, en què es registra un creixement d'un 4,9%. El descens de dos punts en relació amb un any abans és significatiu, però potser esdevé insuficient ateses les condicions de demanda (amb una considerable atonia del consum privat) i de costos (moderació dels sous i salaris, i dels costos financers). El deflactor de la construcció és el que es comporta d'una manera més moderada, amb un creixement d'un 3,5%. Els costos de personal i els financers també han incidit positivament en aquesta evolució, mentre que els consums intermedis han actuat en sentit contrari.

Gràfic 11. Evolució del deflactor del VAB per sectors
Índex 1986=100

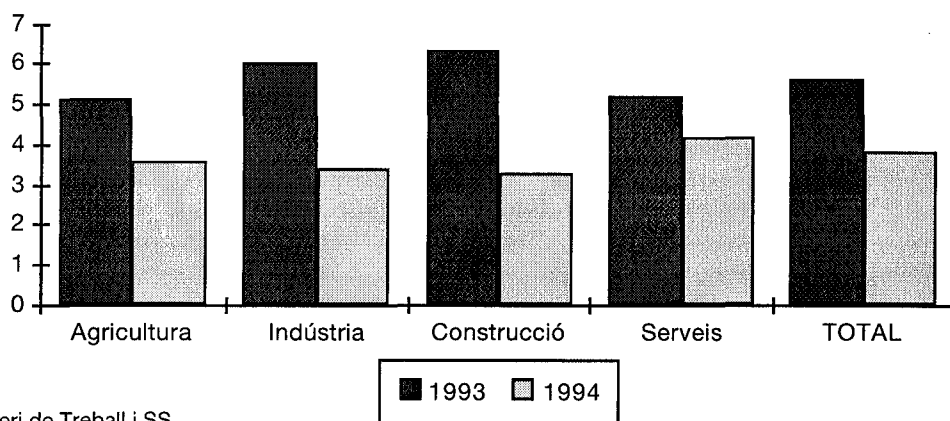

Font: IEC

Quant als deflactors del comerç amb l'estranger, s'observa un augment d'un 5,6% del deflactor de les importacions, 0,4 punts per sobre de l'increment de l'any anterior. És possible que aquesta evolució correspongui als efectes retardats de les devaluacions de la pesseta de 1992 i el 1993 i, sobretot, a l'augment en els mercats exteriors dels preus dels productes primaris i semimanufacturats, que van determinar un increment dels preus dels productes importats. En canvi, segons el seu deflactor, els preus de les exportacions experimenten una evolució força més moderada, ja que la seva taxa de variació es redueix d'1,7 punts entre el 1993 i el 1994 i se situa en un 3,2% de mitjana l'any 1994.

La intensitat de l'ajust laboral, sobretot durant el 1993, com també la reforma del mercat de treball, són factors que han jugat un paper important en el procés de moderació salarial que es va iniciar l'exercici passat i que ha presidit la negociació col·lectiva al llarg d'aquest any. L'increment salarial pactat l'any 1994, un cop incorporades les clàusules de salvaguarda, és d'un 3,8%, 1,8 punts per sota de l'augment pactat l'any anterior. Cal destacar que aquest increment és inferior a l'augment mitjà de l'IPC cosa que no succeïa de 1986 ençà. Els convenis de nova signatura són els que incorporen les puges més moderades (2,9%) mentre que els salaris dels convenis revisats creixen un 5,2%. La desacceleració també ha estat més pronunciada en els convenis d'empresa que en els d'*altres àmbits*, amb uns increments de 3,4% i de 3,8%, respectivament. Finalment, per sectors les diferències no han estat gaire acusades, tot i que cal destacar que en la construcció és on es registra una moderació més important en relació amb l'increment pactat un any abans.

Gràfic 12. Augment salarial pactat en convenis col·lectius

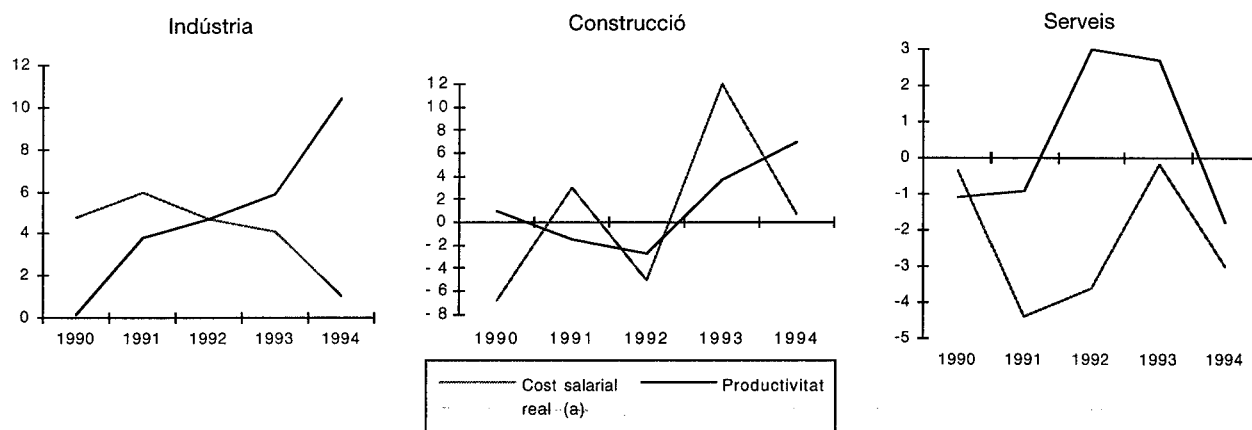
Font: Ministeri de Treball i SS

Les dades de l'enquesta de salaris a la indústria i als serveis, de l'INE, també confirmen la relaxació salarial. Segons aquesta enquesta els salaris realment percebuts pels treballadors han augmentat d'un 4,3% en termes nominals, amb una desacceleració de 3,1 punts respecte al 1993.

El 1994 els costos salarials reals, que en aquest cas s'ha obtingut dividint el guany per treballador pel deflactor del PIB, mostren una disminució d'un -0,7%, després que l'any anterior havia experimentat un creixement notable malgrat la crisi (1,7%). Aquesta evolució del guany salarial real en termes de producte presenta un comportament sectorial força diferenciat. En la indústria s'observa un augment real positiu però moderat, d'un 1,1%, després de diversos anys d'increments significatius.

La diferència entre l'evolució de la productivitat i la del cost salarial real de cada sector pot ser indicativa de com han incidit aquestes variables en els resultats empresarials. En el cas de la indústria, la productivitat aparent del treball ha crescut molt per sobre del cost salarial real durant el 1994 (un 10,4%), la qual cosa apunta cap a una recuperació dels marges empresarials després d'alguns anys de creixements molt moderats o, fins i tot, negatius. En la construcció el cost salarial real presenta un lleu creixement (d'un 0,7%) que, juntament amb un increment de la productivitat d'un 7%, també permet una recuperació dels resultats de les empreses en aquest sector. En els serveis la situació és diferent, ja que l'increment nominal dels salaris és moderat i si es compara amb el deflactor d'aquest sector en resulta una disminució del cost salarial real. Tanmateix, la disminució de la productivitat del sector serveis, motivada per l'augment de l'ocupació durant el 1994, fa que el creixement dels marges empresarials sigui modest i inferior al de l'any anterior.

Gràfic 13. Evolució del cost salarial i la productivitat per sectors

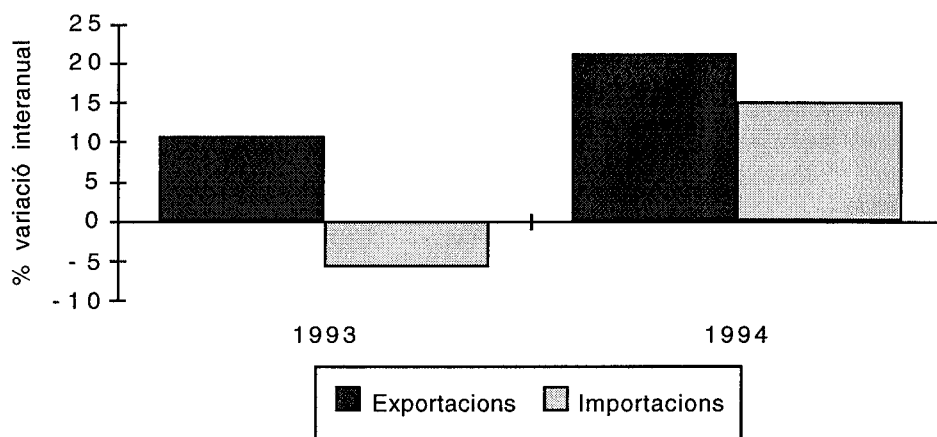
Font: elaboració a partir de les dades de l'INE i l'IEC

(a) Guany per persona i més en concepte de pagaments totals dividit pel deflactor corresponent.

El comerç de mercaderies amb l'estranger

El 1994 el creixement de les exportacions catalanes se situa a uns nivells sense precedents recents, amb un increment d'un 26,9% en valors nominals. La dinàmica de les importacions també ha estat molt activa, amb un creixement d'un 21,1% en valors nominals. En part, l'evolució dels deflactors corresponents, que ha estat més elevada en el cas de les importacions (5,6%) que no pas en el de les exportacions (3,2%), matisa la dinàmica dels fluxos comercials, de manera que les importacions creixen d'un 14,6% en valors constants i les exportacions ho fan d'un 23,1%. La taxa de cobertura de les importacions se situa en un 65,6% tot seguint la línia ascendent dels darrers anys.

Gràfic 14. Evolució del comerç de mercaderies amb l'estranger

Font: IEC

La dinàmica de les exportacions ha estat molt expansiva tant en l'àrea comunitària com en la resta del món, si bé la contribució bàsica a aquest creixement ha estat l'augment del comerç intracomunitari, que l'any 1994 representa un 67,7% de les vendes catalanes a l'estranger. En el cas de les importacions la situació és similar, malgrat que aquí el pes de les importacions de la UE és una mica inferior (63,3%).

L'anàlisi de l'evolució del comerç a l'estranger per grups d'utilització palesa un augment generalitzat de les exportacions, dins de les quals el grup de béns de capital ha estat el més actiu, ja que ha augmentat d'un 32% en valors corrents gràcies a la recuperació de la inversió en els països comunitaris. D'altra banda, la dinàmica de les importacions ha estat més desigual; l'increment més elevat s'ha produït en les importacions de béns intermedis (27,5%) cosa que té a veure amb el ritme de l'activitat industrial. Les importacions de béns de consum evolucionen d'una manera més moderada (15,3%), d'acord amb l'evolució del consum privat. Per últim, les importacions de béns de capital, molt relati-

onades amb la dinàmica de la inversió en béns d'equipament, creixen només d'un 6%. Aquesta evolució de les importacions de béns de capital és coherent amb el desfasament temporal que experimenta la recuperació de la inversió davant la millora de l'economia.

Per sectors, el creixement de les exportacions ha estat general, especialment en el sector agrari, on augmenten a l'entorn d'un 40% en valors corrents. Dins de la indústria manufacturera destaca el dinamisme de les exportacions del sector d'alimentació, begudes i tabac (amb un creixement d'un 34%) i de les de material de transport, que augmenten d'un 31,9%. Quant a les importacions, les del sector agrari també han crescut força (35,3%) i dins de les de la indústria manufacturera, el creixement més important s'ha produït en la indústria química (28,6%) i en la indústria de l'alimentació, begudes i tabac (27%).

Inversió estrangera

La recuperació de l'activitat econòmica en els països del nostre entorn, en especial en els de l'àrea comunitària, ha propiciat l'impuls dels fluxos de capital cap a l'exterior. Així, després de dos anys de pràctica estabilitat, el 1994 es produeix un increment de la inversió estrangera directa a Catalunya de l'ordre d'un 4% i s'arriba a 570.027 milions de pessetes, quantitat només superada l'any 1991 en què es va aconseguir una xifra rècord motivada, en part, per un procés de reestructuració interna del grups estrangers a Catalunya.

Continuant amb la tendència observada en els darrers anys, l'opció majoritària dels inversors estrangers ha estat la indústria. Concretament, durant l'any 1994 un 66,6% de la inversió directa té com a destinació aquest sector. En un context de canvi i reestructuració de l'aparell productiu de la indústria catalana, el fet que la inversió estrangera a la indústria hagi augmentat un 19,5% en relació amb l'any 1993 mereix una consideració positiva. L'impuls del sector industrial determina l'increment dels projectes en el sector de la indústria manufacturera i, en concret, en el subsector de fabricació de vehicles de motor, al qual es destina un 24% del total invertit a Catalunya. El subsector de les indústries químiques, tradicionalment receptor de la inversió forana, continua absorbint-ne una part considerable (13,9%) i també experimenta un creixement notable en relació amb l'any anterior.

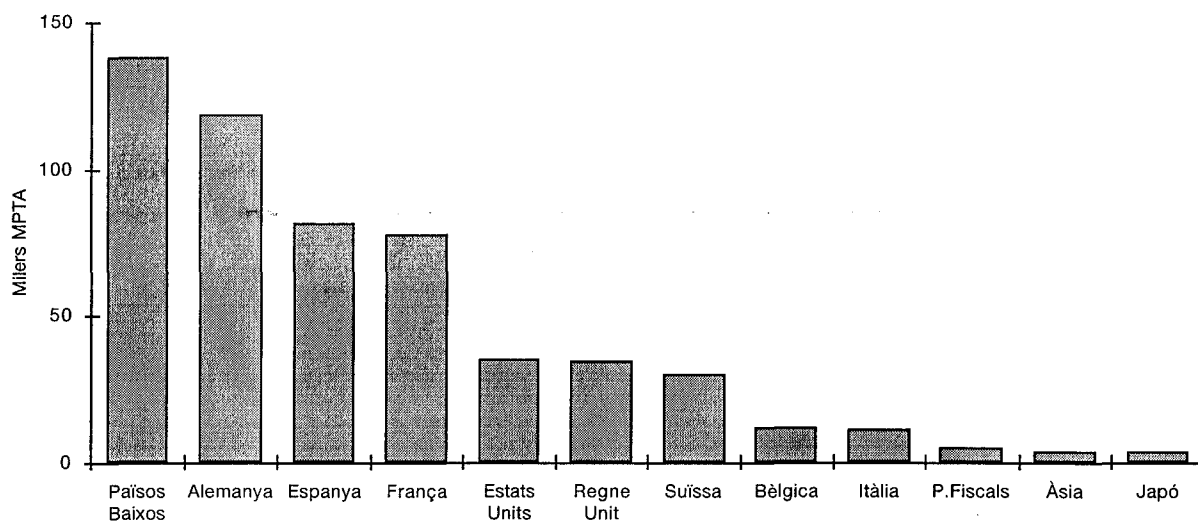
Els serveis constitueixen l'altre gran sector al qual es destina una part important de la inversió estrangera directa. S'observa una reducció en el valor global d'aquests projectes en relació amb l'any 1993, tot i que per subsectors hi ha diferències. El subsector d'activitats immobiliàries, lloguers i serveis a les empreses és el que té un pes més important, amb un 11,7% del total, i dins d'aquest subsector, destaca l'apartat *Altres activitats empresarials*, que engloba activitats d'assessoria, de consultoria i de publicitat, entre altres. El segon lloc en importància l'ocupen les activitats relacionades amb el comerç, les quals tenen un pes significatiu (8,3%) i experimenten una evolució positiva en relació amb l'any 1993. Altres subsectors que tenen uns projectes amb un import superior al de l'exercici anterior són el de transports terrestres i el d'assegurances. En canvi, el subsector d'intermediacions financeres (excloses les assegurances), que en exercicis anteriors tenia un pes força important, ha anat perdent quota de participació en els darrers anys i el 1994 la quantitat invertida en aquest sector tan sols representa un 0,9% del total.

Pel que fa a l'origen geogràfic, cal destacar el conjunt de països de la UE, dels quals procedeix un 72,2% de la inversió; això representa un augment de 22,5 punts en la quota de participació i un increment d'un 50,8% de l'import en relació amb l'any 1993. Cal dir, no obstant això, que la comparació s'estableix amb un any en què s'observen unes xifres baixes, ja que es va produir una caiguda important dels fluxos de capital procedents de la UE, en especial els dels Països Baixos, causada per la baixada de l'activitat econòmica en aquesta àrea. Dins de la UE, els Països Baixos i Alemanya són els que experimenten un creixement més important i els que tenen una quota de participació més elevada (24,3% i 20,8%, respectivament, l'any 1994). El volum d'inversió que prové de França, tot i que té un pes considerable, mostra una reducció en relació amb l'any anterior.

Fora de la UE destaca la inversió procedent dels Estats Units, amb una quota de participació d'un 6,2% i un augment en valors absoluts d'un 18,6%. Els projectes d'inversió de Suïssa, amb un pes d'un 5,2%, experimenten un augment d'un 65,6% en relació amb el 1993. En sentit contrari, la inversió japonesa a Catalunya experimenta un descens important en relació amb l'any 1993 i tan sols re-

presenta un 0,6% del total. Pel que fa a les inversions amb Espanya com a país d'origen, és a dir, les efectuades per les filials d'empreses estrangeres establertes a l'Estat espanyol, durant el 1994 presenten un retrocés d'un 60,4%, però mantenen un pes prou important dins del total.

Gràfic 15. Inversió estrangera per països de procedència
Any 1994

Font: DG Econ. Internac. i Transaccions Exteriors

Durant el 1994 un 59,5% de la inversió es va canalitzar a través d'ampliacions de capital d'empreses ja instal·lades a Catalunya. És molt probable que aquests tipus d'operacions responguin a la necessitat de finançament de les ampliacions de la capacitat instal·lada i a les exigències de capitalització d'algunes empreses que han sofert una situació econòmica difícil. De fet, les ampliacions prenen un protagonisme especial a partir de l'any 1993, en plena etapa de recessió econòmica, i la continuïtat d'aquest protagonisme durant el 1994 es podria explicar per la necessitat d'afrontar la nova etapa de recuperació amb uns balanços més sanejats. Gairebé tota la resta d'operacions es van fer mitjançant la compra-venda o l'adquisició d'accions, mentre que la constitució de societats noves tan sols va representar un 0,4% del total. Finalment, cal destacar el fet que la part de la inversió estrangera directa (IED) que constitueix una aportació potencial al sistema productiu (*greenfields*) ha estat un 59,9% del total, mentre que aquest percentatge era d'un 40,8% l'any 1990.

L'economia europea i espanyola durant el 1994

Evolució econòmica de la Unió Europea

Durant el 1994 el conjunt de països de l'àrea comunitària entra definitivament en la fase expansiva del cicle econòmic i assoleix un creixement d'un 2,8%, per sobre de les previsions més optimistes. L'impuls d'aquest creixement procedeix inicialment del sector exterior, però a mesura que avança l'any la demanda interna va cobrant més força. En aquest sentit, la formació bruta de capital comença a mostrar una vigorositat accelerada gràcies a la recuperació dels beneficis empresarials, però el creixement del consum no acaba de reeixir a causa de la moderació salarial i d'una recuperació de l'ocupació encara escassa.

El procés de reactivació del conjunt de les economies de la UE va acompanyat d'un cert grau de convergència en les taxes d'expansió econòmica dels diferents estats membres. El cas més paradigmàtic és la represa d'Alemanya, que era el país que havia sofert el descens de la producció més pronunciat durant la darrera recessió després de Bèlgica. Així, gràcies a un impuls especial de les seves exportacions, el creixement real del PIB d'Alemanya el 1994 és d'un 2,9% (2,4% en la part occidental i 9,2% en l'oriental). Les taxes de creixement de França i d'Itàlia s'acosten a la mitjana europea però són inferiors. Cal destacar també el cas particular del Regne Unit (situat en una posició cíclica més avançada junt amb Irlanda i Dinamarca), que es troba en el segon any consecutiu d'expansió i mostra un creixement d'un 3,8%.

D'altra banda, la reactivació no ha estat suficient per corregir amb contundència la trajectòria ascendent de la taxa d'atur, ni tan sols en les economies europees més actives. El nombre de desocupats ha continuat augmentant, de manera que la taxa d'atur comunitària creix de 0,5 punts i assoleix un nivell d'11,4%, la qual cosa es pot deure tant al retard amb què el mercat de treball reacciona davant les variacions de l'activitat, com a la persistència de rigideses estructurals en els mercats laborals europeus. Tanmateix, la tendència alcista de la taxa d'atur s'estabilitza, o fins i tot s'inverteix, cap al final de l'any; aquest és el cas del Regne Unit, Espanya i Dinamarca. Val a dir, però, que la taxa d'atur espanyola (24,1%) continua sent, amb diferència, la més elevada, mentre que a Luxemburg (3,5%) i als Països Baixos i Portugal (7% en tots dos casos) es donen les taxes més reduïdes.

La demanda externa dels estats membres de la UE va rebre un impuls important gràcies al dinamisme d'altres àrees econòmiques, en especial de l'economia americana. Aquesta empenta es va traduir en una millora substancial del superàvit comercial comunitari. En canvi, el saldo de la balança per compte corrent es va mantenir a causa de l'empitjorament de la balança de serveis en alguns dels estats membres. Per països, només Grècia, Espanya, Portugal i el Regne Unit registren un saldo negatiu en la balança comercial, per bé que la contribució de la demanda externa d'aquests països en la producció ha estat positiva, igual com en una gran part de la resta dels estats membres.

Quant a la política econòmica, cal ressaltar que la fase expansiva de l'economia ha facilitat un context més propici a la convergència nominal entre les economies comunitàries. No obstant això, al final de 1994 només Luxemburg i Alemanya complien totes les condicions establertes en el Tractat de la Unió Europea de Maastricht.

La política monetària de la UE, adreçada a assolir l'objectiu d'estabilitzar els preus, ha reeixit malgrat les pressions inflacionistes generades per les devaluacions produïdes entre el 1992 i el 1993. Entre els factors que han permès que la inflació del conjunt de l'àrea se situï en un 3,2% (per sota de l'any passat) cal destacar: el retrocés de la demanda interna derivada del procés recessiu precedent, la contenció salarial i la millora de la productivitat. Els tres països membres que han presentat la inflació més baixa en taxa mitjana han estat França, Dinamarca i Luxemburg, mentre que Espanya, Portugal, Itàlia i Grècia són els únics que superen la taxa del conjunt comunitari i els únics, també, que no han complert el criteri de convergència en preus, tot i que han escurçat les distàncies.

Taula 1. Compliment dels criteris de convergència del Tractat de la Unió Europea de Maastricht (1994)

Països	Inflació ⁽¹⁾	Tipus d'interès llarg termini ⁽²⁾	Dèficit públic	Deute públic	Tipus de canvi ⁽³⁾
Bèlgica	2,4*	7,7*	-5,5	140,1	si
Dinamarca	2,0*	7,8*	-4,3	78,0	si
Alemanya	3,0*	7,0*	-2,9*	51,0*	si
Grècia	10,8	20,8	-14,1	121,3	no
Espanya	4,7	10,0	-7,0	63,5	si
França	1,6*	7,2*	-5,6	50,4*	si
Irlanda	2,4*	7,9*	-2,4*	89,0	si
Itàlia	3,9	10,6	-9,6	123,7	no
Luxemburg	2,1*	6,4*	1,3*	9,2*	si
Països Baixos	2,7*	6,9*	-3,8	78,8	si
Portugal	5,2	10,4	-6,2	70,4	si
Regne Unit	2,4*	8,1*	-6,3	50,4*	no

*Països que compleixen els criteris establerts.

(1) Taxa de variació mitjana de l'IPC.

(2) Tipus d'interès nominal a llarg termini (bons de l'Estat).

(3) Els que es trobaven dins l'SME (en aquest cas no s'ha considerat la temporalitat de l'estabilitat de cada tipus de canvi).

Font: *Informe anual 1994*, Institut Monetari Europeu.

La relaxació en la política monetària, iniciada en plena recessió econòmica, va semblar que s'esvaïa en la segona meitat de 1994, després que una bona part de les economies europees hagués seguit el ritme imposat per Alemanya en la reducció dels tipus d'interès oficials. El descens dels tipus d'interès es va anar frenant a mesura que les dades revelaven un creixement econòmic superior a l'esperat; també hi van influir els incipients repunts inflacionistes que generaven expectatives sobre futurs increments de preus.

Els tipus d'interès a llarg termini van començar a augmentar al final de 1993, uns mesos abans que els de curt termini; aquest procés es va atribuir a les turbulències en els mercats mundials de deute, a l'elevat nivell de dèficit i de deute públic dels països europeus i, a partir del final de 1994, a una acceleració en la depreciació del dòlar. L'increment dels tipus d'interès va afectar, bàsicament, els països que mostraven menys desequilibri en els preus, cosa que va originar la reducció dels diferencials entre els tipus i els límits de referència. En resum, complien la condició de convergència en tipus d'interès a llarg termini tots els països membres llevat d'Espanya, Grècia i Portugal, si bé en aquests tres casos es van reduir les diferències.

La dificultat dels estats membres per reduir el seus desequilibris fiscals continua sent un dels principals problemes a l'hora d'assolir els objectius de convergència, atesa la forta presència del sector públic en l'economia europea. Els comptes de les administracions públiques presenten un dèficit estructural creixent de 1990 ençà, que s'ha agreujat amb la darrera recessió. Durant el 1994, el dèficit públic de gran part dels països europeus s'ha reduït només parcialment; únicament Alemanya, Luxemburg i Irlanda van mantenir el dèficit públic per sota d'un 3% del PIB. D'altra banda, la ràtio de deute públic respecte al PIB ha tingut un comportament encara més negatiu i ha mantingut la tendència alcista dels últims anys, de manera que els únics que han presentat un deute públic inferior a un 60% del PIB són el Regne Unit, França, Alemanya i Luxemburg.

Fins al mes de desembre, els moviments dels tipus d'interès a llarg termini i la depreciació del dòlar han estat compatibles amb l'estabilitat canviària aconseguida des de l'ampliació de les bandes de fluctuació de l'SME gràcies a l'aplicació gradual de la política monetària i a la sincronia en la recuperació de les diverses economies europees. El 1994 es tanca amb l'inici, al mes de desembre, d'un nou període d'inestabilitat canviària que no afecta, però, les paritats centrals fixades; val a dir que en aquest moment tres de les dotze monedes europees resten fora del mecanisme de canvis europeu:

la lliura esterlina, la lira italiana i el dracma grec. Ja el 1995, de les monedes dels tres nous estats membres de la UE, únicament el xiling austríac s'incorpora a l'SME.

L'últim informe publicat per l'Institut Monetari Europeu (IME) qualifica els progressos aconseguits fins ara d'insuficients per complir les condicions d'accés a la moneda única. Pel que fa al futur immediat, però, i segons les darreres previsions de la Comissió Europea, el creixement econòmic del conjunt de la UE-15 (després de la incorporació dels tres nous estats membres) serà d'un 2,7% el 1995 i d'un 2,6% el 1996, inferior al previst inicialment a causa de la incidència d'uns tipus d'interès elevats durant el 1994 i a les turbulències monetàries posteriors.

Tot i això, s'espera una consolidació del creixement (que contribuirà a la creació de més ocupació), afavorida, a més, per les mesures estructurals adoptades per una bona part dels estats membres. L'optimisme s'estén sobretot a la convergència en inflació i a la reducció del dèficit públic, la qual cosa ha d'afavorir la relaxació dels tipus d'interès; d'altra banda, s'espera una estabilització de la relació entre el deute i el PIB.

Taula 2 Previsions econòmiques

	PIB (% variació)		Taxa d'atur (%)	
Països	1995	1996	1995	1996
Bèlgica	2,3	2,2	10,0	9,8
Dinamarca	3,4	2,6	6,4	5,6
Alemanya	2,1	2,4	8,1	7,9
Grècia	1,7	1,9	8,9	8,9
Espanya	3,0	2,9	22,9	22,1
França	2,8	2,4	11,6	11,2
Irlanda	6,7	5,6	13,5	13,1
Itàlia	3,2	3,0	11,6	11,2
Luxemburg	3,1	3,3	3,6	3,5
Països Baixos	3,0	2,5	6,6	6,3
Àustria	2,4	2,5	4,5	4,6
Portugal	2,7	3,1	7,2	6,8
Finlàndia	4,8	4,4	17,1	5,4
Suècia	3,7	2,6	9,4	8,6
Regne Unit	2,6	2,7	8,6	8,2
UE-15	2,7	2,6	10,7	10,3
EUA	3,2	2,3	5,7	6,0
Japó	0,4	2,3	3,1	3,2

Font: Comissió Europea.

Evolució econòmica a Espanya

El 1994 l'economia espanyola entra en una fase alcista del cicle econòmic després d'haver sofert els efectes de la crisi dels anys 1992 i 1993. Concretament, el 1993 el PIB va tenir un creixement negatiu, acompanyat d'una forta reducció de l'ocupació laboral. El primer trimestre de 1994 ja es van notar els primers símptomes de la recuperació econòmica, amb un creixement del PIB d'un 0,9% que es va anar accelerant al llarg dels tres trimestres posteriors fins assolir una taxa de creixement anual d'un 2%.

La fase cíclica actual de l'economia espanyola presenta diferències importants en relació amb la que es va produir en la segona meitat de la dècada dels vuitanta. Ara com ara la demanda interior, tant la

privada com la pública, té un creixement atenuat, mentre que les exportacions de béns i serveis esdevenen la base del creixement.

Per sector productius, les indústries manufactureres i els serveis lligats al turisme són les activitats que més han crescut durant el 1994, ja que han estat força beneficiades per l'auge de les exportacions de béns i serveis. Tanmateix, el valor afegit brut del sector primari ha registrat un fort descens (-4%) a causa de la sequera i les activitats en el sector serveis no destinades a la venda han sofert les conseqüències de l'ajust pressupostari. En conjunt, el VAB industrial és el que assoleix un creixement més elevat, d'un 3,5%; el segueixen els serveis, amb un 2,2% i la construcció, amb un 1%.

Enmig d'aquesta tònica de recuperació de l'activitat, desigualment repartida per sectors, les empreses han estat moderades en la contractació de treballadors i tan sols es nota un lleuger augment al llarg de l'any. En termes de mitjana anual encara es perd ocupació, però entre el desembre de 1993 i el desembre de 1994 l'economia espanyola comptabilitza la creació neta de 47.000 llocs de treball després del fort ajustament de plantilles dels exercicis anteriors.

L'any 1994 ha estat marcat pel que comunament s'anomena la *reforma laboral*. El Reial decret llei de mesures urgents de foment de l'ocupació del desembre de 1993, que va avançar els canvis introduïts per la reforma laboral en matèria de contractació, no contenia modificacions importants respecte dels contractes ordinaris de durada determinada. No obstant això, han estat precisament aquests contractes els que han crescut amb més intensitat al llarg de 1994, mentre que els de foment de l'ocupació han estat bastant estabilitzats. Dins els contractes ordinaris, els eventuais per necessitats de la producció i els d'obra o servei han estat els més dinàmics. La reforma de l'Estatut dels treballadors d'aquest exercici aborda, per primera vegada, la problemàtica de l'extinció dels contractes indefinits. Pel que fa a l'acomiadament individual, s'amplien les causes d'acomiadament i s'introdueix la possibilitat d'amortitzar llocs de treball per causes econòmiques. Quant a l'acomiadament col·lectiu, la reforma laboral de 1994 manté l'autorització administrativa, però se n'agilita notablement el termini de tramitació.

En conjunt, les modificacions introduïdes per la reforma laboral tendeixen a reduir el cost de la mà d'obra fixa i a augmentar, per tant, el seu potencial de creixement. No obstant això, els efectes de la reforma encara no han tingut temps d'amortir la rigidesa anterior del mercat laboral espanyol, que el 1994 continua amb una taxa estimada d'atur d'un 24,2%.

Després d'un llarg període de fort creixement salarial, en el decurs de 1993 apareixen els primers símptomes de moderació en produir-se una significativa desacceleració dels increments pactats en convenis de nova firma. Aquesta tendència s'ha estès a tots els convenis durant el 1994 i es tanca així una etapa caracteritzada per una elevada inèrcia salarial. El 1994 el creixement de les tarifes salarials pactades en conveni és de 3,5%, dos punts per sota del de l'any anterior. Pel que fa als guanys mitjans per persona que incorpora els efectes de les derives salarials, l'increment del darrer trimestre de l'any se situa en un 4,6% segons les dades de l'Enquesta de salaris de l'INE.

La taxa d'inflació mitjana, mesurada per l'índex de preus de consum (IPC) ha tingut un augment d'una dècima al llarg de 1994 i se situa en un 4,7%. En canvi, l'IPC acaba l'any amb una taxa interanual de 4,3%, sis dècimes inferior a la de 1993. L'evolució de la inflació a Espanya al llarg de l'any ha comportat una millora en aquesta condició de convergència acordada a Maastrich per la UE, ja que la divergència amb els tres països amb més estabilitat de preus passa d'1,7 a 1,3 punts percentuals. Això ha estat possible més per l'augment del límit superior de la taxa d'inflació dels tres països menys inflacionistes (que passa de 2,9% a 3,5%), que no pas pel descens de la taxa d'inflació espanyola.

Per grups, la dispersió de la taxa d'inflació ha estat menor que l'any anterior. El 1994 destaquen el grup d'alimentació, amb un increment mitjà dels preus d'un 5,7%, i el de transports, amb un 5,9%. Els grups de vestit i calçat (2,5%) i parament de la llar (2,3%) experimenten, per primer cop en sis anys, un increment inferior a 4%.

Durant el 1994 tant les exportacions com les importacions han experimentat un ritme de creixement molt elevat. Les exportacions de béns registren una taxa de variació real d'un 21,2% davant d'un 10,8% l'any anterior. Les importacions de béns presenten una acusada recuperació després de la forta contenció de 1993 i assoleixen un creixement d'un 15,2%. El dinamisme de les exportacions, no sola-

ment de béns sinó també de serveis, propiciada per la bona temporada turística, ha fet que durant el 1994 la demanda exterior neta mantingui una aportació positiva al creixement del PIB.

El superior dinamisme de les exportacions de béns ha donat com a resultat un augment de la taxa de cobertura de les importacions, de manera que s'ha assolit un percentage de 79,3% que iguala la taxa de cobertura que hi havia el 1985, just abans d'entrar a la Comunitat Econòmica Europea. La recuperació dels mercats d'exportació, associada a la millora de les economies europees, i la persistència sobre la competitivitat dels efectes favorables derivats de la depreciació de la pesseta, contribueixen a explicar aquests resultats. A més, l'activitat exportadora ha experimentat una millora important de la rendibilitat, la qual ha esperonat les empreses espanyoles a orientar-se més vers els mercats exteriors.

El 1994 els ingressos per turisme augmenten un 9,6% en termes reals cosa que representa consolidar la recuperació iniciada l'any anterior. Aquest bon comportament del sector turístic es recolza en una millora de la situació competitiva derivada de la depreciació de la pesseta del setembre de 1992 ençà i també en l'increment de la renda dels principals països industrialitzats.

No obstant això, encara subsisteixen alguns dels factors que varen propiciar la forta crisi d'aquest sector durant la segona dècada dels vuitanta, és a dir, el manteniment d'un diferencial d'inflació positiu en el sector serveis davant dels països de procedència del turisme. També cal remarcar la insuficient qualitat de l'oferta, malgrat que en els darrers anys es constata una certa dinàmica de millora en aquest punt.

El 1994 es produeix un lleuger repunt alcista del dèficit de la balança de pagaments per compte corrent, ja que en termes de PIB se situa en un -0,8% en comparació amb el -0,5% registrat l'any anterior. Si bé la balança comercial pràcticament no influeix en aquest comportament, cal dir que l'efecte positiu de la balança de serveis -turisme- és superat per l'efecte negatiu del dèficit de les rendes d'inversió, que experimenta un deteriorament important.

El flux net de recursos exteriors que rep l'economia espanyola el 1994 experimenta un augment considerable en relació amb l'any anterior. Malgrat l'elevat volum de desinversions estrangeres en valors públics a causa de les pertorbacions registrades en els mercats de deute al llarg de l'any, la forta recuperació de l'entrada de capitals, a cavall de la reactivació econòmica dels països europeus, ha estat superior i ha permès eixugar el saldo negatiu de la balança per compte corrent. El resultat global d'aquest comportament ha estat que la variació de les reserves centrals de l'economia espanyola al llarg de 1994 ha estat pràcticament nul·la, a diferència de l'any anterior en què van patir un fort retrocés.

L'estiu de 1994 entra en vigor la Llei d'autonomia del Banc d'Espanya, que configura el nou esquema de política monetària a l'Estat espanyol i que estableix que el banc emissor és l'organisme responsable de definir i executar la política monetària amb l'objectiu primordial d'assolir l'estabilitat dels preus. No obstant això, fins al 1995 el banc emissor no canviarà l'estratègia global d'actuació de cara a assolir uns determinats objectius anuals d'inflació. Al llarg de la primera meitat de 1994 continua el retrocés dels tipus d'interès d'intervenció iniciat el 1993, però s'alenteix a mesura que es consolida la recuperació econòmica i s'observa un estancament de la taxa d'inflació, fins que al mes d'agost arriba a aturar-se. Aquest és el preludi de la pujada dels tipus que es produirà a l'inici de 1995. Pel que fa al grau de compliment d'aquesta condició de convergència prevista en el tractat de Maastrich, el 1994 s'hi produeix un petit retrocés, ja que la divergència de tipus d'interès amb els tres països amb més estabilitat de preus és de 0,8 punts en comparació amb els 0,7 punts de l'any anterior.

La característica més acusada en els mercats de valors espanyols durant el 1994 és la tendència a la baixa del preu dels actius, tant de renda fixa com de renda variable. L'índex de rendiment de la Borsa de Madrid (que inclou la variació de cotitzacions i la de dividends) registra un descens d'un 14%. Quant al volum de contractació també es produeix una dràstica reducció respecte de l'any anterior, especialment en valors públics, els quals, cal recordar, representen un 80% dels volums d'emissió. D'altra banda, l'emissió de valors privats durant el 1994 registra també un descens, en aquest cas provocat per la reducció de les ofertes de valors de renda fixa. En canvi, la contractació d'accions presenta un creixement notable en un marc de recuperació de la inversió empresarial i d'expectatives de recuperació de l'economia en general i dels beneficis empresarials.

L'any 1994 només es produeix una correcció molt modesta de l'elevat desequilibri dels comptes de les administracions públiques produït durant el 1993. Malgrat que els signes de recuperació econòmica al llarg de l'any permetien preveure una reducció del dèficit públic, l'execució pressupostària no va confirmar aquestes expectatives. Les necessitats de finançament del conjunt de les administracions públiques assoleixen 4,3 bilions de pessetes, la qual cosa representa un dèficit d'un 6,7% del PIB.

L'esforç més important en la contenció de la despesa l'efectuen l'Estat i les administracions territorials. En el primer cas el dèficit es redueix d'un punt i se situa en un 5,1% del PIB; en el segon, se situa en un 1,1%, dues dècimes per sota del percentatge de l'any anterior. En canvi, les administracions de la Seguretat Social experimenten un comportament expansiu i registren un dèficit d'un 0,5% del PIB, davant d'un 0,1% el 1993.

Durant el 1994 l'evolució dels ingressos corrents de l'Estat ha tingut les característiques següents:

- Increment important (12,5%) dels impostos lligats a la producció i a la importació. Dins aquest grup destaca l'IVA, que recupera així la seva aportació positiva als ingressos de l'Estat després d'un descens l'any 1993.
- Es torna a produir un estancament en els ingressos provinents dels impostos directes, que es concreta en un creixement moderat de la recaptació per IRPF i en una reducció dels ingressos en concepte d'impost sobre societats a causa de les mesures d'estímul a la inversió i a la contractació adoptades en el pressupost.
- Caiguda dels ingressos patrimonials a causa del retard en algunes privatitzacions d'empreses públiques, ajornades fins el 1995.

En conjunt, durant el 1994, els ingressos corrents han experimentat un augment nominal d'un 4,6%.

L'evolució de les despeses de caràcter no financer de les administracions públiques ha tingut un comportament lleugerament contractiu, especialment si es compara amb els resultats de l'any anterior. En termes de comptabilitat nacional, el 1994 cal destacar la reducció en termes nominals de les inversions (-2,6%) i l'augment d'un 3% del consum públic, que és inferior a l'increment del PIB. Les transferències corrents experimenten un ascens nominal d'un 5,1% gràcies a la desacceleració dels pagaments en concepte de prestacions socials i a l'estancament de les subvencions d'explotació envers el sector públic empresarial.

El 1994 l'endeutament de les administracions públiques arriba a 40.755 miliards de pessetes, cosa que equival a un 63% del PIB; d'aquesta manera es consolida la petita divergència respecte d'un altre dels criteris del Tractat de Maastrich, que fixa un màxim de 60% per a aquesta magnitud.

1. Informació de síntesi

1.1 Principals macromagnituds de l'economia catalana. Valors absoluts (*).

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Producte interior brut (1)	8 492,0	9 419,9	10 278,2	11 033,5	11 402,3	12 284,4
Valor afegit brut pm (1)	7 925,3	8 830,8	9 637,2	10 306,2	10 749,0	11 557,4
Remuneració d'assalariats (1)	3 884,1	4 428,6	4 841,9	5 139,4	5 237,4	5 450,3
VAB pm per ocupat (2)	3 753,1	4 028,5	4 335,3	4 764,1	5 240,3	5 630,3
PIB pm per càpita (2)	1 406,9	1 556,9	1 692,9	1 811,8	1 870,7	2 014,9
Renda disponible familiar (1)	5 301,4	6 266,4	6 941,5	7 422,1	7 919,1	8 379,9
Consum privat (1)	5 018,8	5 585,0	6 145,2	6 660,4	6 880,0	7 280,4
Renda disponible per càpita (2)	878,3	1 035,7	1 143,3	1 218,8	1 299,2	1 374,5
Consum privat per càpita (2)	831,5	923,1	1 012,2	1 093,7	1 128,7	1 194,1
Població de dret (3)	6 036,0	6 050,3	6 071,4	6 090,0	6 095,3	6 096,8
Població activa (3)	2 463,4	2 510,5	2 533,0	2 503,5	2 545,6	2 605,1
Població ocupada (3)	2 111,7	2 192,1	2 223,0	2 163,3	2 051,2	2 052,7
Població assalariada (3)	1 655,6	1 741,5	1 747,1	1 666,7	1 597,6	1 603,4
Població desocupada (3)	351,7	318,4	310,1	340,2	494,4	552,4
Índex preus al consum (4)	81,7	88,0	93,8	100,1	105,3	110,1
Índex regional de preus relatius (5)	102,7	103,6	104,2	105,0	105,7	105,5
Deflactor del PIB pm (6)	120,0	128,1	137,4	146,4	153,7	161,8
Deflactor del VAB pm (6)	119,4	127,8	137,2	145,6	153,9	161,6
Exportacions (1)	1 208,7	1 336,7	1 460,4	1 651,6	1 908,8	2 422,9
Importacions (1)	2 519,0	2 701,3	2 933,5	3 119,1	3 050,4	3 695,3

(1) Miliards de PTA.

(2) Milers de PTA.

(3) Milers de persones.

(4) Mitjana anual. Índex 1992=100.

(5) Índex Espanya=100.

(6) Índex 1986=100.

Fonts :

Producte interior brut pm, valor afegit brut pm, remuneració d'assalariats, renda disponible, consum privat, població de dret : Institut d'Estadística de Catalunya.

Població activa, ocupada, assalariada, desocupada: enquesta de població activa. INE.

Índex de preus al consum: INE.

Índex regional de preus relatius, deflactor del VAB: Institut d'Estadística de Catalunya.

Comerç amb l'estranger: Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) El caràcter de les estimacions (definitiu, provisional, etc.) es troba ressenyat en la taula específica corresponent.

Nota: l'estimació del PIB pm es fa seguint el criteri establert per Eurostat a partir de la participació del VAB regional sobre l'estatal.

1.2 Principals macromagnituds de l'economia catalana. Taxes de variació (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Producte interior brut pm (1)	6,4	4,0	1,8	0,8	-1,6	2,3
Valor afegit brut pm (1)	6,3	4,1	1,6	0,8	-1,3	2,4
VAB pm per ocupat (1)	-0,9	0,3	0,2	3,6	4,1	2,3
PIB pm per càpita (1)	6,1	3,5	2,1	0,4	-1,6	2,2
Consum privat (1)	5,0	3,9	3,3	1,6	-2,1	0,8
Renda disponible per càpita (1)	1,8	9,5	3,6	-0,1	1,3	1,2
Consum privat per càpita (1)	4,7	3,6	2,9	1,3	-2,2	0,8
VAB pm (2)	18,9	18,8	18,7	18,7	18,7	19,0
VAB pm per ocupat (2)	109,4	107,8	106,2	106,9	108,0	108,5
PIB pm per càpita (2)	121,1	120,6	120,0	119,8	120,0	122,0
Renda disponible per càpita (2)	110,9	115,9	115,9	115,6	115,3	117,6
Renda disponible per càpita corregida(3)	108,0	111,9	111,2	109,9	110,2	112,5
PIB pm (4)	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
PIB pm per ocupat (4)	102,9	102,1	107,3	105,4	110,2	:
PIB pm per càpita (4)	89,9	90,7	95,5	92,7	93,6	94,0
Renda bruta disponible per càpita (5)	77,2	82,1	84,8	81,4	:	:
Taxa d'activitat (6)	52,4	52,7	52,5	51,4	51,8	52,3
Taxa d'atur (7)	14,3	12,7	12,2	13,6	19,4	21,2
Població ocupada	7,3	3,8	1,4	-2,7	-5,2	0,1
Població assalariada	9,2	5,2	0,3	-4,6	-4,1	0,4
Índex preus al consum	7,0	7,7	6,6	6,7	5,2	4,5
Deflactor del PIB pm	7,4	6,7	7,2	6,5	5,0	5,3
Deflactor del VAB pm	7,4	7,0	7,4	6,1	5,7	5,0
Exportacions (1)	6,9	12,0	8,7	13,3	10,1	23,1
Importacions (1)	18,0	10,5	9,2	6,9	-7,0	14,6
Taxa de cobertura (8)	48,0	49,5	49,8	53,0	62,6	65,6

(1) Taxes de variació a preus constants.

(2) Participació Catalunya/Espanya.

(3) Índex Espanya=100.

(4) Índex Espanya=100. Corregit per índex regional de preus relatius.

(5) Participació Catalunya/UE.

(6) Índex Unió Europea=100.

(7) Índex UE-10=100. UE-10=Alemanya+Bèlgica+Dinamarca+Espanya +França+Països Baixos+Irlanda+Itàlia+Portugal+Regne Unit.

(8) Població activa / (població >= 16 anys).

(9) Població desocupada / població activa.

(10) Exportacions / importacions.

Fonts :

Producte interior brut pm, valor afegit brut pm, consum privat, renda disponible de les famílies: Institut d'Estadística de Catalunya.

Població ocupada, assalariada, taxa d'activitat i taxa d'atur: enquesta de població activa. INE.

Índex de preus al consum: INE.

Deflactors, comerç amb l'estranger: Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) El caràcter de les estimacions (definitiu, provisional, etc.) es troba ressenyat en la taula específica corresponent.

Notes:

- L'estimació del PIB pm es fa seguint el criteri establert per Eurostat a partir de la participació del valor afegit brut regional sobre l'estatal.

- Les participacions i els índexs han estat calculats amb les variables corresponents valorades a preus corrents. Per a les comparacions amb la UE s'ha utilitzat la paritat de poder de compra (PPC).

- La renda disponible s'ha deflactat amb l'índex de preus al consum.

2. Macromagnituds: valor afegit brut

2.1.1 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors.

Valors a preus corrents.

Millions de PTA

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	173 641	175 172	147 678	151 787	149 425	162 772
Indústria	2 885 398	3 098 566	3 201 726	3 255 042	3 265 744	3 534 838
Construcció	619 422	746 217	865 779	855 920	831 627	861 027
Serveis	4 246 875	4 810 886	5 422 056	6 043 487	6 502 226	6 998 732
Total	7 925 336	8 830 841	9 637 239	10 306 236	10 749 022	11 557 370

2.1.2 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors.

Estructura percentual.

Tant per cent

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	2,2	2,0	1,5	1,5	1,4	1,4
Indústria	36,4	35,1	33,2	31,6	30,4	30,6
Construcció	7,8	8,5	9,0	8,3	7,7	7,5
Serveis	53,6	54,5	56,3	58,6	60,5	60,6
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.1.3 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors.

Taxes de variació a preus constants (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	9,0	4,4	-15,8	24,4	-6,2	-4,9
Indústria	5,7	3,1	-0,8	-1,3	-3,0	3,2
Construcció	16,2	8,2	6,3	-6,1	-6,4	0,0
Serveis	5,2	4,2	3,5	2,3	0,7	2,6
Total	6,3	4,1	1,6	0,8	-1,3	2,4

Fonts. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) La informació a preus constants s'ha calculat a partir dels deflactors presentats en la taula 5.1.2.

2.2.1 Valor afegit brut a preus de mercat. Per components i sectors.

Valors a preus corrents (*).

Milions de PTA

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Remuneració d'assalariats	27 983	28 723	34 915	36 091	33 487	41 942
Excedent brut d'explotació	154 631	157 322	126 226	115 696	115 938	120 829
Impostos nets de subvencions	-8 973	-10 873	-13 463			
Total agricultura	173 641	175 172	147 678	151 787	149 425	162 772
Remuneració d'assalariats	1 446 869	1 626 407	1 675 510	1 731 602	1 728 199	1 684 852
Excedent brut d'explotació	1 346 832	1 372 862	1 418 611	1 523 440	1 537 545	1 849 986
Impostos nets de subvencions	91 697	99 297	107 605			
Total indústria	2 885 398	3 098 566	3 201 726	3 255 042	3 265 744	3 534 838
Remuneració d'assalariats	346 325	414 302	489 743	502 045	482 406	474 165
Excedent brut d'explotació	264 837	311 591	346 396	353 875	349 221	386 863
Impostos nets de subvencions	8 260	20 324	29 640			
Total construcció	619 422	746 217	865 779	855 920	831 627	861 027
Remuneració d'assalariats	2 062 940	2 359 124	2 641 738	2 869 676	2 993 304	3 249 384
Excedent brut d'explotació	2 179 341	2 430 852	2 777 949	3 173 811	3 508 922	3 749 348
Impostos nets de subvencions	4 594	20 910	2 369			
Total serveis	4 246 875	4 810 886	5 422 056	6 043 487	6 502 226	6 998 732
Remuneració d'assalariats	3 884 117	4 428 556	4 841 906	5 139 414	5 237 397	5 450 344
Excedent brut d'explotació	3 945 641	4 272 627	4 669 182	5 166 823	5 511 626	6 107 026
Impostos nets de subvencions	95 578	129 658	126 151			
Total Catalunya	7 925 336	8 830 841	9 637 239	10 306 236	10 749 022	11 557 370

Fonts. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) L'excedent brut d'explotació, per als anys 1992-1994, inclou els impostos il·ligats a la producció nets de subvencions.

2.2.2 Valor afegit brut a preus de mercat. Per components i sectors. Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Remuneració d'assalariats	16,1	16,4	23,6	23,8	22,4	25,8
Excedent brut d'explotació	89,1	89,8	85,5	76,2	77,6	74,2
Impostos nets de subvencions	-5,2	-6,2	-9,1			
Total agricultura	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Remuneració d'assalariats	50,1	52,5	52,3	53,2	52,9	47,7
Excedent brut d'explotació	46,7	44,3	44,3	46,8	47,1	52,3
Impostos nets de subvencions	3,2	3,2	3,4			
Total indústria	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Remuneració d'assalariats	55,9	55,5	56,6	58,7	58,0	55,1
Excedent brut d'explotació	42,8	41,8	40,0	41,3	42,0	44,9
Impostos nets de subvencions	1,3	2,7	3,4			
Total construcció	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Remuneració d'assalariats	48,6	49,0	48,7	47,5	46,0	46,4
Excedent brut d'explotació	51,3	50,5	51,2	52,5	54,0	53,6
Impostos nets de subvencions	0,1	0,4	0,0			
Total serveis	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Remuneració d'assalariats	49,0	50,1	50,2	49,9	48,7	47,2
Excedent brut d'explotació	49,8	48,4	48,4	50,1	51,3	52,8
Impostos nets de subvencions	1,2	1,5	1,3			
Total Catalunya	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonts. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) L'excedent brut d'explotació, per als anys 1992-1994, inclou els impostos lligats a la producció nets de subvencions.

2.3.1 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Valors a preus corrents.

Milers de PTA

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	1 825,6	2 117,2	1 814,4	1 914,7	2 176,9	2 269,8
Indústria	3 832,7	4 000,2	4 323,3	4 663,8	5 107,5	5 913,3
Construcció	3 482,9	3 915,7	4 209,7	4 314,1	4 643,2	5 144,5
Serveis	3 911,1	4 204,6	4 536,0	5 088,5	5 585,8	5 756,2
Total	3 753,1	4 028,5	4 335,3	4 764,1	5 240,3	5 630,3

2.3.2 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Índex total Catalunya = 100.

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	48,6	52,6	41,9	40,2	41,5	40,3
Indústria	102,1	99,3	99,7	97,9	97,5	105,0
Construcció	92,8	97,2	97,1	90,6	88,6	91,4
Serveis	104,2	104,4	104,6	106,8	106,6	102,2
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.3.3 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Taxes de variació a preus constants (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	6,8	20,1	-14,4	27,8	8,3	-9,0
Indústria	-1,0	0,2	3,7	4,8	5,9	10,3
Construcció	3,6	1,0	-1,5	-2,6	3,7	7,0
Serveis	-1,9	-1,1	-0,9	3,0	2,8	-1,8
Total	-0,9	0,3	0,2	3,6	4,1	2,3

Fonts. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.

1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

Ocupació: enquesta de població activa. INE.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) La informació a preus constants s'ha calculat a partir dels deflactors presentats en la taula 5.1.2.

3. Macromagnituds: renda bruta disponible i consum de les famílies

3.1.1 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Valors a preus corrents.

Milions de PTA

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Renda bruta disponible familiar	5 301 414	6 266 365	6 941 529	7 422 136	7 919 092	8 379 946
Consum privat	5 018 761	5 584 994	6 145 217	6 660 355	6 880 011	7 280 399
consum alimentari	1 140 419	1 246 763	1 320 898	1 390 968	1 426 308	1 533 764
consum no alimentari	3 878 342	4 338 231	4 824 319	5 269 387	5 453 703	5 746 635
Taxa mitjana de consum (%)	94,7	89,1	88,5	89,7	86,9	86,9

3.1.2 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Índex base 1986 = 100.

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Renda bruta disponible familiar	135,8	160,5	177,8	190,1	202,8	214,6
Consum privat	139,2	154,9	170,5	184,8	190,9	202,0
consum alimentari	121,8	133,1	141,0	148,5	152,3	163,8
consum no alimentari	145,4	162,6	180,8	197,5	204,4	215,4

3.1.3 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Taxes de variació a preus constants (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Renda bruta disponible familiar	2,1	9,8	3,9	0,2	1,4	1,2
Consum privat	5,0	3,9	3,3	1,6	-2,1	0,8
consum alimentari	0,7	2,4	1,9	1,3	0,4	1,7
consum no alimentari	6,3	4,3	3,7	1,7	-2,8	0,6

Fonts. Renda bruta disponible de les famílies i consum:
1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) La renda bruta disponible familiar a preus constants s'ha calculat a partir de l'índex de preus al consum per a Catalunya. El consum privat a preus constants s'ha estimat a partir dels deflactors presentats en la taula 5.1.2.

3.2.1 Renda bruta disponible de les famílies. Per principals components.

Valors a preus corrents.

Milions de PTA

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Remuneració d'assalariats	3 880 576	4 394 775	4 814 149	5 104 612	5 207 462	5 426 315
Excedent brut d'explotació	1 870 722	2 424 478	2 721 921	2 970 363	3 209 019	3 495 209
Prestacions socials	1 131 993	1 327 871	1 544 900	1 752 197	2 009 670	2 094 318
jubilació Seguretat Social	318 420	365 350	414 722	460 087	513 926	574 021
desocupació	172 230	208 983	273 302	314 937	383 352	388 770
altres prestacions socials	641 343	753 538	856 876	977 172	1 112 392	1 131 527
Interessos efectius nets	397 536	378 291	430 166	468 096	552 175	526 336
Cotitzacions socials reals	-1 062 605	-1 206 591	-1 342 597	-1 470 181	-1 541 546	-1 638 206
Impostos sobre renda i patrimoni	-828 504	-927 737	-1 065 382	-1 224 622	-1 278 536	-1 337 275
Altres components	-88 304	-124 722	-161 628	-178 329	-239 153	-186 750
Renda bruta disponible familiar	5 301 414	6 266 365	6 941 529	7 422 136	7 919 092	8 379 946

3.2.2 Renda bruta disponible de les famílies. Per principals components.

Ponderació de components.

Tant per cent

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Remuneració d'assalariats	73,2	70,1	69,4	68,8	65,8	64,8
Excedent brut d'explotació	35,3	38,7	39,2	40,0	40,5	41,7
Prestacions socials	21,4	21,2	22,3	23,6	25,4	25,0
jubilació Seguretat Social	6,0	5,8	6,0	6,2	6,5	6,8
desocupació	3,2	3,3	3,9	4,2	4,8	4,6
altres prestacions socials	12,1	12,0	12,3	13,2	14,0	13,5
Interessos efectius nets	7,5	6,0	6,2	6,3	7,0	6,3
Cotitzacions socials reals	-20,0	-19,3	-19,3	-19,8	-19,5	-19,5
Impostos sobre renda i patrimoni	-15,6	-14,8	-15,3	-16,5	-16,1	-16,0
Altres components	-1,7	-2,0	-2,3	-2,4	-3,0	-2,2
Renda bruta disponible familiar	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Fonts. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

3.3.1 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita.

Valors a preus corrents.

Milers de PTA

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Renda bruta disponible per càpita	878,3	1035,7	1 143,3	1 218,8	1 299,2	1 374,5
Consum per càpita	831,5	923,1	1012,2	1093,7	1128,7	1194,1
consum alimentari per càpita	188,9	206,1	217,6	228,4	234,0	251,6
consum no alimentari per càpita	642,5	717,0	794,6	865,3	894,7	942,6

3.3.2 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita.

Índex base 1986 = 100.

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Renda bruta disponible per càpita	134,7	158,8	175,3	186,9	199,2	210,7
Consum per càpita	138,1	153,3	168,1	181,6	187,5	198,3
consum alimentari per càpita	120,8	131,7	139,1	146,0	149,6	160,8
consum no alimentari per càpita	144,2	160,9	178,3	194,2	200,8	211,5

3.3.3 Renda bruta disponible i consum de les famílies per càpita.

Taxes de variació a preus constants (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
Renda bruta disponible per càpita	1,8	9,5	3,6	-0,1	1,3	1,2
Consum per càpita	4,7	3,6	2,9	1,3	-2,2	0,8
consum alimentari per càpita	0,5	2,1	1,6	1,0	0,4	1,6
consum no alimentari per càpita	6,0	4,1	3,3	1,4	-2,9	0,5

Fonts. Renda bruta disponible de les famílies i consum:

1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.

1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

Població: Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

(*) La renda bruta disponible familiar a preus constants s'ha calculat a partir de l'índex de preus al consum per a Catalunya. El consum privat a preus constants s'ha estimat a partir dels deflactors presentats en la taula 5.1.2.

4. Mercat de treball

4.1.1 La població en relació amb l'activitat. Valors absoluts (*).

Milers de persones

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Població de dret	6 036,0	6 050,3	6 071,4	6 090,0	6 095,3	6 096,8
Població activa	2 463,4	2 510,5	2 533,0	2 503,5	2 545,6	2 605,1
Població ocupada	2 111,7	2 192,1	2 223,0	2 163,3	2 051,2	2 052,7
Població assalariada	1 655,6	1 741,5	1 747,1	1 666,7	1 597,6	1 603,4
Població desocupada	351,7	318,4	310,1	340,2	494,4	552,4

4.1.2 La població en relació amb l'activitat. Taxes significatives.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Taxa d'activitat (1)	52,4	52,7	52,5	51,4	51,8	52,3
Taxa d'ocupació (2)	44,9	46,0	46,1	44,4	41,7	41,2
Taxa salarització (3)	78,4	79,4	78,6	77,0	77,9	78,1
Taxa d'atur (4)	14,3	12,7	12,2	13,6	19,4	21,2

4.1.3 La població en relació amb l'activitat. Taxes de variació.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Població de dret	0,3	0,2	0,3	0,3	0,1	0,0
Població activa	1,3	1,9	0,9	-1,2	1,7	2,3
Població ocupada	7,3	3,8	1,4	-2,7	-5,2	0,1
Població assalariada	9,2	5,2	0,3	-4,6	-4,1	0,4
Població desocupada	-24,2	-9,5	-2,6	9,7	45,3	11,7

Fonts. Població de dret: Institut d'Estadística de Catalunya.

Altres variables. Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir del resultats trimestrals a excepció de la població de dret.

(1) Població activa / (població $\geq$ 16 anys).

(2) Població ocupada / (població $\geq$ 16 anys).

(3) Població assalariada / població ocupada.

(4) Població desocupada / població activa.

4.2.1 Població ocupada. Per sectors.

Valors absoluts (*).

Milers de persones

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Agricultura	95,1	82,7	81,4	79,3	68,6	71,7
Indústria	752,8	774,6	740,6	697,9	639,4	597,8
Construcció	177,8	190,6	205,7	198,4	179,1	167,4
Serveis	1 085,9	1 144,2	1 195,3	1 187,7	1 164,1	1 215,9
Total	2 111,7	2 192,1	2 223,0	2 163,3	2 051,2	2 052,7

4.2.2 Població ocupada. Per sectors.

Estructura percentual.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Agricultura	4,5	3,8	3,7	3,7	3,3	3,5
Indústria	35,7	35,3	33,3	32,3	31,2	29,1
Construcció	8,4	8,7	9,3	9,2	8,7	8,2
Serveis	51,4	52,2	53,8	54,9	56,7	59,2
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4.2.3 Població ocupada. Per sectors.

Taxes de variació.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Agricultura	2,1	-13,0	-1,6	-2,6	-13,4	4,5
Indústria	6,8	2,9	-4,4	-5,8	-8,4	-6,5
Construcció	12,2	7,2	7,9	-3,5	-9,7	-6,6
Serveis	7,3	5,4	4,5	-0,6	-2,0	4,4
Total	7,3	3,8	1,4	-2,7	-5,2	0,1

Font. Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir de resultats trimestrals.

4.3.1 Població assalariada. Per sectors.

Valors absoluts (*).

Milers de persones

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Agricultura	21,6	19,4	22,5	21,3	18,7	22,3
Indústria	687,5	702,5	671,0	629,2	579,9	532,1
Construcció	136,8	145,6	155,1	145,2	127,3	119,3
Serveis	809,7	874,0	898,5	871,0	871,7	929,7
Total	1 655,6	1 741,5	1 747,1	1 666,7	1 597,6	1 603,4

4.3.2 Població assalariada. Per sectors.

Taxes de salarització (**).

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Agricultura	22,7	23,5	27,6	26,9	27,2	31,1
Indústria	91,3	90,7	90,6	90,1	90,7	89,0
Construcció	76,9	76,4	75,4	73,2	71,1	71,3
Serveis	74,6	76,4	75,2	73,3	74,9	76,5
Total	78,4	79,4	78,6	77,0	77,9	78,1

4.3.3 Població assalariada. Per sectors.

Taxes de variació.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Agricultura	-7,3	-10,1	15,7	-5,0	-12,4	19,2
Indústria	7,4	2,2	-4,5	-6,2	-7,8	-8,2
Construcció	16,4	6,4	6,6	-6,4	-12,3	-6,2
Serveis	10,2	7,9	2,8	-3,1	0,1	6,6
Total	9,2	5,2	0,3	-4,6	-4,1	0,4

Font. Mercat de treball. Ampliació dels resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir dels resultats trimestrals.

(**) Taxa de salarització = població assalariada / població ocupada.

4.4.1 Població assalariada. Per tipus de contracte. Valors absoluts (*) (**).

Milers de persones

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Amb contracte indefinit	1 209,5	1 179,0	1 139,2	1 098,6	1 073,0	1 049,8
Amb contracte temporal	444,8	561,6	607,1	567,6	524,5	553,6
Total	1 655,6	1 741,5	1 747,1	1 666,7	1 597,6	1 603,4

4.4.2 Població assalariada. Per tipus de contracte. Estructura percentual.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Amb contracte indefinit	73,1	67,7	65,2	65,9	67,2	65,5
Amb contracte temporal	26,9	32,2	34,7	34,1	32,8	34,5
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4.4.3 Població assalariada. Per tipus de contracte. Taxes de variació.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Amb contracte indefinit	4,9	-2,5	-3,4	-3,6	-2,3	-2,2
Amb contracte temporal	23,2	26,3	8,1	-6,5	-7,6	5,5
Total	9,2	5,2	0,3	-4,6	-4,1	0,4

Font. Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir de resultats trimestrals.

(**) El total de població assalariada inclou els no classificats. Per aquest motiu la població assalariada no coincideix amb l'agregació d'ambdós tipus de contractació.

4.5.1 Població assalariada. Per sector contractant. Valors absoluts (*).

Milers de persones

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Sector privat	1 426,8	1 490,1	1 491,4	1 415,6	1 352,9	1 351,5
Sector públic	228,8	251,4	255,8	251,1	244,7	252
Total	1 655,6	1 741,5	1 747,2	1 666,7	1 597,6	1 603,4

4.5.2 Població assalariada. Per sector contractant. Estructura percentual.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Sector privat	86,2	85,6	85,4	84,9	84,7	84,3
Sector públic	13,8	14,4	14,6	15,1	15,3	15,7
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4.5.3 Població assalariada. Per sector contractant. Taxes de variació.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Sector privat	8,9	4,4	0,1	-5,1	-4,4	-0,1
Sector públic	11,8	9,9	1,8	-1,8	-2,5	3,0
Total	9,3	5,2	0,3	-4,6	-4,1	0,4

Font. Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) Mitjanes anuals a partir de resultats trimestrals.

5. Preus i salaris

5.1.1 Índex de preus al consum. General i per grups.

Taxes de variació de la mitjana anual.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Alimentació	7,5	6,9	4,0	3,6	1,9	5,5
Vestit i calçat	5,1	5,4	4,9	4,4	3,8	2,3
Habitatge	9,4	10,6	7,6	10,7	6,6	3,8
Parament de la llar	4,0	5,8	6,3	4,7	5,2	2,4
Serveis mèdics	5,8	9,1	15,5	11,1	7,1	3,7
Transports	6,9	8,4	9,4	8,4	8,9	5,9
Cultura	4,3	5,8	6,1	7,1	6,2	4,7
Altres despeses	7,1	8,8	9,5	9,8	7,2	4,4
Índex general	7,0	7,7	6,6	6,7	5,2	4,5

Font. Índex de preus al consum. Base 1992. INE.

5.1.2 Deflactor del valor afegit brut a preus de mercat i del consum privat. Per sectors.

Índex base 1986 = 100.

	1989	1990	1991 (P)	1992 (A)	1993 (A)	1994 (1E)
VAB	119,4	127,8	137,2	145,6	153,9	161,6
VAB de l'agricultura	104,9	101,3	101,4	83,8	88,0	100,8
VAB de la indústria	113,8	118,4	123,4	127,1	131,4	137,9
VAB de la construcció	125,0	139,2	151,9	159,8	165,9	171,7
VAB dels serveis	123,4	134,1	146,0	159,0	169,9	178,3
Consum privat	118,8	127,2	135,5	144,5	152,5	160,0
consum alimentari	118,1	126,1	131,1	136,3	139,2	147,2
consum no alimentari	119,0	127,5	136,8	146,8	156,4	163,9

Font. Institut d'Estadística de Catalunya.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

5.1.3 Deflactor del comerç amb l'estranger.

Índex base 1988 = 100.

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Exportacions	103,1	101,8	102,3	102,1	107,1	110,5
Importacions	100,6	97,7	97,2	96,7	101,7	107,4

Font. Institut d'Estadística de Catalunya. Elaboració pròpia a partir d'informació del Departamento de Aduanas.

5.2.1 Salaris per ocupat. Per sectors.

Valors absoluts.

Milers de PTA

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Indústria	1 680,7	1 831,6	2 022,2	2 180,8	2 346,8	2 490,4
Construcció	1 399,4	1 452,8	1 632,9	1 631,8	1 896,7	1 977,1
Serveis	1 747,6	1 892,3	1 969,4	2 067,5	2 205,1	2 244,2
Total	1 678,3	1 813,3	1 965,6	2 079,0	2 243,5	2 340,2

Font. Enquesta de salaris. INE.

5.2.2 Salaris pactats en convenis col·lectius. Per sectors.

Taxes de variació.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993 (P)	1994 (P)
Agricultura	8,1	8,3	7,3	7,2	5,1	3,6
Indústria	8,3	8,0	7,3	7,3	6,0	3,4
Construcció	8,5	8,7	8,3	6,9	6,3	3,3
Serveis	7,2	8,1	7,9	7,2	5,2	4,2
Total	7,9	8,2	7,7	7,2	5,6	3,8

Font. Departament de Treball. Generalitat de Catalunya.

(P) Provisional.

6. Sector exterior

6.1.1 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació.

Valors a preus corrents (*).

Milions de PTA

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Exportacions						
Béns de consum	274 862	414 814	479 603	558 719	663 465	846 348
Béns intermedis	640 244	745 682	793 395	863 253	1 006 231	1 261 517
productes energètics	28 347	31 406	33 111	30 752	34 061	24 834
altres béns intermedis	611 897	714 276	760 284	832 501	972 170	1 236 683
Béns de capital	147 664	167 726	170 302	211 811	238 571	315 053
Total exportacions	1 208 731	1 336 682	1 460 447	1 651 587	1 908 774	2 422 918
Importacions						
Béns de consum	392 611	572 392	718 492	871 369	821 914	947 528
Béns intermedis	1 378 290	1 638 534	1 699 882	1 750 747	1 807 865	2 301 794
productes energètics	95 407	208 986	183 644	192 667	190 800	240 202
altres béns intermedis	1 282 883	1 429 548	1 516 238	1 558 080	1 617 065	2 061 592
Béns de capital	437 314	489 963	515 094	496 977	420 644	445 993
Total importacions	2 519 020	2 701 337	2 933 494	3 119 113	3 050 424	3 695 315

6.1.2 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació.

Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Exportacions						
Béns de consum	22,7	31,0	32,8	33,8	34,8	34,9
Béns intermedis	53,0	55,8	54,3	52,3	52,7	52,1
productes energètics	2,3	2,3	2,3	1,9	1,8	1,0
altres béns intermedis	50,6	53,4	52,1	50,4	50,9	51,0
Béns de capital	12,2	12,5	11,7	12,8	12,5	13,0
Total exportacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Importacions						
Béns de consum	15,6	21,2	24,5	27,9	26,9	25,6
Béns intermedis	54,7	60,7	57,9	56,1	59,3	62,3
productes energètics	3,8	7,7	6,3	6,2	6,3	6,5
altres béns intermedis	50,9	52,9	51,7	50,0	53,0	55,8
Béns de capital	17,4	18,1	17,6	15,9	13,8	12,1
Total importacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font. Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) La diferència entre total importacions / exportacions i la suma dels grups de productes prové dels productes no classificats.

6.2.1 Comerç amb l'estranger. Per àrees geogràfiques.

Valors a preus corrents (*).

Milions de PTA

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Exportacions						
Unió Europea	812 771	947 810	1 037 292	1 170 928	1 278 390	1 640 132
Resta d'Europa	105 746	112 488	126 286	136 009	178 964	200 435
Resta del món	282 404	269 317	293 821	338 571	445 341	576 272
Total exportacions	1 208 731	1 336 682	1 460 447	1 651 587	1 908 774	2 422 918
Importacions						
Unió Europea	1 523 470	1 698 325	1 838 728	1 956 489	1 922 051	2 337 982
Resta d'Europa	209 547	205 010	214 718	221 066	227 203	288 996
Resta del món	785 180	796 982	878 246	939 756	899 368	1 066 535
Total importacions	2 519 020	2 701 337	2 933 494	3 119 113	3 050 424	3 695 315

6.2.2 Comerç amb l'estranger. Per àrees geogràfiques.

Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Exportacions						
Unió Europea	67,2	70,9	71,0	70,9	67,0	67,7
Resta d'Europa	8,7	8,4	8,6	8,2	9,4	8,3
Resta del món	23,4	20,1	20,1	20,5	23,3	23,8
Total exportacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Importacions						
Unió Europea	60,5	62,9	62,7	62,7	63,0	63,3
Resta d'Europa	8,3	7,6	7,3	7,1	7,4	7,8
Resta del món	31,2	29,5	29,9	30,1	29,5	28,9
Total importacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font. Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.

(*) La diferència entre total exportacions / importacions i la suma de la classificació per àrees geogràfiques prové dels productes no classificats territorialment.

6.3.1 Comerç amb l'estranger. Per seccions i principals subseccions CCAE-93.

Valors a preus corrents.

Milions de PTA

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Exportacions						
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	28 753	24 040	26 122	26 440	42 247	59 208
Pesca	2 391	2 182	1 790	1 706	1 765	2 990
Indústries extractives	1 922	1 345	1 678	1 658	2 387	2 542
Indústries manufactures	1 164 382	1 294 619	1 410 031	1 594 900	1 842 408	2 330 227
indústries de l'alimentació, begudes i tabac	71 041	91 257	96 879	105 037	140 105	187 779
indústries tèxtils i de la confecció	123 745	134 408	134 451	144 575	162 805	195 443
indústries químiques	232 271	238 363	246 190	268 154	327 398	407 255
indústries de la construcció de maquinària	136 252	146 992	172 692	172 544	188 312	233 151
fabricació de material de transport	197 985	227 716	275 038	363 019	389 153	513 158
No classificats	11 283	14 497	20 826	26 883	19 966	27 951
Total exportacions	1 208 731	1 336 682	1 460 447	1 651 587	1 908 773	2 422 918
Importacions						
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	157 626	163 701	168 736	163 483	170 333	230 449
Pesca	8 637	9 878	11 291	12 596	14 716	16 880
Indústries extractives	148 912	163 526	157 558	158 902	157 808	176 833
Indústries manufactures	2 188 916	2 351 879	2 584 865	2 774 901	2 686 456	3 256 055
indústries de l'alimentació, begudes i tabac	178 737	179 478	203 309	220 809	251 242	319 162
indústries tèxtils i de la confecció	107 968	130 481	175 967	213 779	182 195	216 515
indústries químiques	478 108	508 191	526 642	558 851	585 782	753 467
indústries de la construcció de maquinària	329 939	360 755	377 067	365 651	296 670	321 492
fabricació de material de transport	203 035	191 205	224 203	295 261	381 664	381 356
No classificats	14 930	12 353	11 044	9 231	21 111	15 099
Total importacions	2 519 021	2 701 337	2 933 494	3 119 112	3 050 424	3 695 316

Font. Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.

6.3.2 Comerç amb l'estranger. Per seccions i principals subseccions CCAE-93.

Estructura percentual.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Exportacions						
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	2,4	1,3	1,8	1,6	2,2	2,4
Pesca	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Indústries extractives	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Indústries manufactureres	96,3	96,9	96,5	96,6	96,5	96,2
indústries de l'alimentació, begudes i tabac	5,9	6,8	6,6	6,4	7,3	7,8
indústries tèxtils i de la confecció	10,2	10,1	9,2	8,8	8,5	8,1
indústries químiques	19,2	17,8	16,9	16,2	17,2	16,8
indústries de la construcció de maquinària	11,3	11,0	11,8	10,4	9,9	9,6
fabricació de material de transport	16,4	17,0	18,8	22,0	20,4	21,2
No classificats	0,9	1,1	1,4	1,6	1,0	1,2
Total exportacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Importacions						
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	6,3	6,1	5,8	5,2	5,6	6,2
Pesca	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
Indústries extractives	5,9	6,1	5,4	5,1	5,2	4,8
Indústries manufactureres	86,9	87,1	88,1	89,0	88,1	88,1
indústries de l'alimentació, begudes i tabac	7,1	6,6	6,9	7,1	8,2	8,6
indústries tèxtils i de la confecció	4,3	4,8	6,0	6,9	6,0	5,9
indústries químiques	19,0	18,8	18,0	17,9	19,2	20,4
indústries de la construcció de maquinària	13,1	13,4	12,9	11,7	9,7	8,7
fabricació de material de transport	8,1	7,1	7,6	9,5	12,5	10,3
No classificats	0,6	0,5	0,4	0,3	0,7	0,4
Total importacions	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font. Comerç amb l'estranger. Institut d'Estadística de Catalunya.

6.4.1 Inversió estrangera. Per divisions CNAE-74 i procedència dels inversors. Valors a preus corrents (*).

Milions de PTA

	1989	1990	1991	1992
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	32 530	2 906	1 079	1 691
Energia i aigua	43	90	-	-
Minerals no energ. i derivats ind. químiques	62 851	89 533	100 265	148 974
Ind. transformadores dels metalls. Mec. precisió	39 444	82 755	70 814	48 152
Altres indústries manufactureres	53 822	87 164	129 440	121 133
Construcció	1 935	6 803	7 735	11 950
Comerç, restauració i hoteleria. Reparacions	29 611	41 654	59 104	61 867
Transport i comunicacions	4 619	4 015	4 711	1 465
Inst. financeres, asseg., serv. emp. i lloguers	77 289	232 362	595 904	156 458
Altres serveis	4 405	575	3 223	1 559
Unió Europea	156 401	376 662	702 839	370 787
Països Baixos	34 181	20 077	422 375	181 921
França	50 117	66 989	158 725	52 600
Alemanya	43 413	184 702	34 588	43 675
Resta del món	150 149	171 195	269 436	182 460
Estats Units d'Amèrica	9 215	12 991	15 887	25 231
Japó	8 178	10 698	9 134	2 765
Total	306 550	547 857	972 275	553 248

6.4.2 Inversió estrangera. Per divisions CNAE-74 i procedència dels inversors. Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura i pesca	10,6	0,5	0,1	0,3
Energia i aigua	0,0	0,0	0,0	0,0
Minerals no energ. i derivats ind. químiques	20,5	16,3	10,3	26,9
Ind. transformadores dels metalls. Mec. precisió	12,9	15,1	7,3	8,7
Altres indústries manufactureres	17,6	15,9	13,3	21,9
Construcció	0,6	1,2	0,8	2,2
Comerç, restauració i hoteleria. Reparacions	9,7	7,6	6,1	11,2
Transport i comunicacions	1,5	0,7	0,5	0,3
Inst. financeres, asseg., serv. emp. i lloguers	25,2	42,4	61,3	28,3
Altres serveis	1,4	0,1	0,3	0,3
Unió Europea	51,0	68,8	72,3	67,0
Països Baixos	11,2	3,7	43,4	32,9
França	16,3	12,2	16,3	9,5
Alemanya	14,2	33,7	3,6	7,9
Resta del món	49,0	31,2	27,7	33,0
Estats Units d'Amèrica	3,0	2,4	1,6	4,6
Japó	2,7	2,0	0,9	0,5
Total	100	100	100	100

Font. Ministerio de Economía y Hacienda.

(*) El països considerats són els més importants en termes d'inversió estrangera.

6.4.3 Inversió estrangera. Per seccions CCAE-93 i procedència dels inversors. Valors a preus corrents (*).

Milions de PTA

	1993	1994 (P)
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	71	1 916
Pesca	0	0
Indústries extractives	1 183	2 675
Indústries manufactures	315 075	376 535
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	1 635	644
Construcció	14 263	3 905
Comerç i reparació de vehicles de motor	40 329	47 278
Hoteleria	23 066	19 491
Transport, emmagatzemament i comunicacions	589	3 224
Intermediació financera	43 704	31 601
Activitats immobiliàries i lloguer; serveis a les empreses	106 184	66 590
Educació	0	2
Activitats sanitàries i veterinàries; serveis socials	0	5 000
Altres activitats socials	3 280	11 165
Unió Europea	272 979	410 906
Països Baixos	71 543	138 327
França	99 248	77 796
Alemanya	41 830	118 821
Resta del món	276 400	159 121
Estats Units d'Amèrica	29 779	35 321
Japó	8 133	3 449
Total	549 379	570 027

Font. Ministerio de Economía y Hacienda.

(P) Provisional.

(*) Els països considerats són els més importants en termes d'inversió estrangera.

6.4.4 Inversió estrangera. Per seccions CCAE-93 i procedència dels inversors. Estructura percentual (*).

Tant per cent

	1993	1994 (P)
Agricultura, ramaderia, caça, silvicultura	0,0	0,3
Pesca	0,0	0,0
Indústries extractives	0,2	0,5
Indústries manufactureres	57,4	66,1
Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua	0,3	0,1
Construcció	2,6	0,7
Comerç i reparació de vehicles de motor	7,3	8,3
Hoteleria	4,2	3,4
Transport, emmagatzemament i comunicacions	0,1	0,6
Intermediació financera	8,0	5,5
Activitats immobiliàries i lloguer; serveis a les empreses	19,3	11,7
Educació	0,0	0,0
Activitats sanitàries i veterinàries; serveis socials	0,0	0,9
Altres activitats socials	0,6	2,0
Unió Europea	49,7	72,1
Països Baixos	13,0	24,3
França	18,1	13,6
Alemanya	7,6	20,8
Resta del món	50,3	27,9
Estats Units d'Amèrica	5,4	6,2
Japó	1,5	0,6
Total	100	100

Font. Ministerio de Economía y Hacienda.

(P) Provisional.

(*) El països considerats són els més importants en termes d'inversió estrangera.

7. Macromagnituds de l'economia espanyola

7.1 Principals macromagnituds de l'economia espanyola. Valors absoluts (*).

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Producte interior brut pm (1)	45 044,1	50 145,2	54 900,8	59 002,1	60 904,3	64 673,0
Valor afegit brut pm (1)	42 038,5	47 003,6	51 493,6	55 131,1	57 432,8	60 864,2
Remuneració d'assalariats (1)	20 441,7	23 284,0	25 661,0	27 488,6	28 174,7	29 111,8
VAB pm per ocupat (2)	3 429,4	3 736,7	4 083,7	4 458,2	4 851,8	5 188,7
PIB pm per càpita (2)	1 161,9	1 291,2	1 410,8	1 512,7	1 558,3	1 652,2
Renda disponible de les famílies (1)	30 701,7	34 709,8	38 379,9	41 111,9	44 044,3	45 761,4
Consum privat nacional (1)	28 366,9	31 303,4	34 244,4	37 219,9	38 510,8	40 873,9
Renda disponible per càpita (2)	791,9	893,7	986,2	1 054,0	1 127,0	1 169,1
Consum privat per càpita (2)	731,7	806,0	880,0	954,2	985,4	1 044,2
Població de dret (3)	38 767,7	38 836,3	38 915,6	39 005,7	39 082,6	39 143,4
Població activa (3)	14 819,1	15 019,9	15 073,1	15 154,8	15 318,8	15 468,2
Població ocupada (3)	12 258,3	12 578,8	12 609,4	12 366,2	11 837,5	11 730,1
Població assalariada (3)	8 879,5	9 273,4	9 372,8	9 076,3	8 685,6	8 626,2
Població desocupada (3)	2 560,8	2 441,2	2 463,7	2 788,5	3 481,3	3 738,1
Índex de preus al consum (4)	83,9	89,5	94,8	100,4	105,0	110,0
Deflactor del PIB pm (5)	119,8	128,5	137,6	146,9	153,3	159,6
Deflactor del VAB pm (5)	119,1	128,2	137,5	146,2	153,5	159,3
Exportacions (1)	5 134,5	5 630,6	6 064,7	6 657,6	7 754,6	9 796,3
Importacions (1)	8 396,4	8 898,4	9 636,8	10 204,8	10 131,0	12 348,7

(1) Miliards de PTA.

(2) Milers de PTA.

(3) Milers de persones.

(4) Mitjana anual. Índex 1992 = 100.

(5) Índex 1986 = 100.

Fonts :

Producte interior brut pm, valor afegit brut pm, remuneració d'assalariats, consum privat nacional, renda disponible de les famílies, població de dret: INE.

Població activa, ocupada, assalariada, desocupada: enquesta de població activa. INE.

Índex de preus al consum: INE.

Comerç exterior: Agencia Estatal de Administración Tributaria. Departamento de Aduanas.

(*) El caràcter de les estimacions (definitiu, provisional, etc.) es troba ressenyat en les taules específiques corresponents.

7.2 Principals macromagnituds de l'economia espanyola. Taxes de variació (*).

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Producte interior brut pm (1)	4,7	3,7	2,2	0,7	-1,1	2,0
VAB pm per ocupat (1)	0,5	1,2	1,9	2,7	3,6	3,1
PIB pm per càpita (1)	4,5	3,6	2,0	0,5	-1,3	1,8
Consum privat (1)	5,7	3,6	2,8	2,1	-2,0	0,9
Renda disponible per càpita (1)	3,9	5,7	4,2	0,9	2,2	-0,9
Consum privat per càpita (1)	5,4	3,5	2,6	1,9	-2,2	0,8
PIB pm (2)	8,8	8,9	9,0	8,7	8,7	8,6
PIB pm per ocupat (2)	94,1	94,7	101,0	98,6	102,0	:
PIB pm per càpita (2)	74,3	75,2	79,6	77,4	78,0	77,1
Renda disponible per càpita (3)	69,6	70,8	73,1	70,4	:	:
Taxa d'activitat (4)	49,1	49,4	49,1	48,9	49,0	49,0
Taxa d'atur (5)	17,3	16,3	16,3	18,4	22,7	24,2
Població ocupada	4,1	2,6	0,2	-1,9	-4,3	-0,9
Població assalariada	6,3	4,4	1,1	-3,2	-4,3	-0,7
Índex de preus al consum	6,8	6,7	5,9	5,9	4,6	4,7
Deflactor del PIB pm (6)	7,1	7,3	7,1	6,7	4,4	4,1
Deflactor del VAB pm (6)	7,1	7,7	7,2	6,3	5,0	3,8
Exportacions (1)	5,1	12,5	9,3	8,6	10,8	21,2
Importacions (1)	17,4	9,7	11,6	7,2	-5,7	15,2
Taxa de cobertura (7)	61,2	63,3	62,9	65,2	76,5	79,3

(1) Taxes de variació a preus constants.

(2) Índex Unió Europea=100.

(3) Índex UE-10=100. UE-10=Alemanya+Bèlgica+ Dinamarca+Espanya+França+Països Baixos+Irlanda+Itàlia+Portugal+Regne Unit.

(4) Població activa / (població >= 16 anys).

(5) Població desocupada / població activa.

(6) Índex 1986=100.

(7) Exportacions/ importacions.

Fonts :

PIB pm per càpita, valor afegit brut pm, consum privat nacional, renda disponible de les famílies: INE.

Població ocupada, assalariada, taxa d'activitat, taxa d'atur: enquesta de població activa. INE.

Índex de preus al consum: INE.

Deflactors del VAB i del PIB: INE.

Comerç exterior: Departamento de Aduanas.

(*) El caràcter de les estimacions (definitiu, provisional, etc.) es troba ressenyat en les taules específiques corresponents.

7.3 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya.

Valors a preus corrents.

Milers de milions de PTA

	1989	1990	1991 (P)	1992 (P)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	2 179,6	2 323,2	2 237,5	2 021,6	2 109,6	2 244,6
Indústria	12 148,5	12 945,9	13 752,4	13 837,5	13 863,1	14 845,0
Construcció	3 764,2	4 574,3	5 113,9	5 091,5	4 981,4	5 175,1
Serveis	23 946,2	27 160,2	30 389,8	34 180,5	36 478,8	38 599,5
Total	42 038,5	47 003,6	51 493,6	55 131,1	57 432,8	60 864,2

Font. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

7.4 Valor afegit brut a preus de mercat. Per sectors. Espanya.

Taxes de variació a preus constants.

Tant per cent

	1989	1990	1991 (P)	1992 (P)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	-6,6	3,1	-1,7	-2,1	1,1	-4,0
Indústria	3,6	2,0	1,0	-1,8	-2,6	3,5
Construcció	13,5	10,2	3,2	-4,6	-5,5	1,0
Serveis	5,2	4,0	3,0	3,1	0,6	2,2
Total	4,6	3,8	2,2	0,7	-0,8	2,1

Font. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

7.5 Valor afegit brut a preus de mercat per ocupat. Per sectors. Espanya.

Índex total Espanya = 100.

	1989	1990	1991 (P)	1992 (P)	1993 (A)	1994 (1E)
Agricultura	39,8	41,9	40,7	36,2	36,3	37,6
Indústria	122,2	116,3	116,5	110,7	112,5	115,7
Construcció	96,8	100,3	98,3	95,5	94,3	94,2
Serveis	105,3	105,4	104,8	107,8	107,2	105,6
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Població ocupada: enquesta de població activa. INE.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

7.6 Renda bruta disponible i consum de les famílies. Espanya.

Valors a preus corrents.

Milers de milions de PTA

	1989	1990	1991 (P)	1992 (P)	1993 (A)	1994 (1E)
Renda bruta disponible de les famílies	30 701,7	34 709,8	38 379,9	41 111,9	44 044,3	45 761,4
Consum privat nacional	28 366,9	31 303,4	34 244,4	37 219,9	38 510,8	40 873,9
consum alimentari	6 445,9	7 025,5	7 410,8	7 796,6	7 963,2	:
consum no alimentari	21 921,1	24 277,8	26 833,6	29 423,3	30 547,6	:
Taxa mitjana de consum (%)	92,4	90,2	89,2	90,5	87,4	89,3

Fonts. Renda bruta disponible de les famílies:

1989-1992. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

1993-1994. Cuentas financieras de la economía española. Banco de España.

Consum. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

(P) Provisional.

(A) Avanç.

(1E) Primera estimació.

7.7 Població ocupada. Per sectors. Espanya.

Valors absoluts.

Milers de persones

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Agricultura	1 597,9	1 485,5	1 345,1	1 252,7	1 197,9	1 150,9
Indústria	2 898,0	2 978,1	2 890,2	2 804,2	2 539,8	2 473,8
Construcció	1 133,9	1 220,4	1 273,5	1 196,3	1 088,5	1 058,7
Serveis	6 628,5	6 894,8	7 100,7	7 113,0	7 011,4	7 046,8
Total	12 258,3	12 578,8	12 609,4	12 366,2	11 837,5	11 730,1

Font: Enquesta de població activa. INE.

7.8 Índex de preus al consum. General i per grups. Espanya.

Taxes de variació de la mitjana anual.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Alimentació	7,7	6,5	3,5	3,7	1,1	5,7
Vestit i calçat	5,1	5,0	5,4	5,1	4,5	2,5
Habitatge	7,9	7,8	7,2	6,5	6,3	4,8
Parament llar	4,4	5,1	5,1	5,4	4,5	2,3
Serveis mèdics	5,9	6,8	9,7	9,8	5,0	4,0
Transports	6,5	7,2	8,5	7,6	7,7	5,9
Cultura	4,2	5,4	6,2	7,6	6,1	4,4
Altres despeses	7,8	8,8	9,0	9,4	7,1	4,5
Índex general	6,8	6,7	5,9	5,9	4,6	4,7

Font. Índex de preus al consum. Base 1992. INE.

7.9 Salaris per ocupat. Per sectors. Espanya.

Valors absoluts.

Milers de PTA

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Indústria	1 688,4	1 831,2	1 993,2	2 152,8	2 292,0	2 401,2
Construcció	1 315,2	1 453,2	1 581,6	1 693,2	1 807,2	1 891,2
Serveis	1 672,8	1 815,6	1 936,8	2 072,4	2 198,4	2 289,6
Total	1 633,2	1 772,4	1 906,8	2 050,8	2 180,4	2 284,8

Font. Enquesta de salaris. INE.

7.10 Comerç amb l'estranger. Per grups de destinació. Espanya.

Valors a preus corrents.

Milers de milions de PTA

	1989	1990	1991	1992	1993	1994 (P)
Exportacions						
Béns de consum	1 878,2	2 154,2	2 470,8	2 737,9	3 210,4	4 137,3
Béns intermedis	2 550,1	2 684,6	2 802,2	2 976,5	3 464,7	4 350,3
productes energètics	195,5	239,2	155,4	173,2	186,1	168,5
altres béns intermedis	2 354,6	2 445,4	2 646,8	2 803,3	3 278,6	4 181,8
Béns de capital	691,3	756,4	791,7	943,1	1 079,6	1 308,9
Total exportacions	5 134,5	5 630,6	6 064,7	6 657,6	7 754,6	9 796,3
Importacions						
Béns de consum	1 756,9	1 952,3	2 321,7	2 856,3	2 822,6	3 217,7
Béns intermedis	4 881,9	5 080,6	5 341,0	5 513,6	5 734,4	7 190,5
productes energètics	977,6	1 038,9	1 033,6	1 002,9	1 061,4	1 139,9
altres béns intermedis	3 904,3	4 041,7	4 307,4	4 510,7	4 673,0	6 050,6
Béns de capital	1 751,3	1 865,0	1 974,0	1 834,8	1 574,1	1 941,0
Total importacions	8 396,4	8 898,4	9 636,8	10 204,8	10 131,0	12 348,7

Font. Boletín estadístico. Banco de España.

(P) Provisional.

8. Macromagnituds de l'economia de la Unió Europea

8.1 Principals macromagnituds econòmiques de la Unió Europea (*). Valors absoluts.

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Producte interior brut pm (1)	4 440,4	4 780,5	5 216,9	5 463,5	5 520,2	5 776,3
Remuneració d'assalariats (1)	2 260,3	2 456,6	2 724,5	2 859,9	2 881,1	:
PIB pm per ocupat (2)	34,0	35,8	36,7	39,0	40,0	:
PIB pm per càpita (2)	13,6	14,3	15,1	15,7	15,8	16,5
Renda disponible familiar (1)(7)	3 023,9	3 291,7	3 542,2	3 720,7	:	:
Consum privat nacional (1)	2 728,6	2 920,9	3 242,2	3 423,1	3 475,3	:
Renda disponible per càpita (2)(7)	9,3	10,0	10,3	10,7	:	:
Consum per càpita (2)	8,4	8,9	9,4	9,9	10,0	:
Població de dret (3)	325 694	327 692	345 392	346 981	348 572	349 714
Població activa (3)	143 583	145 868	155 361	154 413	154 514	:
Població ocupada (3)	130 445	133 607	142 014	140 176	138 135	:
Població assalariada (3)	105 666	108 687	116 945	115 355	:	:
Població desocupada (3)	13 138	12 261	13 347	14 237	16 380	:
Índex preus al consum (4)	116,3	122,9	129,1	134,5	139,1	143,5
Deflactors del PIB (4)	116,7	122,9	127,7	132,3	134,1	:
Tipus de canvi PTA-ECU (5)	130,4	129,4	128,5	132,5	149,1	158,9
Tipus de canvi PTA-PPC (6)	114,7	117,7	117,3	124,1	126,2	129,8
Exportacions (intra+extra)(1)	1 043,3	1 081,4	1 116,5	1 136,5	:	:
Importacions (intra+extra)(1)	1 073,6	1 129,1	1 199,6	1 207,3	:	:
Exportacions (extra) (1)	413,0	419,8	423,5	435,7	482,6	:
Importacions (extra) (1)	446,7	462,7	494,0	487,7	486,0	:

(1) Miliards d'ECU.

(2) Milers d'ECU.

(3) Milers de persones.

(4) Índex 1985=100.

(5) Pessetes per ECU.

(6) Pessetes per paritat de poder de compra (PPC).

(7) Índex UE=100. UE-10=Alemanya+Bèlgica+Itàlia+Països Baixos+Regne Unit+França+Dinamarca+Espanya+Portugal+Irlanda.

Font: Eurostat.

(*) A partir de 1991 s'hi inclou l'Alemanya reunificada.

8.2 Principals macromagnituds econòmiques de la Unió Europea (*). Taxes de variació.

Tant per cent

	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Producte interior brut pm (1)	2,8	2,2	5,0	1,1	-0,3	:
PIB pm per ocupat (1)	1,2	-0,2	-1,2	2,4	1,2	:
PIB pm per càpita (1)	2,4	1,6	-0,4	0,7	-0,8	:
Renda disponible per càpita (2)	3,0	2,3	1,9	0,3	:	:
Consum per càpita (1)	2,7	2,5	0,1	1,3	-0,3	:
Índex preus al consum	5,1	5,7	5,0	4,2	3,4	3,2
Deflactor del PIB	5,8	5,3	3,9	3,6	1,4	:
Tipus de canvi PTA-ECU (3)	5,2	0,8	0,7	-3,2	-12,5	-6,6
Tipus de canvi PTA-PPC (4)	-1,9	-2,6	0,3	-5,8	-1,7	-2,8
Taxa d'activitat (5)	54,2	54,6	55,1	55,4	55,1	:
Taxa d'atur (6)	9,2	8,4	8,6	9,2	10,6	:
Població ocupada	1,6	2,4	6,3	-1,3	-1,5	:
Població assalariada	1,9	2,9	7,6	-1,4	:	:
Exportacions (intra+extra UE) (7)	15,1	3,7	3,2	1,8	:	:
Importacions (intra+extra UE) (7)	15,4	5,2	6,2	0,6	:	:
Exportacions (extra UE) (7)	13,8	1,6	0,9	2,9	10,8	:
Importacions (extra UE) (7)	15,2	3,6	6,8	-1,3	-0,4	:
Taxa de cobertura (8)	92,5	90,7	85,7	89,3	99,3	:

(1) Taxes de variació a preus constants.

(2) UE-10=Alemanya+Bèlgica+Països Baixos+Itàlia+Regne Unit+França+Dinamarca+Espanya+Portugal+Irlanda.

(3) El signe (-) indica depreciació de la PTA respecte a l'ECU.

(4) El signe (-) indica depreciació de la PTA respecte a la paritat de poder de compra (PPC).

(5) 1988-91: població activa / (població >= 14 anys). 1992: població activa / (població >= 15 anys)

(6) Població desocupada / població activa.

(7) Taxes de variació a preus corrents.

(8) Exportacions (extra UE) / importacions (extra UE).

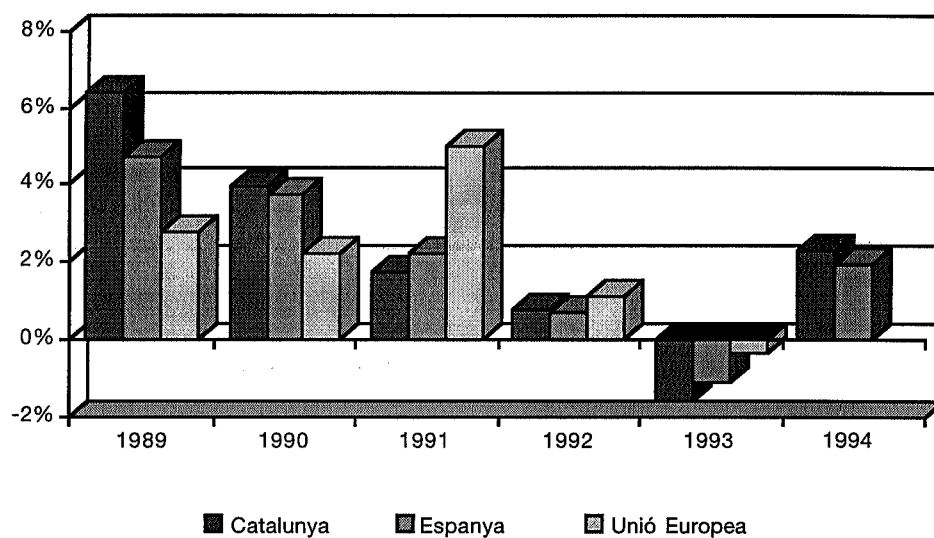
Font. Eurostat.

(*) A partir de 1991 s'hi inclou l'Alemanya reunificada.

9. Gràfics comparatius de l'economia de Catalunya, Espanya i Unió Europea

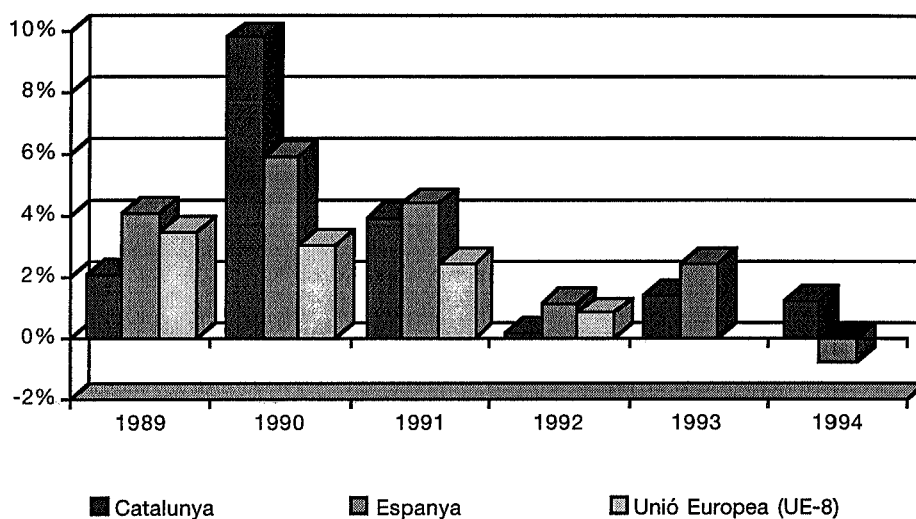
9.1 Producte interior brut a preus de mercat.

Taxes de variació a preus constants (%).

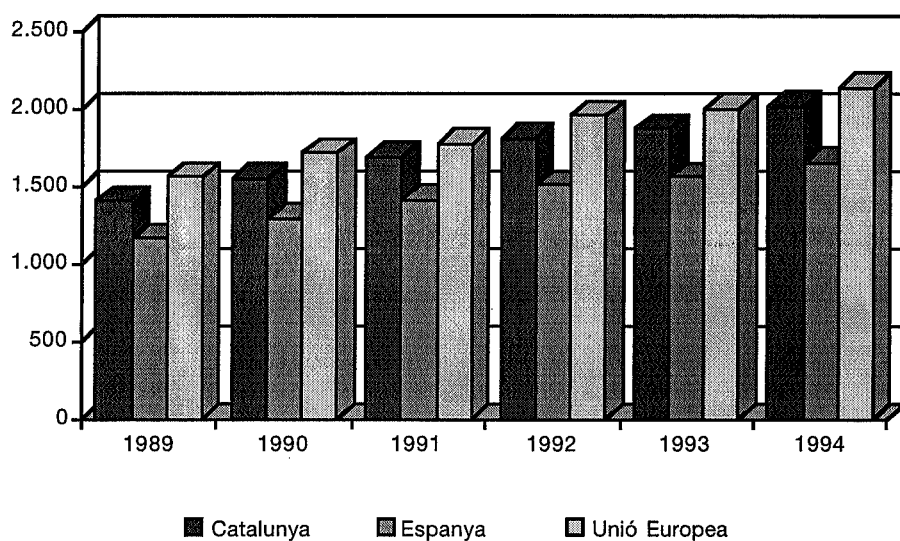
9.2 Renda bruta disponible familiar per càpita.

Taxes de variació a preus constants (%).

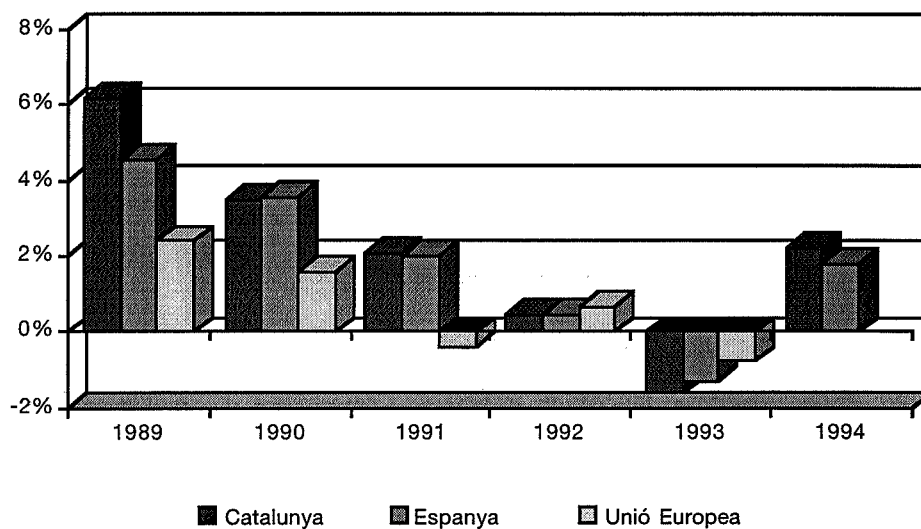
9.3 Producte interior brut a preus de mercat per càpita.

Segons paritat de poder de compra (milers de PTA).

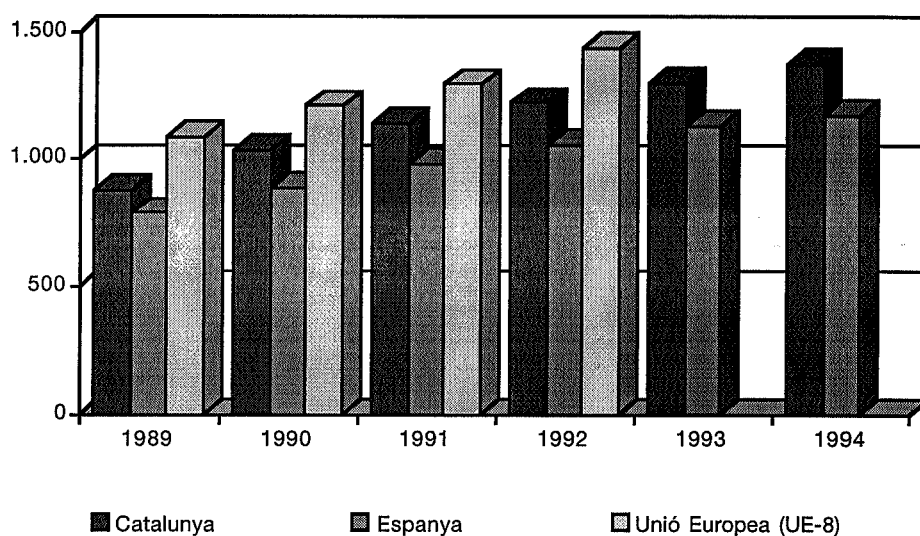
9.4 Producte interior brut a preus de mercat per càpita.

Taxes de variació a preus constants (%).

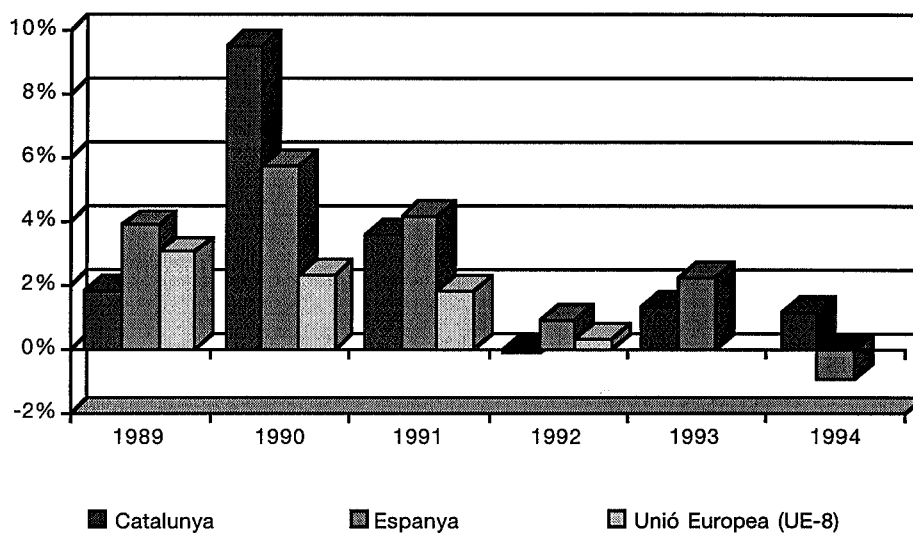
9.5 Renda bruta disponible familiar per càpita.

Segons paritat de poder de compra (milers de PTA).

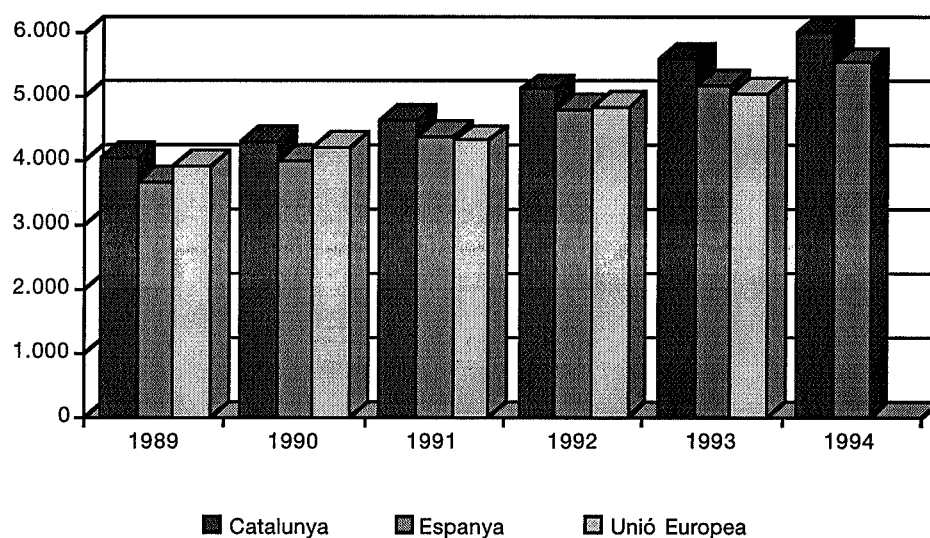
9.6 Renda bruta disponible familiar per càpita.

Taxes de variació a preus constants (%).

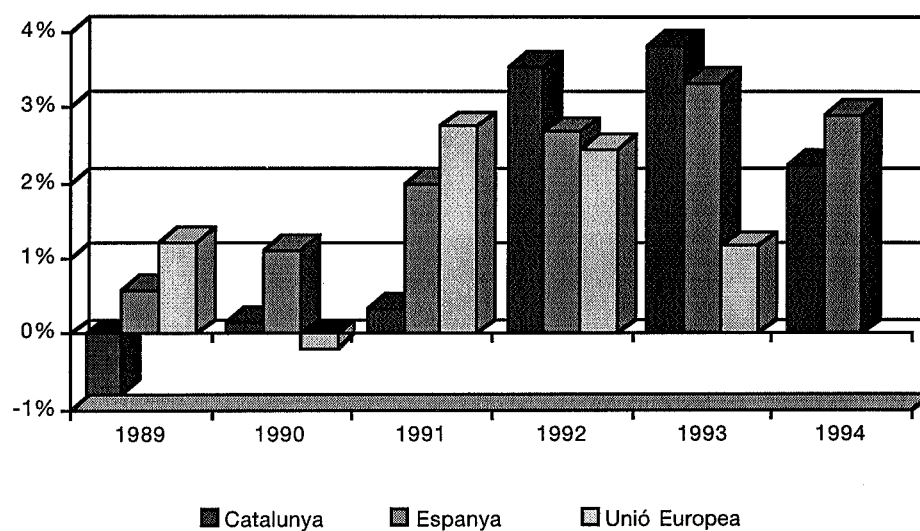
9.7 Producte interior brut a preus de mercat per ocupat.

Segons paritat de poder de compra (milers de PTA).

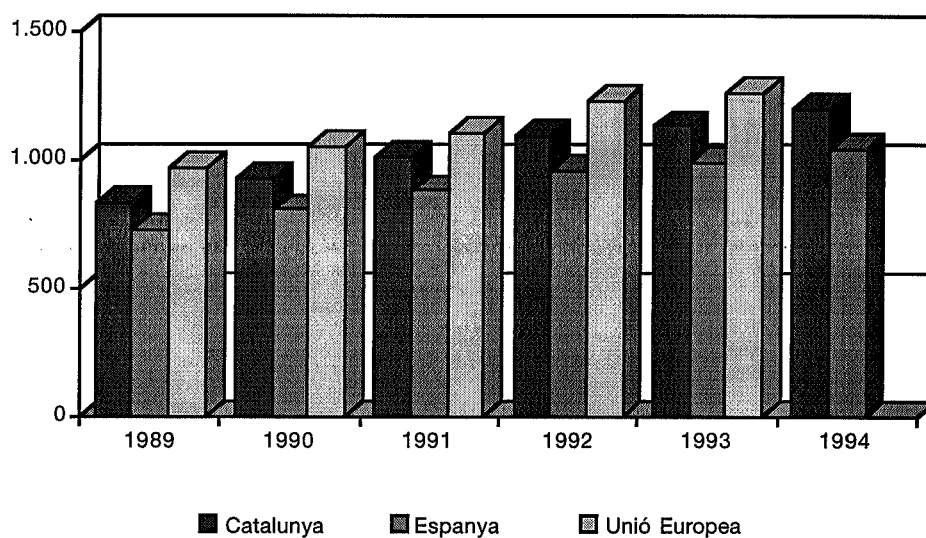
9.8 Producte interior brut a preus de mercat per ocupat.

Taxes de variació a preus constants (%).

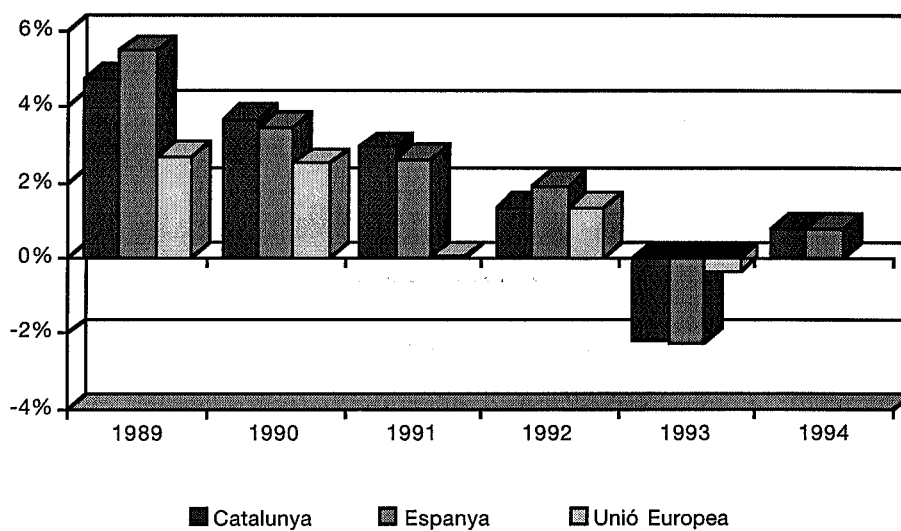
9.9 Consum de les famílies per càpita.

Segons paritat de poder de compra (milers de PTA).

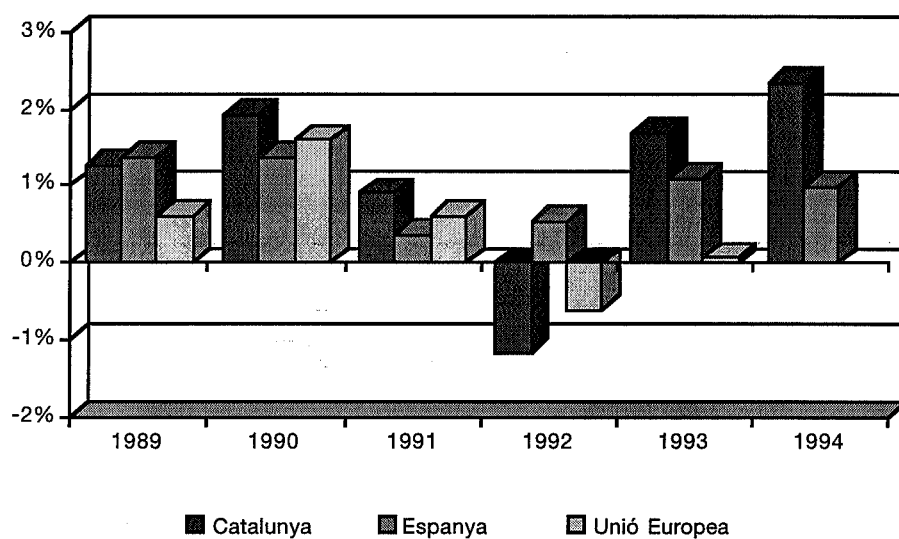
9.10 Consum de les famílies per càpita.

Taxes de variació a preus constants (%).

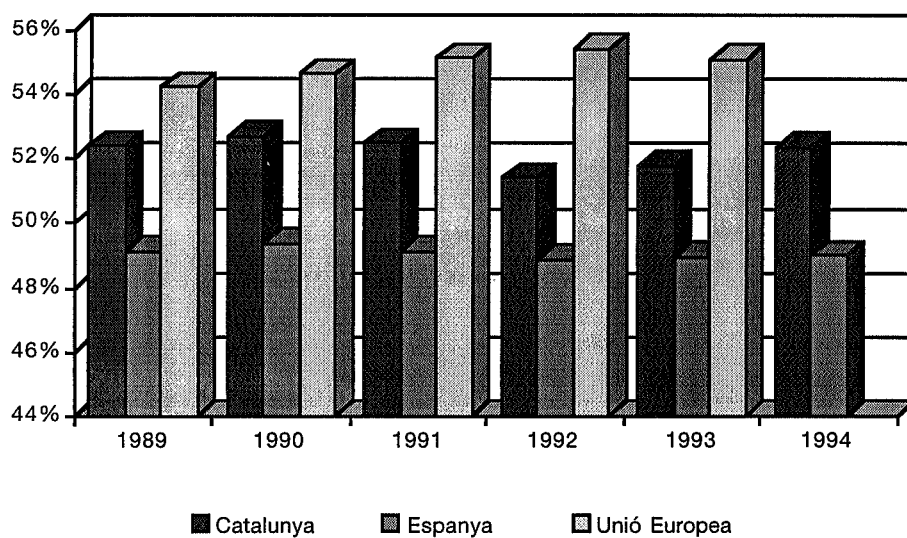
9.11 Població activa.

Taxes de variació (%).

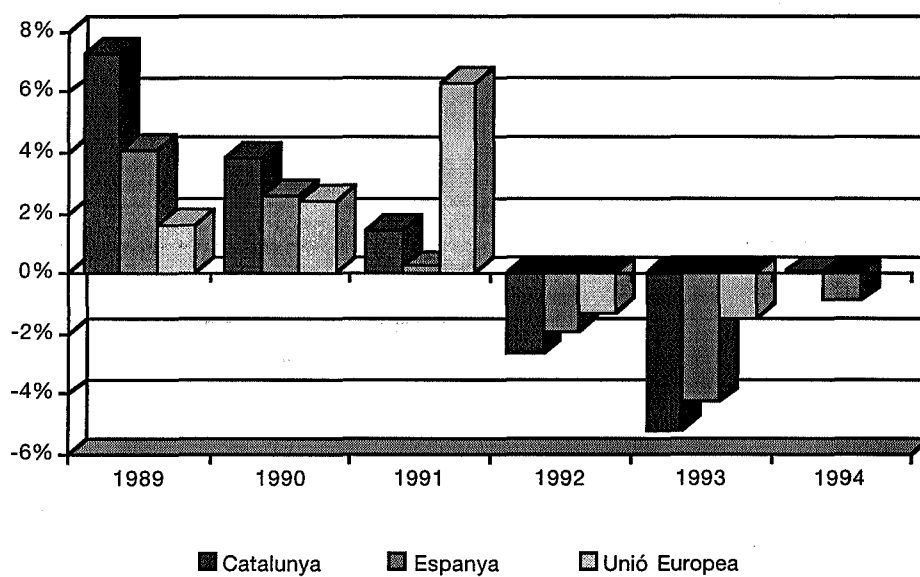
9.12 Població activa.

Taxa d'activitat (%).

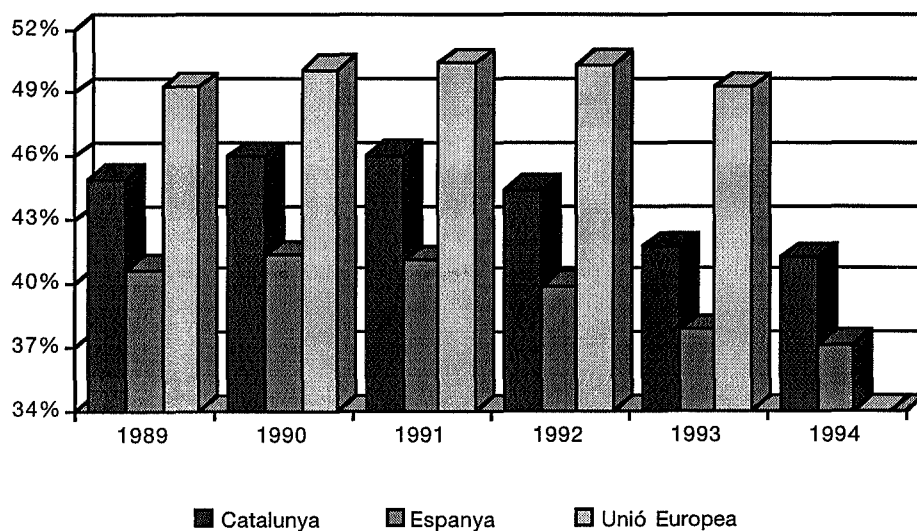
9.13 Població ocupada.

Taxes de variació (%).

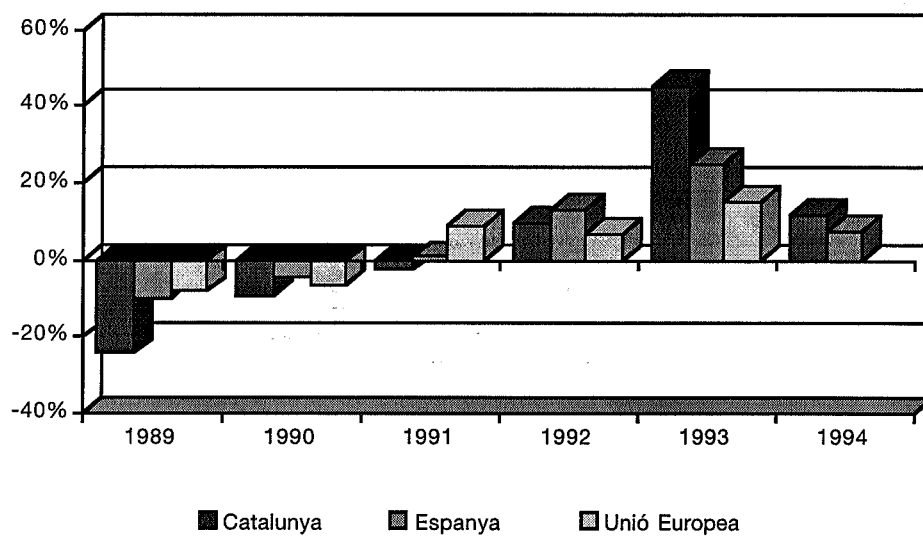
9.14 Població ocupada.

Taxa d'ocupació (%).

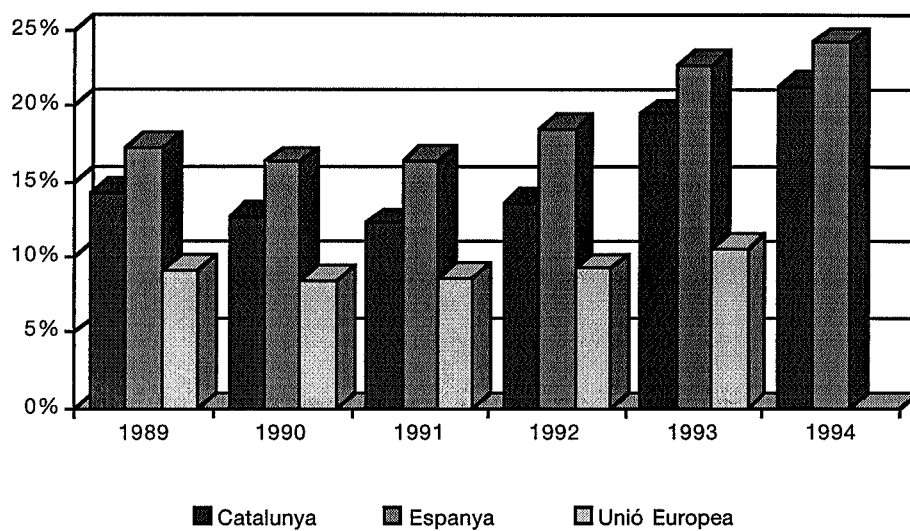
9.15 Població desocupada.

Taxes de variació (%).

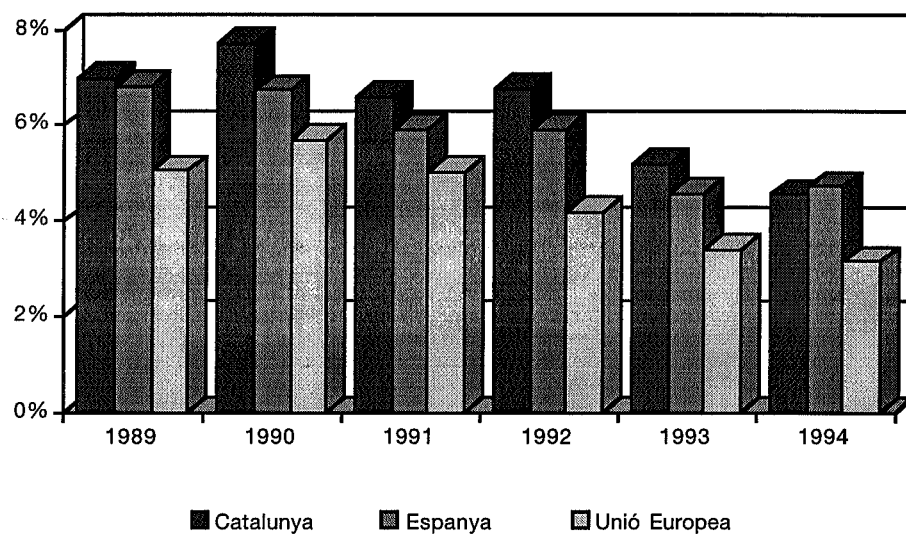
9.16 Població desocupada.

Taxa d'atur (%).

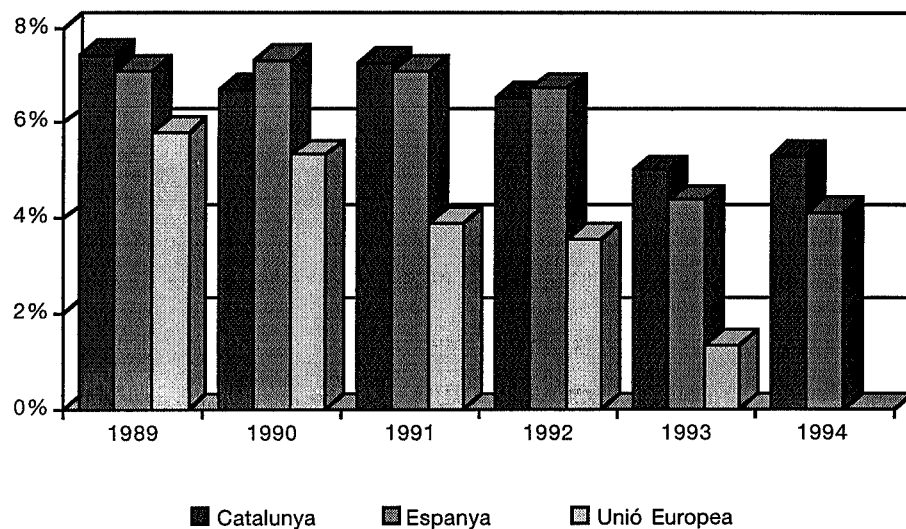
9.17 Índex de preus al consum.

Taxes de variació de la mitjana anual (%).

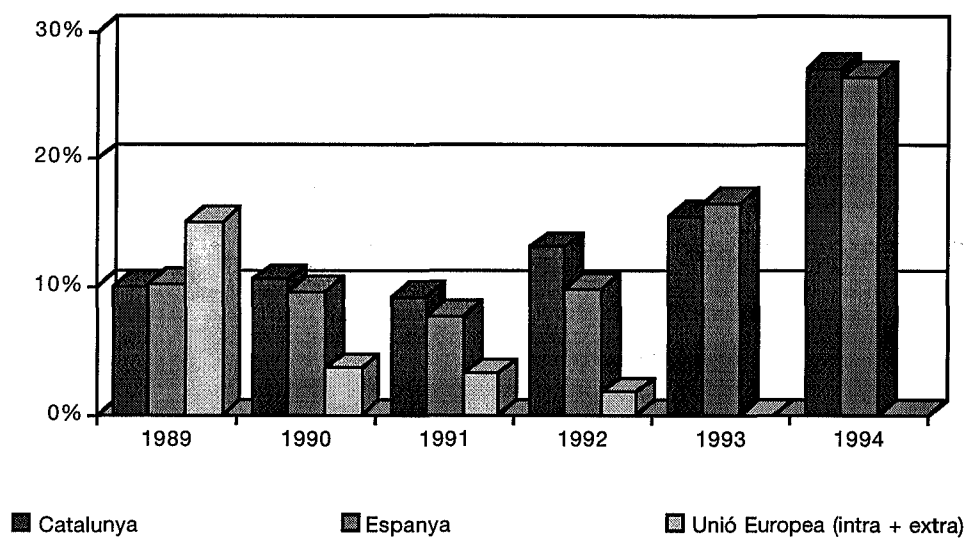
9.18 Deflactor del producte interior brut a preus de mercat.

Taxes de variació (%).

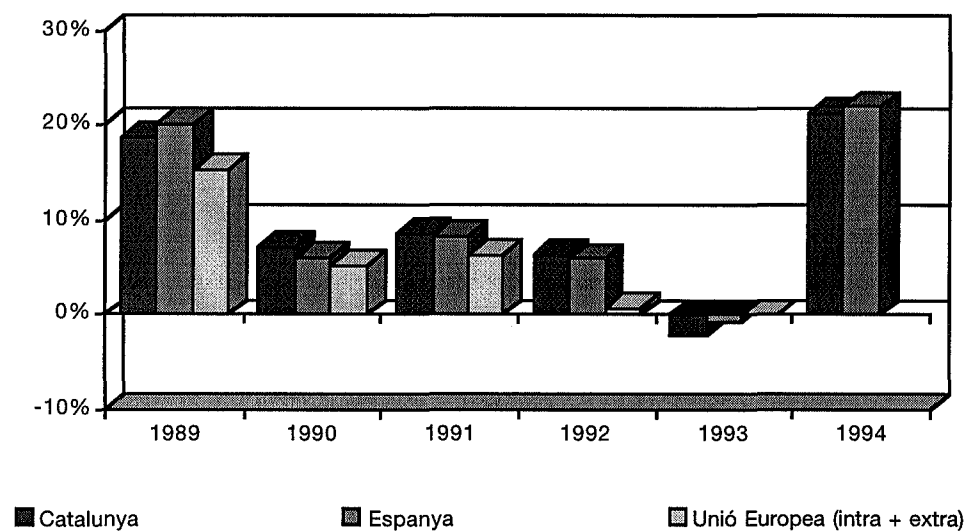
9.19 Exportacions.

Taxes de variació a preus corrents (%).

9.20 Importacions.

Taxes de variació a preus corrents (%).

10. Annexos

Annex 1. Definició de conceptes i fonts

Definició de conceptes i fonts

Aquest annex té com a objectiu l'explicació del significat de les variables econòmiques ressenyades en les taules estadístiques anteriors, les quals s'enumeren a continuació:

Producte interior brut a preus de mercat
Valor afegit brut a preus de mercat
Remuneració d'assalariats
Renda bruta disponible de les famílies
Consum privat
Població de dret
Població activa
Població ocupada
Població assalariada
Índex de preus al consum
Índex regional de preus relatius
Deflactor del valor afegit brut a preus de mercat
Deflactor del consum privat
Deflactor del comerç amb l'estranger
Salaris per ocupat
Salaris pactats en convenis col·lectius
Comerç amb l'estranger
Inversió estrangera
Estadística de la Unió Europea

Producte interior brut a preus de mercat

Segons el Sistema europeu de comptes econòmics integrats (SEC) el producte interior brut a preus de mercat (PIB pm) representa el resultat final de l'activitat de producció de les unitats productores en el territori i correspon a la producció total de béns i serveis de l'economia menys el total de consum intermedis, més l'IVA que grava els productes i més els impostos lligats a la importació. Es calcula a preus de mercat perquè el valor de la producció recull la incidència dels impostos lligats a la producció i de les subvencions d'explotació (si no es consideren aquests dos conceptes, la valoració és a cost de factors).

El PIB pm és la variable que millor sintetitza el resultat final de l'activitat productiva d'una economia nacional. Però quan l'objectiu és mesurar aquesta activitat en un territori integrat dins d'un Estat, i per tant sense fronteres pròpies, la versió regional del SEC utilitza com a variable de referència el valor afegit brut a preus de mercat (VAB pm). El motiu radica en què les variables que permeten calcular el PIB pm a partir del VAB pm (l'IVA que grava els productes i els impostos nets d'importació) són difícils d'assignar amb caràcter regional. Fins ara els instituts oficials d'estadística no han proporcionat aquesta informació regionalitzada, encara que està prevista la seva estimació futura. Malgrat aquest fet, és interessant disposar d'estimacions de PIB regionals perquè aquesta macromagnitud acostuma a ser una variable utilitzada en totes les comparacions internacionals.

Per aquest motiu, i prenent com a referència el criteri establert per l'Eurostat, s'incorporen dades globals del PIB de Catalunya. S'ha de tenir present que no és una estimació en sentit estricte sinó l'aplicació del sistema de càlcul d'Eurostat: el PIB regional es determina a partir de l'estimació del VAB i

imputant la part d'IVA que grava els productes i els impostos nets d'importacions en funció de la ponderació del VAB regional sobre el total estatal.

La totalitat de la sèrie que es presenta en aquesta publicació té el caràcter de provisional en espera que, properament, l'Institut Nacional de Estadística (INE) publiqui les seves estimacions de PIB per comunitats autònomes.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Valor afegit brut a preus de mercat

El valor afegit brut a preus de mercat representa la riquesa generada durant el període considerat i s'obté com a diferència entre el valor de la producció i el valor dels consums intermedis utilitzats (primeres matèries, serveis i subministraments exteriors, etc.).

En coherència amb la metodologia que l'INE aplica a la comptabilitat nacional, la producció imputada dels serveis bancaris s'ha deduït del valor afegit del sector serveis, en comptes de distribuir-la entre tots els sectors de l'economia. La justificació metodològica de l'existència d'aquesta branca fictícia es pot trobar en l'epígraf 310 de la publicació *Sistema europeo de cuentas económicas integradas*.

El valor afegit brut pm es pot descompondre en els següents conceptes: remuneració d'assalariats (sous i salaris més cotitzacions empresarials), excedent brut d'explotació i impostos lligats a la producció nets de subvencions d'explotació.

El valor afegit brut per ocupat és una mesura de productivitat i es coneix com a productivitat aparent.

Font: Catalunya. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.

Catalunya. 1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

Espanya. 1989-1994. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Remuneració d'assalariats

La remuneració d'assalariats comprèn tots els pagaments en diners i espècie fets pels ocupadors en concepte de remuneració pels treballs duts a terme pels seus assalariats durant el termini considerat. Inclou per tant els sous i salaris íntegres, i també les cotitzacions socials a càrrec d'ocupadors.

Font: Catalunya. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.

Catalunya. 1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

Espanya. 1989-1994. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Renda bruta disponible de les famílies

El sector institucional de les famílies inclou, segons la comptabilitat nacional:

- Els individus o grups d'individus la funció principal dels quals consisteix a consumir.
- Les empreses individuals dedicades a produir béns i serveis no financers, sempre que el seu nombre d'assalariats sigui inferior a nou. En cas contrari, malgrat l'absència de personalitat jurídica diferenciada de l'empresari es considera l'empresa individual com una quasisocietat i la seva activitat s'engloba, en conseqüència, amb les societats mercantils.
- Organismes sense afany de lucre.

La renda bruta disponible de les famílies és la macromagnitud que mesura els ingressos de què disposen els residents d'un territori per destinar-los al consum o a l'estalvi. Aquesta renda no només depèn dels ingressos de les famílies directament vinculats a la retribució per la seva aportació a l'activitat productiva (remuneració d'assalariats, excedent brut d'explotació), sinó que també és influenciada per l'activitat de l'Administració pública mitjançant els impostos i les prestacions socials. Es calcula com a saldo del compte de renda de les famílies, és a dir, és la diferència entre el conjunt dels seus recursos i usos. El caràcter de renda bruta s'ha d'interpretar en el sentit que no es dedueix cap consum del capital fix (l'amortització dels béns immobles propietat de les famílies, per exemple).

Els principals recursos del compte de renda de les llars són els següents: remuneració d'assalariats, l'excedent brut d'explotació, les prestacions socials (de jubilació, d'atur i altres) i els interessos efectius cobrats. La resta de components del compte de renda de les llars són: les cotitzacions socials reals, els impostos sobre la renda i patrimoni, els interessos efectius pagats i altres.

Els principals conceptes del compte de renda de les famílies s'expliquen a continuació:

La remuneració d'assalariats de les famílies és el conjunt de sous i salaris íntegres percebuts pels assalariats residents més les cotitzacions socials pagades pels seus ocupadors.

L'excedent brut d'explotació de les famílies és el benefici empresarial que prové de petites empreses de menys de nou assalariats els titulars de les quals són persones físiques residents. Els interessos efectius nets són la diferència entre els interessos efectius cobrats i els pagats per les famílies. Els interessos efectius cobrats són la remuneració global dels actius financers dels quals les famílies són titulars. Per tant, fan referència als ingressos que provenen del comptes financers en institucions financeres, interessos de títols en renda fixa, dividendes i altres rendes equivalents. Els interessos pagats són els interessos dels préstecs abonats per les famílies a les entitats financeres.

Per prestacions socials s'entenen totes les transferències corrents proporcionades a les llars amb intervenció d'un tercer (Administració pública, societats, institucions de crèdit, etc.) que són objecte d'assignació personal i tenen com a finalitat cobrir les càrregues que, per a les llars, es deriven de l'existència de certs riscos o necessitats sense que hi hagi una contrapartida equivalent i simultània del beneficiari. Les principals prestacions socials són econòmiques (rendes transferides per diverses institucions, com per exemple les prestacions per jubilació, desocupació, invalidesa provisional, etc.) i sanitàries (transferències pel pagament de les despeses de farmàcia). S'ha de tenir present que les despeses d'educació i sanitat no es consideren, segons el SEC, prestacions socials, atès que no són transferències monetàries sinó prestacions directes de serveis.

Les cotitzacions socials són els pagaments que fan les empreses o els treballadors a institucions (Seguretat Social, mutualitats) que concedeixen prestacions socials, per garantir el dret a percebre-les. Poden ser cotitzacions socials reals i fictícies. Les primeres es paguen a institucions que concedeixen prestacions socials. En canvi les cotitzacions socials fictícies són els pagaments directes que fan els empresaris als seus assalariats, fora de tot circuit de cotitzacions.

Els impostos sobre renda i patrimoni són els pagaments de les famílies per l'impost sobre la renda de les persones físiques, l'impost de patrimoni i l'impost de béns immobles.

Els altres components comprenen la resta de variables del compte de renda: transferències netes, primes i indemnitzacions d'assegurances d'accidents, etc.

La renda bruta disponible de les famílies per càpita és una magnitud que s'utilitza com a quantificació del nivell de vida de la població d'un territori. Per tal de comparar-la amb l'espanyola, la renda de Catalunya es pot corregir amb l'índex regional de preus relatius. D'aquesta forma s'evita la distorsió que suposen els diferents nivells de preus d'ambdós territoris.

Font: Catalunya. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.

Catalunya. 1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.

Espanya. 1989-1992. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE. Espanya. 1993-1994. Cuentas financieras de la economía española. Banco de España.

Consum privat

És el valor que correspon a la despesa efectuada per les famílies per satisfer les seves necessitats. Es pot diferenciar entre el consum privat interior, realitzat sobre el territori econòmic per famílies residents o no residents (per tant, inclou el consum dels turistes a Catalunya) i el consum privat resident, que és el total de consum realitzat per les famílies residents tant a Catalunya com a la resta del món. En aquesta publicació s'utilitza només el concepte de consum privat resident per a Catalunya i l'anàleg, consum privat nacional, per a Espanya i la Comunitat Europea.

El SEC considera diferents grups de despesa de consum de les famílies entre els quals destaquen

aliments, begudes i tabac, vestit i calçat, lloguers, calefacció i enllumenat, etc. Cal tenir en compte que la compra d'habitatges no es considera despesa de consum, mentre que sí que es consideren els pagaments en concepte de lloguers, i també els lloguers imputats (lloguer fictici que hauria de pagar el propietari pel propi habitatge de residència si fos llogater).

La taxa mitjana de consum és la part de la renda bruta disponible de les famílies que aquestes destinen al consum.

Font: Catalunya. 1989-1991. Contabilidad regional de España. Base 1986. INE.
Catalunya 1992-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1989-1994. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Població de dret

La població de dret recull els residents presents i absents. Els primers són els habitants que resideixen habitualment en algun municipi de Catalunya i que hi són presents en el moment censal. Els altres són els residents que n'eren circumstancialment absents.

Font: Catalunya: Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya: Instituto Nacional de Estadística

Població activa

És el conjunt de persones que subministren mà d'obra disponible per a la producció de béns i serveis econòmics o que estan disponibles i fan gestions per incorporar-se a aquesta producció. S'hi inclouen per tant, totes aquelles persones que tenen ocupació i les que no en tenen, però la cerquen activament.

Són taxes significatives relacionades amb la població activa les següents: taxa d'activitat (percentatge que representa la població activa en relació amb la població de 16 anys o més), taxa d'atur (percentatge que representa la població desocupada en relació amb la població activa), taxa d'ocupació (percentatge que representa la població ocupada sobre la població de 16 anys o més) i taxa de salarització (percentatge que representa la població assalariada en relació amb la població ocupada).

Font: Catalunya: *Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa*. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya: Enquesta de població activa (EPA). INE.

Població ocupada

La població ocupada comprèn aquella part de la població formada per les persones de 16 anys o més que durant la setmana de referència de l'enquesta han tingut un treball per compte d'altri o han exercit una activitat per compte propi. Segons la seva situació professional es poden dividir entre empresaris, membres de cooperatives, ajut familiar -persones que treballen en el negoci d'un familiar amb regularitat- i assalariats per compte d'altri.

Font: Catalunya: *Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa*. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya: Enquesta de població activa (EPA). INE.

Població assalariada

La població assalariada és el conjunt d'ocupats que treballen per compte d'altri i compleixen les següents condicions: haver treballat almenys una hora retribuïda durant la setmana de referència de l'enquesta o haver treballat en l'ocupació actual i estar-ne absent, però mantenint un estret vincle (p.e. malatia, vacances, etc.).

Les modalitats de contractació del personal assalariat es poden classificar en dos grups: contractació temporal i indefinida. Contractació temporal és aquella on la fi de la relació laboral o del contracte queda determinada per condicions objectives, com l'expiració del termini, la realització d'una tasca determinada, etc. Contractació indefinida és aquella en què s'ha explicitat així dins les seves condicions i també quan no existeixen criteris objectius per al cessament d'un treball o la realització d'un

contracte o relació laboral. Pel que fa a la distinció del sector contractant, segons que sigui públic o privat, cal tenir present que el sector públic inclou no només l'Administració pública, sinó també les empreses públiques.

Font: Catalunya: *Mercat de treball. Ampliació de resultats anuals de l'enquesta de població activa*. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya: Enquesta de població activa (EPA). INE.

Índex de preus al consum (IPC)

Aquest índex mesura la variació dels preus que paguen els consumidors pels diversos béns i serveis que constitueixen el seu consum, respecte a un any base en què tots els preus tenen un nivell de referència igual a 100. L'actual IPC té com a any base el 1992 i la seva estructura de consum prové de l'enquesta de pressupostos familiars de 1990/91.

L'IPC s'utilitza com a deflactor de la renda bruta disponible de les famílies.

Font: Índex de preus al consum. INE.

Índex regional de preus relatius

L'índex regional de preus relatius mesura el diferent nivell de preus dels béns i serveis que es dona entre Catalunya i Espanya. Aquest índex serveix per homogeneïtzar el poder adquisitiu d'ambdós territoris prenent com a referència la mitjana de preus espanyola, a la qual se li adjudica cada any el valor 100.

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

Deflactor del valor afegit brut pm

Els deflactors del valor afegit brut pm per sectors permeten transformar les variacions anuals d'aquesta variable de preus corrents a preus constants. D'aquesta forma fan possible avaluar l'evolució en termes reals de l'economia, sense la distorsió que suposa l'augment de preus que afecta l'evolució expressada en pessetes corrents.

Font: Catalunya. 1989-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1989-1994. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Deflactor del consum privat

Els deflactors del consum privat total i del consum alimentari són els índexs de preus que permeten convertir les variacions anuals d'aquestes variables de preus corrents a preus constants.

Aquests deflactors no presenten resultats idèntics als respectius índexs de preus al consum perquè l'estructura de ponderacions del consum privat de la comptabilitat nacional presenta certes diferències amb l'estructura de despeses en la qual es basa l'IPC (enquesta de pressupostos familiars).

Font: Catalunya. 1989-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1989-1994. Contabilidad nacional de España. Base 1986. INE.

Deflactor del comerç amb l'estranger

Els deflactors del comerç amb l'estranger permeten transformar les variacions anuals de les exportacions i importacions de preus corrents a preus constants. D'aquesta forma fan possible avaluar l'evolució en termes reals dels fluxos comercials amb l'estranger, sense la distorsió que suposa l'augment de preus que afecta l'evolució expressada en preus corrents.

Font: Catalunya. 1989-1994. Institut d'Estadística de Catalunya.
Espanya. 1989-1994. *Síntesis mensual de indicadores económicos*.
DG de Previsión y Coyuntura. Ministerio de Economía y Hacienda.

Salaris per ocupat

Són les remuneracions en metàl·lic i en espècie pagades als treballadors pel temps treballat o pel treball fet juntament amb la remuneració per períodes de temps no treballats, com les vacances i dies festius. Per tant, s'hi inclouen el sou base i també la resta de complements salarials (personals, per lloc de treball, primes, pagues extraordinàries, etc.).

L'import consignat és íntegre, és a dir, previ a la deducció d'impostos i cotitzacions a la Seguretat Social a càrrec del treballador. Les dades tenen caràcter anual i s'han calculat a partir de les dades mensuals, les quals incorporen la part prorratejada de les pagues extraordinàries.

La classificació sectorial de l'enquesta de salaris comprèn la indústria, la construcció i els serveis. Aquest últim sector no inclou els serveis públics.

Font: Enquesta de salaris. INE...

Salaris pactats en convenis col·lectius

Són els increments salarials que es deriven de l'explotació dels fulls estadístics que s'emplenen amb la signatura de cada conveni col·lectiu. El criteri general d'agregació és l'any d'inici dels seus efectes econòmics.

Font: Departament de Treball.

Comerç amb l'estranger

El comerç amb l'estranger comprèn les operacions d'exportació i importació de Catalunya amb l'estranger. Les exportacions es valoren a preus FOB (*free on board* - inclouen els marges comercials, despeses de transport i assegurança) i les importacions a preus CIF (*cost insurance freight* - inclouen costos de transport i primes d'assegurança). Fins a l'any 1992 aquesta informació es basa en les declaracions manifestades al corresponent document duaner. A partir de l'any 1993 i per als fluxos de comerç amb la UE entra en vigor el nou sistema de recollida d'informació INTRASTAT, el qual es basa en qüestionaris que els principals operadors han de presentar obligatòriament.

La classificació utilitzada dels grups de productes segons la destinació final és fruit d'un acord que data de l'any 1983 entre l'INE, la Direcció General de Duanes, el Banc d'Espanya i el Ministeri de Comerç. La classificació resultant és congruent amb els criteris establerts pel SEC i assigna tres grans categories: béns de consum, intermedis i de capital.

La classificació per àrees geogràfiques reflecteix tres àrees de comerç: Unió Europea, la resta d'Europa i la resta del món.

La classificació per sectors productius s'ofereix per seccions i principals subseccions de la CCAE-93 (Classificació catalana d'activitats econòmiques). Aquesta classificació entra en vigor a partir de 1993 i substitueix l'anterior CNAE-74.

Quant a l'estadística de comerç amb l'estranger corresponent a Catalunya s'ha d'incorporar dos importants aclariments que afecten la comparabilitat de les dades:

1) S'hi inclouen, exclusivament, operacions d'importacions i exportacions de mercaderies. La resta d'operacions que integren la balança de pagaments (serveis, transferències corrents i de capital) queda exclosa d'aquesta estadística.

2) Aquesta publicació reflecteix el comerç de Catalunya amb l'estranger, però no el comerç exterior. S'entén per comerç exterior d'un territori integrat dins d'un Estat, l'agregació del seu comerç amb l'estranger i del que realitza amb la resta de l'Estat. Aquesta distinció entre comerç amb l'estranger i comerç exterior no té, òbviament, sentit per a l'estadística estatal perquè ambdós conceptes són equivalents.

Les comparacions entre comerç amb l'estranger de Catalunya i comerç exterior espanyol han de tenir present aquesta diferència conceptual.

Inversió estrangera

La informació estadística d'inversió estrangera prové del registre d'inversions estrangeres del Ministeri d'Economia i Hisenda. L'estadística recollida correspon a la inversió directa, la qual inclou les següents modalitats:

- La participació en una societat espanyola que permeti a l'inversor la influència efectiva en la gestió o control de la societat.
- La constitució, ampliació o adquisició de sucursals o establiments de societats estrangeres o explotacions que facin persones físiques no residents.
- La concessió a societats espanyoles de préstecs de durada superior a cinc anys amb la finalitat d'establir vincles durables.
- La reinversió dels beneficis obtinguts per l'inversor.

Fins a l'any 1992, la sèrie es presenta sectoritzada segons la CNAE-74. A partir de l'any 1993, donada l'entrada en vigor de la nova classificació, la sectorització segueix la CCAE-93.

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Estadística de la Unió Europea

La informació referida a la Unió Europea es troba a les taules 8.1 i 8.2. Els seus continguts són equivalents a les taules catalanes (1.1 i 1.2) i espanyoles (7.1 i 7.2), a fi de facilitar la seva comparabilitat. Hi ha, però, un conjunt de variables que requereixen alguns aclariments.

Per fer les comparacions de les macromagnituds de Catalunya i Espanya amb les de la Unió Europea s'ha utilitzat una unitat de compte homogènia: la paritat de poder de compra (PPC). Aquesta unitat és en realitat un tipus particular d'índex internacional de preus que permet reflectir les diferències de capacitat adquisitiva real de les diferents monedes i evita l'efecte de la volatilitat dels tipus de canvi sobre les macromagnituds que són objecte de comparació. Tots els índexs en referència amb la Unió Europea han estat comparats utilitzant les macromagnituds ajustades per paritat de compra.

Les diferents sèries referents a la Unió Europea prenen en consideració la unificació alemanya d'octubre de 1990 en diferents anys. Per tal d'homogeneïtzar les comparacions i paliar en la mesura del possible la ruptura de les sèries, les dades en nivell, les taxes de variació i cobertura de comerç amb l'estranger i les taxes d'activitat i atur tenen en compte la reunificació d'Alemanya a partir de 1991. En canvi, les taxes de variació basades en el PIB, remuneració d'assalariats, població ocupada i població assalariada prenen en consideració la reunificació d'Alemanya a partir de 1992.

Les dades de valor afegit brut a preus de mercat de la Unió Europea no són disponibles a causa que no tots els països realitzen l'ajust de la producció imputada dels serveis bancaris. Si que són disponibles, en canvi, les sèries de PIB a preus de mercat per als dotze països membres, macromagnitud en què es basen les comparacions amb Catalunya i Espanya.

Pel que fa a les dades de mercat de treball de la Unió Europea s'ha d'indicar que a partir de 1992 varia l'edat de referència de la taxa d'activitat (població activa/població potencialment activa). Fins al 1991 s'hi proporciona, com a població potencialment activa, el nombre de persones de 14 anys o més. Per a l'any 1992, es consideren els de 15 anys o més. D'altra banda, s'ha de tenir en compte que les taxes d'activitat de Catalunya i Espanya prenen com a edat de referència els individus majors o iguals a 16 anys, cosa que fa que no siguin directament comparables amb la de la Unió.

Les dades de comerç exterior comunitari inclouen exportacions i importacions de mercaderies, intracomunitàries i extracomunitàries. Les operacions «intra UE» són aquelles que es dirigeixen o provenen d'altres estats membres de la Unió. Les operacions «extra UE» són aquelles que reflecteixen únicament les operacions comercials amb tercers països.

La taxa de cobertura resulta de la consideració exclusiva de les exportacions i importacions extracomunitàries, és a dir, del conjunt d'operacions amb tercers països i per tant sense considerar els fluxos comercials interiors a la Unió.

Font: PIB pm (1989-1993), consum privat, renda familiar, remuneració d'assalariats, tipus de canvi, població: *National Accounts ESA*. Anual. Eurostat.
PIB pm (1994): *Statistiques rapides. Économie et finances*. Mensual. Eurostat.
Mercat de treball: *Encuesta de las fuerzas de trabajo*. Anual. Eurostat.
Índex de preus al consum: *Indice des prix à la consommation*. Mensual. Eurostat.
Comerç exterior: *Comercio exterior y balanza de pagos. Anuario estadístico*. Eurostat.

Annex 2. Notes metodològiques

Notes metodològiques

En aquest annex es presenten els trets metodològics fonamentals de les estimacions elaborades per l'Institut d'Estadística de Catalunya. Pel que fa als conceptes recollits en la publicació, dels quals no és font l'Institut, el lector s'haurà de remetre a les fonts originals referenciades en l'annex I.

La relació dels conceptes estimats per l'Institut és la següent:

Producte interior brut

Valor afegit brut pm del sector agrari

Valor afegit brut pm del sector industrial

Valor afegit brut pm del sector de la construcció

Valor afegit brut pm del sector dels serveis

Remuneració d'assalariats per sectors

Consum privat

Renda bruta disponible de les famílies

Població de dret

Índex regional de preus relatius

Deflactor del valor afegit brut pm per sectors

Deflactor del consum privat

Deflactor del comerç amb l'estranger

Producte interior brut

La sèrie de producte interior brut es deriva del mètode de càlcul proposat per Eurostat: aproximar el PIB regional a partir de l'estimació del VAB i imputar la part d'IVA que grava els productes i els impostos nets d'importacions en funció de la ponderació del VAB regional sobre el total estatal.

Valor afegit brut pm del sector agrari

Les estimacions del sector agrari es basen en la informació que originàriament proporciona el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya. En concret es fan servir les dades de producció i valor afegit de *La renda agrària* d'aquest departament. Aquesta informació requereix alguns ajustos per donar-li coherència amb les dades de la comptabilitat regional.

En primer lloc, s'incorporen les dades de pesca, les quals no estan considerades en la informació originària del departament. En concret es fa servir el valor de l'import de les captures anuals per estimar el valor afegit d'aquest subsector. La transformació de captures (valor de la producció) a valor afegit es realitza a partir del coeficient que es deriva de la *Taula input-output de Catalunya 1987*.

En segon lloc, ha calgut fer un ajust per tal d'evitar una doble comptabilització del vi i de l'oli, ja que la producció de raïm i oliva s'ha d'incloure en el sector agrari, però les seves respectives transformacions en vi i oli corresponen a la indústria agroalimentària. En aquest cas els coeficients de correcció s'han calculat a partir de diverses fonts, entre les quals cal destacar l'explotació que fa l'Institut de l'enquesta industrial.

Una vegada efectuats aquests ajustos, s'aplica la dinàmica resultant a l'últim valor de referència de la Contabilitat regional de l'INE.

Valor afegit brut pm del sector industrial

Els avanços fets per l'Institut d'Estadística de Catalunya s'han estimat en funció de l'evolució de l'ocupació, el nivell de productivitat mitjà de la indústria i un índex estimat de producció industrial. Les dades d'ocupació provenen de l'explotació feta a l'Institut de l'arxiu de base de l'enquesta de població activa. La productivitat ha estat estimada en funció de la seva sensibilitat a les variacions de la població ocupada. Finalment, l'índex estimat de producció industrial s'ha calculat a partir de l'evolució de l'índex industrial de l'INE a 26 sectors, reponderat en funció de l'estructura industrial catalana que es deriva de la publicació de l'Institut, *Estadística i comptes del sector industrial*. A partir de 1993 s'utilitza l'índex de producció dels productes industrials (IPPI), elaborat per l'Institut.

Valor afegit brut pm de la construcció

El valor afegit brut de la construcció s'ha estimat a partir de l'ocupació i la productivitat del sector. A partir de l'explotació de l'arxiu de base de l'enquesta de població activa s'han obtingut estimacions del nivell d'ocupació sectorial. La productivitat ha estat estimada en funció de la seva sensibilitat a les variacions de la població ocupada.

Valor afegit brut pm del sector serveis

Els avanços fets per l'Institut d'Estadística de Catalunya s'han estimat en funció de l'evolució de l'ocupació i el nivell de productivitat dels serveis. Les dades d'ocupació provenen de l'explotació duta a terme per l'Institut de l'arxiu de base de l'enquesta de població activa. La productivitat ha estat estimada en funció de la seva sensibilitat a les variacions de la població ocupada.

Remuneració d'assalariats per sectors

Les estimacions de l'Institut d'Estadística de Catalunya s'han elaborat combinant dos tipus de fonts estadístiques. Per a l'ocupació assalariada per sectors s'han utilitzat estimacions pròpies d'acord amb el Registre d'afiliats al règim general de la Seguretat Social i a l'enquesta de població activa. La determinació de les fonts per conèixer l'increment anual en la remuneració d'assalariats s'ha basat en l'avaluació dels resultats entre les diferents estadístiques alternatives: estadística de convenis col·lectius i enquesta de salaris.

La remuneració d'assalariats del sector agrari ha estat estimada a partir de l'estadística de convenis col·lectius. La utilització d'aquesta font era obligada ja que l'enquesta de salaris no abasta el sector agrícola. Per al sector industrial l'estimació s'ha realitzat incorporant la informació de la *Encuesta de salarios* de l'INE. Finalment el sector de la construcció i els serveis s'han estimat en funció de l'evolució dels convenis col·lectius.

Consum privat

L'obtenció del consum privat es basa en l'activitat que presenta la dinàmica d'aquesta variable amb l'evolució de la renda bruta disponible de les famílies. Un cop contrastada l'elevada concordança que hi ha entre aquestes variables s'ha procedit a la seva estimació.

Per obtenir les taxes de creixement a preus constants s'han utilitzat deflactors específics pel consum general i per l'alimentari.

Renda bruta disponible de les famílies

L'estimació d'aquesta variable es fa estructuradament a partir dels conceptes més importants del compte de renda de les llars, segons la metodologia establerta al SEC. Els conceptes de recursos d'aquest compte que s'estimen individualment són: remuneració d'assalariats, excedent d'explotació, prestacions socials (per jubilació, desocupació i altres) i interessos efectius cobrats per les famílies. Els conceptes d'usos estimats individualment són: impostos corrents de renda i patrimoni, cotitzacions socials reals i interessos efectius pagats per les famílies.

L'estimació de la renda disponible s'ha fet a partir del saldo que presenten els principals recursos i usos estimats individualment. D'aquesta manera, és la dinàmica del saldo entre ingressos i aplicacions del

compte de renda de les llars la que determina l'evolució de la renda disponible. Aquest procediment queda avalat a partir de la constatació de l'evolució similar d'aquest saldo i la renda disponible.

La remuneració d'assalariats s'ha obtingut a partir de l'evolució de l'ocupació assalariada interior i dels salaris per sectors.

L'excedent brut d'explotació de les famílies s'ha estimat a partir de la relació existent a nivell estatal entre l'evolució de l'excedent brut del conjunt de sectors institucionals i la del sector de les famílies.

Les prestacions socials s'han estimat a partir de la identificació dels principals agents que les concedeixen, els quals s'enumeren a continuació. La Seguretat Social és la institució més significativa, ja que inclou les prestacions econòmiques més rellevants (pensions de jubilació, assistencials, invalidesa provisional, incapacitat laboral transitòria, etc.) i també les prestacions sanitàries (despesa farmacèutica). Aquesta informació prové de l'*Anuario de estadísticas laborales* del Ministeri de Treball i del pressupost liquidat de l'Institut Català de la Salut. S'han incorporat també les prestacions per desocupació gestionades per l'INEM, mitjançant la informació directa d'aquest organisme i també les d'altres administracions de la Seguretat Social com les mutualitats de funcionaris (MUFACE, ISFAS) que atorguen diverses prestacions sanitàries i econòmiques als seus associats. L'estimació d'aquestes prestacions per a residents a Catalunya s'ha regionalitzat a partir d'informació incorporada a les seves respectives memòries. Finalment s'han incorporat també els imports dels pagaments d'indemnitzacions per acomiadaments a treballadors i les prestacions pagades pel Fons de garantia salarial, segons les dades publicades a l'esmentat *Anuario de estadísticas laborales*. Aquestes prestacions representen a l'entorn del 90% de les prestacions totals. L'estimació de la resta s'ha fet incorporant la hipòtesi de manteniment de la seva ponderació respecte al conjunt total de prestacions.

Els interessos efectius nets s'han estimat prenent com a referència les estimacions del Banc d'Espanya i assumint la hipòtesi d'estabilitat dels interessos efectius cobrats i pagats per les famílies respecte al total estatal.

Els pagaments obligatoris recaptats sobre la renda i el patrimoni de les famílies són la principal detracció de la seva renda i s'estimen a partir de l'agregació de la recaptació d'aquests impostos: IRPF, patrimoni i impost sobre béns immobles (antiga contribució rústica i urbana).

Les dades de l'IRPF s'han obtingut a partir d'informació de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària. Les dades de recaptació de l'impost sobre el patrimoni són les publicades per la Direcció General de Tributs del Departament d'Economia i Finances. Finalment, les dades de l'impost de béns immobles provenen de la recaptació cadastral del Centre de Gestió Cadastral i Cooperació Tributària del Ministeri d'Economia i Hisenda.

L'estimació de les cotitzacions socials reals es basa en les dades de recaptació territorial publicades en la *Memòria* de la Tresoreria General de la Seguretat Social i una estimació de les cotitzacions de les mutualitats de funcionaris, a partir de les seves memòries.

Població de dret

Les xifres de població que es presenten en aquesta publicació són estimacions basades en els recomptes del padró municipal d'habitants de 1986, el cens de població de 1991 i el moviment natural i migratori entre el 1987 i el 1992.

Per a l'estimació de les poblacions intercensals a 1 de juliol dels anys 1987-1990, s'ha seguit el mètode dels components. La diferència («error de tancament») entre la població estimada a 1 de març de 1991 i la població que resulta del recompte censal a la mateixa data, s'ha distribuït linealment entre cadascuna de les poblacions estimades en el període. Per al càlcul de la població postcensal de l'1 de juliol des de 1991 fins a l'any 1994 s'ha utilitzat també el mètode dels components (moviment natural, més saldo migratori en el període anual) i s'hi han incorporat les omissions resultants de la rectificació anual del padró municipal d'habitants.

Índex regional de preus relatius

L'elaboració de l'índex regional de preus relatius es basa en la informació proporcionada per l'INE per mitjà de la *Encuesta regional de precios* feta l'any 1989 i integrada en el marc del programa estadístic de l'Oficina d'Estadística de les Comunitats Europees (EUROSTAT).

Deflactor del valor afegit brut pm per sectors

En el sector agrari s'ha utilitzat el deflactor del Departament d'Agricultura.

El deflactor industrial ha estat construït segons una doble metodologia. Els anys de referència en què s'ha disposat de deflactors del VAB pm industrial espanyol força desagregat (22 branques d'activitat), el deflactor de la indústria catalana s'ha calculat ponderant aquests deflactors en funció del pes de cada una de les branques corresponents segons els resultats de l'Estadística i comptes del sector industrial.

Pel que fa als anys per als quals no s'ha disposat d'una sèrie de deflactors prou desagregada, la metodologia de construcció del deflactor ha partit de la constatació de la concordança de les trajectòries en el temps de l'índex de preus industrials (IPRI) espanyol i del deflactor de la indústria de la *Contabilidad nacional de España. Serie enlazada 1964-1991* de l'INE. Aquesta concordança ha fet possible l'estimació d'un deflactor per a la indústria catalana a partir de la construcció d'un IPRI de Catalunya, adaptat a l'estructura industrial de Catalunya (preus de l'IPRI de l'INE i divuit ponderacions derivades de l'Estadística i comptes del sector industrial).

L'estimació del deflactor del sector de la construcció ha requerit l'obtenció prèvia dels deflactors del valor de la producció i del consum intermedi. Per a l'estimació d'aquest últim deflactor s'ha pres com a estadística de referència l'índex de costos de la construcció elaborat per la Cambra Oficial de Constructistes d'Obres de Catalunya, atès que l'abast de la seva informació de base permet mesurar l'efecte diferencial dels costos d'aquest sector a Catalunya.

Fins a l'any 1992 el deflactor del sector serveis ha estat estimat a partir del component no alimentari de l'índex de preus al consum per a Catalunya. Aquest indicador presenta un elevat grau de concordança, en la seva trajectòria, amb el deflactor dels serveis de la comptabilitat espanyola i, per tant, s'hi ha incorporat aquesta hipòtesi per a l'estimació del corresponent deflactor català. A partir de 1993 el canvi de base de l'IPC permet aprofitar la informació oferida per rúbriques per a Catalunya i identifica aquells components respecte als quals, el deflactor del sector es mostra més sensible.

Deflactor del consum privat

Els deflactors del consum privat total i alimentari s'han estimat a partir d'informació de l'índex de preus al consum general i alimentari de Catalunya, tenint present la relació d'aquest indicador amb els corresponents deflactors comptables.

Deflactor del comerç amb l'estranger

El deflactor del comerç amb l'estranger s'ha obtingut a partir de l'evolució dels índexs de valors unitaris de comerç exterior que publica el Departament de Duanes ponderats per l'estructura catalana dels grups d'utilització de la TARIC a un nivell de desagregació que comprèn 18 grups. Per als anys 1992, 1993 i 1994 se segueix la mateixa metodologia però amb un grau de desagregació per grups de productes menor i utilitzant els índexs publicats per la Direcció General de Previsió i Conjuntura del Ministeri d'Economia i Hisenda, basats en informació del mateix Departament de Duanes.

Annex 3. Revisions de les estimacions

Revisions de les estimacions

Aquest annex té com a objectiu mostrar de quina manera han estat modificades les taxes de variació de dues de les macromagnituds més importants, el valor afegit brut i la renda disponible de les famílies, a partir de les revisions fetes en el període de temps comprès entre l'anterior edició i la d'aquesta publicació.

El diferent caràcter que presenten les estimacions al llarg del temps (primera estimació, avanç, provisional o definitiu) implica que, any rere any, es revisen aquestes dades des que són publicades per primera vegada fins a assolir el caràcter de definitives. Durant el procés de revisió s'hi incorpora nova informació que fins al moment, a causa deegut a la complexitat en la seva elaboració o altres factors, no era disponible anteriorment.

Finalment, s'ha de tenir present la data de tancament d'aquesta edició (octubre 1995), perquè el continu flux d'actualitzacions de les macromagnituds catalanes i espanyoles determinarà petites modificacions d'ambdues dades en un breu termini de temps.

Valor afegit brut a preus de mercat

La taxa de variació real del valor afegit brut per a l'any 1990 (4,1%) s'ha mantingut estable l'any en què l'estimació passa de provisional a definitiva. Aquest fet s'ha produït a causa de la compensació de les revisions sectorials fetes per l'INE a *Contabilidad regional de España* (CRE).

Valor afegit brut. Taxes de variació real. Tant per cent

Sector		1990	1991	1992	1993
Agricultura	Publicació 1988-1993	4,7	-4,3	24,4	-9,4
	Publicació 1989-1994	4,4	-15,8	24,4	-6,2
	Diferència	-0,3	-11,5	0,0	3,2
Indústria	Publicació 1988-1993	2,9	-0,2	-1,4	-3,1
	Publicació 1989-1994	3,1	-0,8	-1,3	-3,0
	Diferència	0,2	-0,6	0,1	-0,1
Construcció	Publicació 1988-1993	8,0	6,7	-6,2	-7,2
	Publicació 1989-1994	8,2	6,3	-6,1	-6,4
	Diferència	0,2	-0,4	0,2	0,8
Serveis	Publicació 1988-1993	4,3	4,3	2,4	0,7
	Publicació 1989-1994	4,2	3,5	2,3	0,7
	Diferència	-0,1	-0,7	-0,1	0,0
Total	Publicació 1988-1993	4,1	2,6	0,8	-1,6
	Publicació 1989-1994	4,1	1,6	0,8	-1,3
	Diferència	0,0	-0,9	-0,1	0,2

La revisió feta per a l'any 1991 ha suposat una disminució en la taxa del VAB global, la qual passa de 2,6% al 1,6%. Aquesta important revisió afecta a totes les branques, refermant la idea que els indicis d'una important desacceleració ja eren evidents, com a mínim, dos anys abans de la precipitació de la crisi l'any 1993. Per sectors s'han produït variacions significatives, com per exemple la taxa de la indústria on es redueix del -0,2% al -0,8%. La construcció, malgrat la vitalitat derivada de la celebració dels Jocs Olímpics, també s'ha corregit lleugerament des del 6,7% al 6,3%. És de destacar el fort canvi que es produeix en l'agricultura. En efecte, mentre que l'any passat l'avanç ofert pel IEC suposava un increment negatiu per aquest sector del -4,3%, la dada provisional que es deriva de la

revisió feta per la CRE implica una davallada molt superior, del -15,8%. Aquesta important discrepància prové del fet que les estimacions del IEC es basen en dades que proporciona directament el Departament d'Agricultura, però s'han acabat incorporant a la sèrie les estimacions que es deriven de les dades nominals de la CRE fins a l'any 1991.

Els anys 1992 i 1993 no s'han vist afectats en gran mesura en les revisions efectuades. Només es poden ressenyar les discrepàncies per a l'any 1993 entre l'agricultura, on la davallada inicial de -9,4% s'ha limitat a un -6,2%, per efecte de la revisió de les pròpies estimacions del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. També s'ha reduït, en el mateix sentit, l'estimació inicial del sector de la construcció el qual finalment no va caure tant com inicialment s'havia estimat (de -7,2% a -6,4%).

Renda bruta disponible de les famílies

Les revisions efectuades sobre aquesta macromagnitud han estat menys importants que les fetes en el cas del VAB, a diferència del que va succeir a altres edicions d'aquesta publicació. Per a l'any 1990, la revisió duta a terme per la CRE ha incrementat en 4 dècimes la taxa de variació nominal provisional des del 17,8% fins al 18,2%, valor que es converteix en definitiu. Si s'analitzen les variacions en els seus components s'observa com el factor més important és provocat per l'augment de la remuneració d'assalariats (de l'12,9% al 13,3%).

Els anys 1991 i 1993 presenten unes variacions de les dades globals molt limitades (0,1% i 0,2%, respectivament), en canvi les corresponents a 1992 han estat més significatives (-0,6%). Les estimacions de 1991 per components presenten algunes diferències significatives entre l'excedent brut d'explotació (d'un 11% al 12,3%) que són compensades per l'evolució dels interessos nets (de 20,9% al 13,7%) i els impostos sobre la renda (11,3% a 14,8%).

Per a l'any 1992 l'explicació de la revisió prové de les dades d'impostos. Concretament de les primeres previsions de l'Agència Tributària les quals presentaven una recaptació esperada menor a l'obtinguda finalment.

La revisió de les estimacions de 1993 ha suposat que la renda disponible familiar s'incrementi en un 6,7% enlloc de fer-ho al 6,5%. En aquest cas, l'anàlisi feta per components mostra com l'impacte més important prové de tres components: interessos nets, impostos sobre la renda i prestacions socials. La important revisió de les estimacions d'interessos nets prové, en bona mesura, de les modificacions de les pròpies estimacions del Banc d'Espanya d'interessos efectius cobrats per les famílies. Amb l'evolució dels impostos recaptats ha succeït quelcom semblant a l'any 1992, les estimacions inicials disponibles en tancar l'edició han estat més desfavorables que les dades provisionals de recaptació. Finalment les prestacions socials també presenten un impacte en la revisió en el sentit d'infravalorar, en una primera estimació l'evolució, d'aquesta variable.

Renda disponible familiar. Taxes de variació nominal. Tant per cent

Component		1990	1991	1992	1993
Remuneració d'assalariats	Publicació 1988-1993	12,9	9,8	5,8	1,5
	Publicació 1989-1994	13,3	9,5	6,0	2,0
	Diferència	0,4	-0,2	0,2	0,5
Excedent brut d'explotació	Publicació 1988-1993	29,4	11,0	9,5	8,4
	Publicació 1989-1994	29,6	12,3	9,1	8,0
	Diferència	0,2	1,3	-0,4	-0,4
Prestacions socials	Publicació 1988-1993	17,4	16,9	12,8	11,4
	Publicació 1989-1994	17,3	16,3	13,4	14,7
	Diferència	-0,1	-0,5	0,6	3,3
Interessos d'assalariats efectius nets	Publicació 1988-1993	-6,5	20,9	6,3	-2,3
	Publicació 1989-1994	-4,8	13,7	8,8	18,0
	Diferència	1,6	-7,2	2,5	20,2
Cotitzacions socials reals	Publicació 1988-1993	14,1	12,4	11,0	4,2
	Publicació 1989-1994	13,6	11,3	9,5	4,9
	Diferència	-0,5	-1,2	-1,5	0,7
Impostos s/renda i patrimoni	Publicació 1988-1993	12,0	11,3	6,1	-2,3
	Publicació 1989-1994	12,0	14,8	14,9	4,4
	Diferència	0,0	3,5	8,9	6,7
Renda bruta disponible familiar	Publicació 1988-1993	17,8	10,7	7,5	6,5
	Publicació 1989-1994	18,2	10,8	6,9	6,7
	Diferència	0,4	0,1	-0,6	0,2

